

Universiteit
Leiden
The Netherlands

**WHAT IF THE BISHOP ASKS YOU TO BECOME HIS NEW EXORCIST?
Are priests in the Netherlands prepared and willing to become
exorcists if the need for this old profession increases?**

Goddijn, Elizabeth

Citation

Goddijn, E. (2023). *WHAT IF THE BISHOP ASKS YOU TO BECOME HIS NEW EXORCIST?: Are priests in the Netherlands prepared and willing to become exorcists if the need for this old profession increases?*.

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master Thesis, 2023](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3657051>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

St. Francis Borgia Helping a Dying Impenitent by
Francisco Goya circa 1788

(collection Valencia Cathedral)

WHAT IF THE
BISHOP ASKS YOU
TO BECOME HIS
NEW EXORCIST?

MA Thesis Religious Studies

Els Goddijn

S1750410

June 2023

Supervisor:

Dr. Corey Williams

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Elizabeth M. Goddijn

S1750410

MA Thesis Religious Studies

Leiden University

Supervisor and first reader: Dr. Corey L. Williams

Second reader: Dr. Markus A. Davidsen

June 15, 2023, Leiden

Wordcount: 16135

Preface

More often than not, people frowned when I told them my thesis topic. Comments such as "Exorcists, do they still exist in the Netherlands?", or "How do you come up with such a subject?", are regularly heard. My answer, that the dioceses in the Netherlands all have an exorcist, surprised most people.

My interest in the subject has several reasons. The first reason is that the priest told the audience at my grandmother's funeral that my grandmother had undergone an exorcism with the desired result. This left most of the people in the chapel puzzled. Secondly, during a pilgrimage in Medjugorje, I have twice seen priests at a distance of a few meters apply an exorcism to a person who would be possessed at that time. They were impressive sensations that I will not soon forget.

Before writing this thesis, I thought it would be a good idea to draw a (year) saint from a pile of blind cards; this saint is supposed to support you for twelve months. The card showed Saint Benedict of Nursia (480–547). I could not have imagined a more suitable saint as a celestial supervisor for the process of writing the thesis. Benedict of Nursia is the namesake of the Benedict Medal, which all Catholic priest exorcists worldwide use as an important sacramental during the exorcisms. Father Jim Blount, a known and loved exorcist in the USA, uses thousands of these Benedict Medals on an annual basis and calls them his hand grenades as a sign of important ammunition in the fight against the devil and his minions.

Along the way, there were some indications that the topic was trending: On April 14, 2023, the newest film concerning this topic was released: *The Pope's Exorcist*, a portrayal of the real-life exorcist Father Gabriele Amorth, a priest who acted as a chief exorcist of the Vatican, and who is supposed to have performed more than 100,000 exorcisms¹ in his lifetime. (He passed away in 2016 at the age of ninety-one.)² The role of the exorcist in this film is played by the famous actor Russell Crowe. On that same April 14th, also the film *Nefarious* was released. In this film, a convicted serial killer, on the day of his scheduled execution gets a psychiatric evaluation and the voice speaking using the mouth of this man claims he is a demon. It was stated in an interview with the directors of *Nefarious* that in a few months in the USA, five films³ concerning the topic of exorcism/possession were released. 2023 being

---

¹ Both small and public or great exorcisms. It is not the number of people exorcised.

² *The Pope's Exorcist (2023)* - IMDb.

³ I also found: *Exorcism in Utero (2023)* and *The Eastfield Exorcism (2023)*.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

the year that it is exactly fifty years ago that the most famous film on exorcism was released:
The Exorcist (1973).

Although I am not obsessed with the subject, for reasons of education, I watched many hours of YouTube films in which several American exorcists are the protagonists; typically, these were interviews or speeches that the exorcists gave. I have not been able to find the Dutch equivalent of these kinds of films.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Table of contents

Preface.....	III
Abstract	2
Introduction	2
Research question.....	3
Terms.....	3
CH. 1. Research method.....	4
CH. 2. Literature review/theoretical framework	5
CH. 3. A Brief History of Exorcism in the Roman Catholic Tradition	9
CH. 4. Insights gained through the interviews	16
The devil.....	16
Vocation	16
The Office of an exorcist.....	17
The need for exorcists	17
Familiarity with the exorcist.....	18
Being informed what an exorcist does	20
“Exorcism” in the curriculum?.....	20
Exorcists in the media	21
The Netherlands versus other countries	22
Generation Gap	24
As decades go by.....	26
Among exorcists.....	28
Minor exorcisms.....	28
Homilies	29
The occult.....	30
In the near future	30
Being present at an exorcism.....	31
Reasons to become an exorcist.....	32
Reasons not to become an exorcist.....	33
The willingness of priests to be trained as exorcists or to become exorcists	34
The need for this thesis, as seen by the priests	35
Conclusion and Discussion	35
Recommendations	36
Bibliography.....	38
Appendix A: transcripts of the interviews.....	40

What if the bishop asks you to become his new exorcist?

Abstract

This thesis aims to find the answer to the question of whether priests in the Netherlands are prepared and willing to become exorcists. Judging by the claims of foreign exorcists, mainly American and Italian priests, who repeatedly state that they cannot cope with the workload and urgently need colleagues, it is important to know whether this urgency is also an issue in the Netherlands and whether priests in the Dutch dioceses are familiar with the phenomenon of exorcism. In the opinion of most people in the Netherlands, the devil is an outdated concept that, although it works nicely in fairy tales, has no real content. By extension, most people assume that exorcism has something archaic about it and is only a practice from the past. Since the latter is not the truth, the latest state of affairs in the Netherlands on the subject of exorcism and exorcists, insofar as this modest research can say anything about it, is described here.

Introduction

Recently, not every diocese in the Netherlands had an exorcist.⁴ In the Diocese of Rotterdam, this vacancy has been filled after several years, and all seven dioceses⁵ have an exorcist. The number of exorcists in the Netherlands is said to be eight or nine.⁶

The Western world is supposed to have become secular in the last few decades. In the wake of the Second Vatican Council, many notions about the faith and the liturgy have altered. The notion of the devil has also altered; although mentioned in the Bible on multiple occasions, the devil is seldom mentioned in the Dutch homilies during masses, and in catechism, the topic is mostly ignored. The book Apocalypse in the Bible refers to times in which Satan and his demons try to destruct mankind; even agnostics could consider these apocalyptic times to

---

⁴ Exorcists in this context are specially trained priests who have the authority (given by the bishop) to cast out demons from people and places.

⁵ The Dutch ecclesiastical province consists of seven dioceses: the Archdiocese of Utrecht (founded in the 7th century, refounded in 1853) Diocese of Haarlem-Amsterdam (founded in 1559, refounded in 1853) Diocese of 's-Hertogenbosch (founded in 1559, refounded in 1853) Diocese of Roermond (founded in 1559, refounded in 1853) Diocese of Breda (founded in 1853) Diocese of Groningen-Leeuwarden (founded in 1956) and Diocese of Rotterdam (founded in 1956).

⁶ I was told so by the exorcist of one of the dioceses.

be our times when they see the disasters that occur on a massive scale, although they would not relate it to any religious cause. We also see a lot of interest in demonic warfare in new-age circles and among conspiracy thinkers. You only have to surf the internet to see this for yourself. And according to recent literature⁷, in the last three decades, there seems to have been an explosion in publications dealing with the devil and his demons. Francis Young: “Exorcism is widely and freely discussed by twenty-first-century Catholics, and the secular media’s appetite for exorcists and stories of exorcism is seemingly insatiable”, and “Exorcism is in demand as never before, from Catholics and non-Catholics alike, and thanks to the global impact of cinema,⁸ the figure of the priest-exorcist has come to be recognized throughout the world.”⁹

Research question

Based on this recent information, this thesis seeks to answer the following research question:

Are priests in the Netherlands prepared and willing to become exorcists if the need for this old profession increases?

Recent research data on the situation in the Netherlands on this topic is not available. To answer the research question, this thesis will address five sub-questions:

- To what extent is the subject of exorcism raised during the training of priests?
- To what extent is exorcism a topic of discussion among priests?
- Do priests share information about exorcism with their parishioners?
- Is there a difference in willingness to become an exorcist between older priests and younger priests?
- Is there a difference in approach to the subject of exorcism between Dutch priests and priests in the Netherlands of foreign origin?

Terms

The term “exorcism” comes from the Latin “exorcismus” and from an ancient Greek term exorkizein, composed of “ex” (out) and “horkizein” (to swear, which originally meant “to

---

⁷ Young, *A History of Exorcism in Catholic Christianity*, 1.

⁸ Although the genre “horror” may not be everyone’s favorite, most people have at least heard of William Friedkin’s 1973 film *The Exorcist*.

⁹ Young, *A History of Exorcism in Catholic Christianity*, 1.

take an oath”). Later in the third century, in Christianity, it assumed the meaning of “a curse” and “the expelling of demons or evil spirits.”¹⁰

The term “exorcist” usually refers to a person who is supposedly expelling demons or evil spirits from persons, places, or objects. In this thesis, the term “exorcist” is used exclusively for Catholic priests who supposedly expel demons or evil spirits from people, properties, and objects by the power of God and the use of a strictly formatted ritual.

The term “possessed” refers to the state of a person whose body is performing actions that are initiated by a demon; the person is typically unaware of this during the altered state.

The term “energumen” is used to describe a person possessed by a demon or evil spirit; a demoniac.

CH. 1. Research method

The research method is mostly to collect recent first-hand data from priests in the Netherlands on the topic of exorcism and relate this data to the literature.¹¹

This thesis considers the phenomenon of exorcism and exorcists within the Catholic tradition and leaves out information on exorcisms performed in other cultures or settings. The exorcists I refer to are all Roman Catholic priests.

The research method is defined as qualitative research; it consists of interviews with ten priests, who were questioned by the researcher about their familiarity with the office of exorcists and their possible willingness to become (trained as) exorcists. It also includes, more broadly, other themes that are somewhat related to the topic. This research concerns so-called topic interviews, which have several fixed questions with room for a personal account of the interviewees. The choice for the qualitative method using interviews was made because interviews can provide room for the motivations of priests and adjustments to the details of the questions during the meetings. Also, the interviews enable the researcher to interpret the emotions the priests show relating to this sensitive topic (something a survey would not communicate).

---

¹⁰ Bindi and Giménez Béliveau, “Exorcisms, Extraction of Unwanted Entities, and Other Spiritual Struggles around the Body.”

¹¹ Literature in a broad sense, as well as YouTube films, are included.

The interviews were audio-recorded on a cellphone and transcribed in a way that captures most of what was said quite literally, although with omissions of some words, sentences, or even anecdotes if double information or non-essential information for this thesis was given.

Although the subject of the thesis is somehow taboo, especially within the Catholic Church, I was able to interview the priests partly because of my involvement in the Church as a parishioner and as a sacristan, knowing how to contact some of the priests from within the hierarchy, and because the investigation is for a master's thesis. Some priests told me that they would not have agreed to an interview on the subject by a journalist from the mainstream media.

The result of the data may not be conclusive given that only ten priests were involved in the study. However, the research provides insight into the priests' motivations.

The method used is a methodologically agnostic approach, and any mentioned claims of possession or exorcism are not judged or investigated based on their veracity. The interest is in how priests react to supposedly possessed or afflicted people and their willingness to get involved in a ritual to get rid of so-called demonic influence. The thesis is also meant to learn about how "exorcism" is communicated among the priests in the Netherlands.

The interviews were conducted by me in Dutch, and the transcripts are also in Dutch. The translations as applied in the thesis of what is said in the interviews are by my hand.

Related to the background information for this thesis, the following can be of importance: since I have been searching on the internet on the topic of exorcism, both my cellphone and my computer are serving a lot of films about exorcism when opening my homepage on YouTube. Of course, this is the way the Internet functions: you look for something, and all of a sudden the topic is "all over the place", but the exorcists themselves also say (all of them) that they are in demand, especially in the last couple of years.

CH. 2. Literature review/theoretical framework

On the cover of a recent book (2019), *Dienst van bevrijding*¹², the bishop of 's Hertogenbosch (NL) states, "Many contemporaries do not count on the influence of angels or demons. Influence from the spiritual world is seen by them as a vision from premodern times. Yet even

---

¹² Leerstellige commissie ICCRS, *Dienst van bevrijding*.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

today, believers seeking liberation from evil forces report to pastors.”¹³ As is confirmed both from the content of the interviews and even from within my parish, where the pastor was consulted by afflicted people just a few weeks ago. The Dutch book *Dienst van bevrijding* is the translation of *Deliverance Ministry* (2017) by the Doctrinal Commission of ICRRS, which is the Catholic version of many books out there on the ministry of deliverance from evil spirits. Listening to more than one exorcist, I learned that they were often consulted by people who had attended deliverance prayer sessions but where the longed-for deliverance was not obtained. In their need, those people asked the Catholic priests to set them free from demonic influences. Most of the time, these were severe cases of (alleged) possession in which the priest needed multiple sessions to set these people free.

Data published in 2018 collected over ten years (2005–2015) by an Italian exorcist show that only about 5 percent of the consultations related to the demonic activity he had ministered, resulted in a ritual of major, or so-called solemn exorcism. This percentage is also mentioned by most other exorcists. In the other cases, the consulting people were given prayers of deliverance because, although they experienced signs of demonic activity, they were not diagnosed as being “possessed”. This percentage is more or less in line with the findings of other exorcists worldwide. The above-mentioned Italian priest and many exorcists in the USA and other countries state that the number of consultations has risen over the last decades and even more over the last three years.

We have the impression that Catholics in the Netherlands, both the laity and the priesthood, are ignoring the devil and his minions. It seems that Dutch people are less involved in demonic disturbances, and exorcisms are not in demand. This thesis suggests that Dutch priests are reluctant to mention the devil and the possibility of possession by evil spirits, and as a consequence, the need for exorcisms. Do priests keep their homilies intentionally low-profile to accommodate the liberal views of most parishioners? Are people still in need of exorcisms? Are priests in the Netherlands willing to become exorcists, or, in the next decades, will there be no follow-up for the few priests who nowadays expel demons in Jesus’ name in the Dutch dioceses?

This thesis aims to shed light on the need for exorcisms and the knowledge of priests about the practice of exorcism in the Netherlands. In a May 2022 article from the National Catholic

---

¹³ Literal translation of the Dutch words of the bishop.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Register,¹⁴ it is mentioned that it is only recently that attention has been paid among scientists to the office of an exorcist. In Rome, the 17th edition of a course for exorcists and for laymen¹⁵ who help in the ministry of exorcism took place in May 2023.¹⁶ Unlike decades ago, some exorcists have a team of praying parishioners or other believers around them to support and reinforce the exorcist and exorcisms with their frequent prayers. Well-known American exorcists¹⁷ say that demons have become much more difficult to exorcise in recent years. Where an exorcism a few decades ago usually only needed a few sessions and a time frame of a few days to a few weeks, it is currently not uncommon for an exorcism to last from a few months to several years. Father Carlos Martins stated that on average it requires seventy-five exorcisms to end a possession.¹⁸ He also states that this is the case for his fellow exorcists as well. As a consequence, a lot of time and effort from the involved exorcists is needed.

An extreme case, reported by an Italian exorcist, even mentions a 41-year-old male energumen who, after 354 sessions of exorcism, is still not fully liberated of the symptoms of possession.¹⁹ This high number of required exorcisms is usually interpreted by the exorcists involved as caused by the church's current weak position in society and the weak faith of priests and believers.

The article indicates that the above-mentioned course in Rome is also intended to allow exorcists and their entourage to meet fellow exorcists for encouragement and the exchange of information and experiences. Recent research has shown that exorcists worldwide often occupy an isolated position where the possibility of contact and consultation with colleagues is limited. Some exorcists experience little support from their dioceses, and the ministry is also little subject to discussion with other priests who are not exorcists. A recent publication

---

¹⁴“Exorcists Feel Isolated — but This Course Aims to Change That.”

¹⁵ Although they need an accreditation of a bishop.

¹⁶ Course by the institute Sacerdos: “Course on the exorcism minister and the liberation prayer
The first course in the world on the ministry of exorcism and prayer of liberation that it offers academic and interdisciplinary research on the ministry of exorcism and prayer of liberation.
Our course is based in the Pontifical Athenaeum Regina Apostolorum of Rome, in collaboration with the Group for Socio-religious Research and Information (GRIS) of Bologna and will address a wide range of issues: anthropological, phenomenological, social, theological, liturgical, canonical, pastoral, spiritual, medical, neuroscientific, pharmacological, symbolic, criminological, legal and juridical ones”.
<https://sacerdos.org/en/training-offer/course-on-the-exorcism-minister-and-the-liberation-prayer/> consulted 8-3-2023

¹⁷ such as Father Chad Ripperger, Father Vincent Lampert, Father Carlos Martins, Father Daniel Reehil, and Father Jim Blount.

¹⁸ *Host of the Exorcist Files*, loc. 34:15.

¹⁹ Giordan and Possamai, “Mastering the Devil.”

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

in the Netherlands, *Roomsen, dat zijn wij*²⁰, mentions the fact that the Dutch Catholic Church is rather reluctant to provide insight into the practices of exorcising the devil. And the bibliography at the end of the book, which contains about 130 publications, has no item that relates to exorcism. But the author of the book was able to interview an exorcist from the diocese of Haarlem/Amsterdam. The book describes a story told by the exorcist relating to an exorcism in which the alleged demon screamed that the exorcist would get killed by him, and the afflicted woman jumped upon the exorcist extremely violently. The exorcist managed to get free of the stranglehold by uttering “*noli tangere Christum meum*”, a sentence in Latin that is very authoritative and has a powerful effect. The exorcist also states that he has fellow priests who don't believe in exorcisms, but that the new generation of priests is aware of satanic forces.

The devil plays an important role in Pope Francis' thinking. Watch out for the power of evil, he warned on Italian television. "The Devil is not something diffuse; he is a person. Once you start talking to him, you're lost. He's more intelligent than we are."²¹

All this means that it is time to investigate the position of the priest exorcist in the Netherlands and report on it. Partly to map the state of office and partly to investigate the motivations, emotions, and findings of some of the exorcists involved and of priests who are willing to consider a possible vocation as exorcists, as well as of priests who certainly do not want to become exorcists themselves. Frequently, exorcists indicate that they are very busy, especially if they have to combine the ministry of exorcists with the more "regular work" in the parishes. I already knew from experience that not so many exorcists have been appointed in the Dutch dioceses, and perhaps my research can contribute to an awareness process among both believers and priests about what the office of exorcist entails and whether exorcisms are in demand in the Netherlands. The research also serves mainly to find out what the willingness is among priests in the Netherlands to be trained as exorcists. It can also reduce the gap in scientific research in the Netherlands in this area somewhat and potentially give rise to a new interest in further research. Recent research on this topic in the Netherlands is not available. Overall, this thesis explores a fascinating but largely unexplored area of research and opens up a relatively new field of study on the practice of exorcism in the Netherlands.

---

²⁰ List, *Roomsen, Dat Zijn Wij*, 33.

²¹ List, 34.

CH. 3. A Brief History of Exorcism in the Roman Catholic Tradition

Mediation and representation are central to the priesthood. The priests of the Old Testament were chosen from the Levite tribe to act as intermediaries between God and the Israelites. As we will see, today's priests have the same task to fulfill. The exorcists rely on the authority of God; they act as vessels of both power and mercy.

To get some valuable insight into the current issue of exorcism and exorcists, it is important to trace the historical development of the rituals and texts involved in this somehow trending topic. As Francis Young states in his book *A History of Exorcism in Catholic Christianity* “The twenty-first century is a second golden age of the exorcist”. Exorcisms are supposed to be in demand like never before.²² According to Young, the resurgence of the ancient ritual has roots in the apocalyptic spirituality of Pope Leo XIII (1878–1903), the charismatic exorcisms of the eighteenth century, and spiritual events in the twentieth century. All are further explained below. But for an even better understanding, starting from the beginnings of Christian tradition is preferable.

In the New Testament, Jesus, on multiple occasions, uses his authority to expel demons from possessed people's bodies. Often, the possessed people suffered from bodily afflictions that had stopped existing when the demon or demons had left the person. (e.g., the demons and the pigs, Matthew 8:28–34)

Jesus prevented the demons from elaborately speaking and expelled them from their victims. By doing so, we learn that demons can talk, or at least control pretty much what their victims say. Second, these demons seemed to be familiar with Jesus. Thirdly, Jesus forbade the demons from speaking to Him. Jesus would not permit them to interfere with His plans. As stated in the Bible, this demonstrated the authority of Jesus over demons, which is the source for all subsequent exorcisms in the Christian tradition. Because during every ritual of exorcism, Jesus is still the person who compels the demon to leave the energumen. The exorcist is just used by God to be the “means” by which Jesus shows his authority over the demon or demons. This makes some exorcists say that they never expelled demons at all because, in all their humility, they say that it was Jesus who chased the demons away.

---

²² Young, *A History of Exorcism in Catholic Christianity*, 1.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

The church had roles of service such as deacon, subdeacon, lector, and acolyte as early as the third century. These orders were divided into "minor orders" (porter, exorcist, lector, and acolyte) and "major orders" (subdeacon, deacon, and priest), which became associated with preparation for the priesthood over time. Each order was received, and its function was performed for a suitable time before a man was ordained to the priesthood.²³ So in the beginning, exorcisms were performed by men who were not yet elevated to the priesthood.

According to Francis Young, referring to research done by Sarah Ferber²⁴, exorcisms in the Catholic²⁵ tradition flourished whenever two conditions were met: "division within the church and fear of an external spiritual enemy."²⁶

It is also possible to link five themes to exorcisms throughout their history: the link between exorcism and disunity, exorcism and justification, the ambiguous relationship between exorcism and magic, and the link between exorcism and violence.²⁷ The fifth theme is exorcism and mental health issues. These five themes are not a major part of this thesis. Disunity is without question apparent in our times. The relationship between exorcism and magic, or the occult, is also significantly recognized by most modern priests.

Periods in which exorcism flourished include Late Antiquity, the Early Medieval Era, the Late Middle Ages, the Sixteenth and Seventeenth centuries, and the recent decennia from 1980 until now.²⁸

In Late Antiquity and the Early Medieval Era, Christians were still surrounded by pagans who worshipped other deities and posed a threat to the liturgy and rituals of the early Christians. Many Christians died in the first centuries AD because they were not allowed to practice their Christian faith.

Late Antiquity, generally spanning the third to the seventh century in Europe, was also the time following the early Christian Church. When Constantine the Great became emperor of the Roman Empire, he declared tolerance for Christianity (in the Edict of Milan in 313).

---

²³ Endres, "A Look at Minor Orders."

²⁴ Ferber, *Demonic Possession and Exorcism*, 4. (Ferber mentions three conditions, including the condition of witch trials, but this is specifically the case for the early modern period, in France but also in other Western countries.)

²⁵ 'Catholic' originally means 'universal', and the term was supposedly used for the first time around the year 110 AD by church father Ignatius of Antioch. (https://en.wikipedia.org/wiki/Catholic_%28term%29, consulted 29-3-2023)

²⁶ Young, *A History of Exorcism in Catholic Christianity*, 2.

²⁷ Young, 28.

²⁸ Young, 2.

Christians were now able to celebrate their faith in public. The early Christian author Lactantius (ca. 240–ca. 320) stated that fellow Christians were persecuted by people who were under the influence of evil spirits. According to Young, “Lactantius suggested that evil spirits will not try to possess someone’s body ‘for as long as there is peace in the people of God’, implying [Lactantius] that the prevalence of demonic activity is a sign of theological and political division between Christians.”²⁹ And according to Peter Brown, exorcism was a defining feature of early Christianity until the third century, also in contexts of baptism, but later on in the fourth century, less emphasis was put on the ritual of exorcism in favor of other parts of the liturgy. From 250 on, it was a Roman custom that a prayer of exorcism was recited before the baptism of a person (now mostly a child), but that did not have the impact of the exorcisms performed during the first centuries of Christianity, and no diabolical signs were accompanying those baptismal rites. This prayer served more as a renunciation of the devil and his acolytes. Christian authors like Augustine (354–430) downplayed the role of the devil and exorcisms. If a person outside of the normal liturgy needed an exorcism because of a supposed possession, this person had to ‘consult’ a saint or holy individual, whether dead or still alive, and ask the saint for a miracle healing. Meanwhile, applying sacramentals such as exorcised oil, exorcised salt, and exorcised water gained ground. These sacramentals could be used to expel demons and evil spirits from persons, places, and objects.³⁰ Although the role of the devil was somewhat downplayed, at the same time, the church extended its authority over the ritual of exorcism and made it clear that it had nothing to do with magic. In the context of ‘official’ exorcists, a document was found (a letter from Pope Cornelius³¹) that stated the number of fifty-two exorcists in the Roman church in the middle of the third century. According to Young, Pseudo-Ambrose wrote that an exorcist was a member of a minor order of the clergy.

The earliest text found concerning the rite of pre-baptismal exorcism in the Roman Church dates presumably from the beginning of the seventh century. It is known as *Ordo Romanus XI*, and the suggestion is that the pope himself was involved because the text mentions the actions of a ‘pontifex’. This *Ordo Romanus XI* formed the basis for the liturgies in the Roman Church in the eighth century and subsequently in medieval Europe. This pre-baptismal exorcism was applied to both children and adults. The exorcisms were also meant to be apotropaic. The Roman rite became the principal basis for exorcism rites in Western

---

²⁹ Young, 28.

³⁰ Young, 28.

³¹ Pope Cornelius was the bishop of Rome from March 251 until his martyrdom in June 253.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

countries, and its ingredients, such as the use of exorcised oil, salt, and water, were perpetuated and expanded.³²

During the eleventh and twelfth centuries, exorcism did not feature because of the lack of an external threat. Again, exorcisms were on their way back into society in the thirteenth century, mostly as a counter-activity to the perceived threat of the Cathars and the Waldensians. In the fifteenth century, the evil of witchcraft posed a threat to Christians and the church, and in Europe, the witches (80 percent female) were trialed and murdered in great numbers.

The sixteenth century is famously known for the Reformation, which started in 1517, and the Counter-Reformation, which began with the Council of Trent (1545–1563) and largely ended with the conclusion of the European Wars on Religion in 1648. In combination with the continuation of witchcraft, these centuries had the perfect conditions for the flourishing of exorcism.³³

On October 13, 1884, Pope Leo XIII had a remarkable vision in which he saw the future attack on the Church of Rome and the Holy See. This inspired him to compose the prayer to Saint Michael the Archangel. From 1886 to 1964, the shorter version of this prayer was recited after low Mass in the Catholic Church. This is an exorcism prayer:

Saint Michael the Archangel, defend us in battle; be our protection against the wickedness and snares of the devil. May God rebuke him, we humbly pray; and do thou, O Prince of the heavenly host, by the power of God, thrust into hell Satan and all the evil spirits who prowl about the world seeking the ruin of souls. Amen

The notice and focus of Pope Leo XIII on the alleged inevitable threat to the church by Satan and put into effect by a satanist global conspiracy directed by Freemasons found repercussions in our decades, especially since Vatican II (1962–1965). One of the first changes to Vatican II was the 1964 deletion of the Leonine Prayers³⁴, which included the prayer to St. Michael. This prayer was later again promoted by Pope John Paul II, and it is probably now the most used exorcism prayer and recommended for the laity as well, although not said after Mass anymore.

---

³² Young, *A History of Exorcism in Catholic Christianity*, 38.

³³ Young, 3.

³⁴ The Leonine Prayers are those prayers composed by Pope Leo XIII.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

According to Young, the roots of the contemporary revival of exorcism lie in Pope Leo XIII's notion and the charismatic exorcisms of Joseph Gassner in eighteenth-century Germany. Johann Joseph Gassner (1727–1779) was a noted Bavarian exorcist. He was ordained a priest in 1750 and was working in a parish; later in his life, he became dean of Pondorf. When he felt ill and no doctor could cure him, he got the idea that maybe a spiritual being was attacking him and causing the symptoms. He applied the spiritual battle method to himself and got cured. Later, he applied this method to many other people. He also got the name Cure of Pondorf because, thanks to his exorcisms, many people who came to visit Gassner were cured of their afflictions, supposedly by the intercession of his exorcisms and prayers. He was accused of being an impostor, but ultimately, church officials declared that he was working within the boundaries of his ministry. The only thing he was to give up was the publicity surrounding his exorcisms; he was requested to perform them in privacy and not allow huge crowds to follow them. The method Gassner used is sometimes seen as a precursor to hypnotherapy. Gassner and his exorcisms became quite famous in their time.³⁵

Bishop Joseph Bonnemain announced on November 24, 2022, that the Diocese of Chur in Switzerland will go without its exorcism ministry. This is remarkable because it marks a turning point in the diocese's history, which has long been regarded as a major European center for exorcisms. Nearly three years of vacancy in the ministry went by after the death in February 2020 of Chur's previous exorcist, Bishop Vicar Christoph Casetti, a well-known priest who helped make the diocese an "exorcism Mecca," when the decision not to appoint a new exorcist was made public.³⁶ Exorcisms will continue to be performed only by the Catholic Diocese of Basel in German-speaking Switzerland at this time, and in Germany itself, a few exorcists are also available for the ministry.³⁷ Solène Tadié: "It appears the abolition of the ministry of exorcism is linked to this ongoing battle between the progressive and conservative wings within the diocese [Chur], with the insistence on the power of the devil over the lives of sinners now often associated with the more orthodox communities in the Church."³⁸ This tendency to see the acceptance of the (supposed) reality of the devil as an indicator of conservatism is also seen in other countries, such as the Netherlands.

---

³⁵ Schaefer, F. (1909). Johann Joseph Gassner. In *the Catholic Encyclopedia*. New York: Robert Appleton Company. Retrieved March 29, 2023, from New Advent: <http://www.newadvent.org/cathen/06392b.htm>

³⁶ "Why Did a Swiss Diocese Abolish Its Exorcism Ministry?"

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

In the podcast series *DOCS* of NPO1 episode *The making of De Kloof | Duivelsuitdrijvers in Rome* (16 December 2018)³⁹, the reporter states that every year, half a million Italians visit an exorcist, the latter being nearly as common as the devil himself in Italy. Padre Vincenzo Taraborelli, who is the protagonist of this episode, is receiving twenty-five people this morning after mass. These people consult the exorcist because of afflictions they have or because they want him to bless their lives or their sacramentals. Father Vincenzo is now Rome's most famous exorcist after Father Gabriele Amorth passed away. The line of individuals ready to be invited by the exorcist is always long. However, Father Vincenzo claims, "There would be a need for other priests like me to meet the needs of many families who seek me because I can only receive a maximum of thirty between morning and evening."⁴⁰ Father Vincenzo: "I have the feeling that the need to turn to figures like mine is growing: there is a lack of spirituality, of family unity. We think too much only of the material goods of this world."⁴¹ Father Vincenzo states that his exorcisms have nothing to do with the powers that some people contribute to an exorcist: "It⁴² is only a service that I can do because I received this delegation, precisely by canon law. Every day I meet so many people who are suffering, disheartened, confused, disturbed, and tormented; they need someone to help them, enlighten them, and listen to them. Many have fallen into the hands of magicians, sorcerers, fortune tellers, and psychics who have taken advantage of them for money, offering false solutions to their problems, even worsening them, because magic is precisely the terrain of the devil."

In another Dutch podcast, the role of the exorcist is also examined. This time, the protagonist is a Dutch exorcist working in a diocese. The details that explain the content of the episode state: "Yes, an exorcist. That's not just something from scary Hollywood movies; they really exist! In fact, according to this exorcist, those spectacular images from Hollywood movies aren't even that far from the truth. He realizes that it can loosen up quite a bit, which is why he tells his story anonymously". And also, "And isn't exorcism just an outdated, medieval practice applied to people who just need a good psychiatrist or doctor? Don't we know better by now?"⁴³ This wording is similar to what I often hear from laypeople if I tell them that my thesis is about this topic. The exorcist in the episode says that exorcists have been practicing

---

³⁹ PodNL, "DOCS: The Making of De Kloof | Duivelsuitdrijvers in Rome," loc. 00:40:09.

⁴⁰ Redazione, "Padre Vincenzo sulle sue spalle l'eredità di padre Amorth."

⁴¹ This was stated in 2016, when the number of exorcists was nine and Father Amorth had just passed away. At that time, the number of exorcists in Italy was circa 250.

⁴² Redazione, "Padre Vincenzo sulle sue spalle l'eredità di padre Amorth."

⁴³ PodNL, "De Ongelooflijke Podcast Aflevering #78- Een Gesprek Met Een Officiële Exorcist (Ja, Die Bestaan)."

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

within the church for ages, but that there was a time in the recent past in which exorcisms were rarely performed, namely when the Netherlands was still a Christian country, when the people stood firm in their faith and prayed a lot, and a sinful life was less common than nowadays.⁴⁴ Although this exorcist states that there has been a greater need for exorcisms in recent years and that he is pretty busy, he also explains why he understands that a lot of his colleagues don't want to become exorcists. Some priests think this is scary content that has to be left alone. And yes, he states, priests are not immune to the effects of evil and demons; they can become prey to the devil through curses. This exorcist, though, is practicing because he was asked by his bishop, and he does not want to forsake people who need deliverance or exorcism.⁴⁵ In Italy, it is customary that the exorcist has a team of laypeople who are praying during the exorcism to support the spiritual battle and the exorcist. And also in the Netherlands, exorcists need the spiritual support of these "prayer warriors". The exorcist in the podcast also asks God to protect him during the exorcism, and because he relies on God's word, he is not afraid when he performs the ritual.

The exorcist states that because there are phenomena that man cannot explain and because of the emptiness in the spiritual field in the Western world, that void has been filled with a multitude of spiritual movements, all of which are not so clearly defined, and there are therefore many people who are tangled up as a result.⁴⁶ From the Vatican and the Dutch dioceses comes the last decennia's demand for more exorcists. The exorcist explains this again by pointing out that people nowadays lack a solid religious practice and tolerance for sinful behavior. From the stories we hear from people, we know that the problem is often caused by this and by experimenting with occult things, he states. Although exorcism is a reality for the interviewee, he also warns that attention to the phenomenon has to be proportional; we should not deny it, but we also must not pay too much attention to the devil and his minions. If God has a central place in the lives of the people, the evil one cannot impact them.

As one priest states, "The Book of Scriptures and the Catholic Church show us that we are all totally associated with profound fighting with evil powers. Being aware of this fact is critical, but most people nowadays seem to forget that. I must confess with shame that, like many priests and religious, I was completely unaware of this fact throughout my pastoral work for

---

⁴⁴ PodNL, loc. 00:06:30. And I will put enmity between you and the woman and between your offspring and hers; he will crush your head, and you will strike his heel."

⁴⁵ PodNL, loc. 00:12:40.

⁴⁶ PodNL, loc. 00:51:45.

many years. I assumed I was a decent minister doing my clerical obligations; however, I was spiritually dead for a long time.”

CH. 4. Insights gained through the interviews

The devil

All the priests I interviewed told me that they believe the devil exists and is active in the earthly realms. Some invoke the fact that the Bible mentions the devil in different places; others say that you can feel in the world that the devil is at work. It is also said that the devil often knows how to disguise himself; he prefers to work inconspicuously. However, sometimes the devil is very recognizable because he works openly, and sometimes people are stupid enough to invite him into their lives, as it were. A priest [F] states that sometimes the manifestations of the devil are so obvious that you no longer have to believe, but that it has simply become a matter of observation. Another priest [C] believes that the devil can also manifest in mental illness, although people suffering from such a condition need the help of a psychiatrist in the first place and perhaps that of an exorcist in the second instance. The devil needs the material world to spread evil, even though he is a spiritual entity [E]. Sometimes the devil's influence is not clear, and people can easily confuse it with a chance [G]. Although the priests interviewed all say they believe in the reality of the devil, they assume that faith in angels and the devil declined after the Second Vatican Council, both among (older) priests and among lay people. Not every priest is convinced that this is the result of the council, it may also be due to the *zeitgeist*. According to a priest [H], it may also have to do with sociological reasons, it was the time after World War II, people no longer wanted to face evil, it was the time of reconstruction and positivism. Likewise, the devil was discarded.

Vocation

Most of the priests I have interviewed suspect that there may be a special vocation for the office of exorcist, but they all indicate that this vocation must then be confirmed by the bishop because in such a case the bishop will directly ask that particular priest to become his new exorcist. In addition, some priests suggest that the bishop is unlikely to honor a priest's initiative to become an exorcist if the priest volunteers for the job before being asked by his bishop. Then that priest may be looking for too much sensation and has excessive self-esteem, both of which prevent you from properly completing the task that a successful exorcism requires. The fact that a young priest friend who wanted to become an exorcist was told by the bishop that he was still too young and would not be given the responsible task, at least for

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

years to come, seems to confirm such considerations of the bishop. The priest-exorcist [I] says that everyone is called by God to turn against Satan and act as an exorcist for themselves. People have authority over their bodies and the bodies of their children. Priests ordained in the Old Order are still officially ordained exorcists because in that tradition it belongs to one of the four minor ordinations that the priests receive.⁴⁷ However, they also need the permission of the bishop of the area to perform a large exorcism.

The Office of an exorcist

When asked if the priests have thought about the office of an exorcist, most answer that they have only thought about it superficially. This was usually a result of an incident in the pastorate or because one had heard about it during the formation at the seminaries. A priest [C] was confronted with the question of whether he is an exorcist (he is not an exorcist). This was in response to an encounter with young people who associated his priest's collar with an exorcist. Among young people, the occult is a sensational subject, says this priest, and they also see films about it. The priest feels that he owes the young people adequate answers to their questions, even if the subject is a bit delicate. This is in contrast to fellow priests, he argues, of whom there are plenty who dismiss the subject of possession as nonsense or see phenomena that could indicate it, merely as an expression of mental illness. Another priest [F] indicated that he had studied the subject himself beforehand, mainly as a result of an incident in the family of a supposedly demonic nature. Two priests [D, F] have had some interest in the subject for some time and also invited an exorcist to give a lecture to lay people in their parish. However, many priests are familiar with (at least the name of) Father Gabrielle Amorth, the famous Roman exorcist who served in the Vatican for decades.

The need for exorcists

The interviewees agree that there is a need for exorcists. It is considered a special expertise that not everyone has. It can be dangerous for people who are not equipped to deal with demons. It is good that the Church chooses special priests who are sufficiently aware of their devotion to God and have the holiness necessary to properly exercise this office. It is a

---

⁴⁷ As early as the third century, certain roles of service, including deacon, subdeacon, lector, and acolyte, were present in the church. These orders over time became linked to preparation for the priesthood and were divided between "minor orders" (porter, exorcist, lector, and acolyte) and "major orders" (subdeacon, deacon, and priest). Each order was received and its function was performed for a suitable time before a man was ordained to the priesthood. In 1972 Pope Paul VI suppressed the four minor orders and replaced them with the two "special offices" or ministries: minister of the word (lector) and minister of the altar (acolyte). The role of the subdeacon was subsumed by the role of the acolyte. The conferring of these ministries was no longer to be called "ordination" but instead "installation." Source: Telegraph, "What Happened to the Minor Orders?"

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

blessing for the demon-faced people to meet someone who will help them in this spiritual battle. Several priests note that evil is spreading and that today's exorcists are busy helping people who have problems in that area. A priest [C] also indicates that the existence of exorcists sends a signal that evil exists and that it is dangerous to interfere. Another priest [G] has heard from two different reliable colleagues that they were confronted with phenomena of a preternatural nature. Yet another priest [H] argues that while exorcists are needed, confessors and catechists are needed more.

Some priests have on rare occasions sent someone (through the diocese) to an exorcist. In most cases, it is not known how the people involved proceeded, because they were usually not among the parishioners. In one case, the pastor [H], along with the exorcist, went to a person who had asked for the help of this specialist. But it soon turned out that it was someone who was in psychological distress. Demons had nothing to do with it. Then the two men prayed for the person. Another priest [F] who sent people to an exorcist because he was not allowed to perform an exorcism himself was happy that he could offer good help to the people by referring them to the diocesan exorcist.

[Familiarity with the exorcist](#)

Although the pastors must link a person with alleged problems in the spiritual domain to the diocesan exorcist, priests in the diocese of Rotterdam have no idea who the exorcist of their diocese is. They don't find that objectionable. I was surprised to hear that a priest [C] finds it annoying that in his diocese the exorcist is known to the people and even enjoys some fame, which is exactly the reason for this priest to want to avoid the exorcist. Anonymity for exorcists is considered appropriate because otherwise, they are likely to be over-consulted by people who should receive other types of help, for example from medicine or psychiatry. Another reason could be to avoid asking the exorcist to come to people's homes in the middle of the night. A priest [B] states that he tends to think that anonymity is better because the institutional approach is generally better, otherwise, some lay people will tend to appeal directly to the priest or the exorcist, even for questions that can be easily answered by others. So a selection at the gate for questions to be answered by the priest or the exorcist is desirable. He states: "The longer I work as a priest, the more I have noticed that it is also good that there are procedures. So I would say that it is not at all necessary to know who the exorcist is."

Most interviewees agree that it is important to know that there are exorcists who can help in case of an emergency. And the existence of exorcists, here and now, can be important as a

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

warning to young people not to get involved in occult practices. A priest [F] says, "I think it's good that there's a filter in there, you can never call the exorcist yourself, you have to leave a message first and then he responds. However, if there are many exorcists, it will look different; Then they just know, in this parish, that man is responsible. But given the shortage of exorcists, I think it's wise that they don't just walk around and anyone can ring the doorbell. Because then they have nothing else to do."⁴⁸ Another priest [E] says, "I would say that an exorcist has a relatively anonymous task to perform. That's not like he's supposed to be on a talk show or give a tour of lectures." The reason is that people need to anticipate the reality of evil, which should not become entertainment, he argues. "We've seen the films as children, as young people, but then we're shocked by them, the sensational attracts people, but there's also a danger in that. And then there is the danger for the exorcists: we all have an ego, we want to be seen, and we want to be praised, the question is whether one wants to serve God, or whether one wants to serve oneself." This priest is therefore of the opinion that the exorcist should remain as anonymous as possible. To avoid all kinds of dangers, the sensationalism that people like to appeal to, and also the danger that the demonic could benefit from it.

Although this exorcist [I] is relatively easy to find, he states:

I think it's better to remain anonymous. People need to know it exists. But as you become more prominent, you attract many more problems that aren't necessarily meant for an exorcist. It's good that people know where to find you, but as an exorcist, I wouldn't want to be too much in the foreground. People have to start living more spiritually again, which is possible in the parishes, but then people want to have an exorcism performed and that is often not necessary at all. The heavy cases do come to us through the parishes. It is important that exorcism, but especially the devil and demons, can be discussed again, that people themselves start working on a healthy relationship [with God], it is important that the subject is discussed, and that people from there start to see again: "I have to start living spiritually again", people need a parish for that. Going to church again is much more important than going to an exorcist.

This exorcist occasionally gives interviews and he has also lectured on exorcism in some parishes. He stresses that exorcists must be known to exist in the 21st century.

---

⁴⁸ The exorcists in the Dutch dioceses are also diocesan pastors or chaplains in their parishes, their work as exorcists is a part-time duty they have to fulfill next to other duties (liturgical or pastoral) in their parishes.

Being informed what an exorcist does

Half of the priests interviewed have had a conversation with an exorcist about his duties. A priest [A] had received questions about it from students of the faculty of theology to which he did not know the answer. So he went to check with the exorcist. Another priest [E] can argue why he never spoke to an exorcist about his duties as an exorcist. This priest thinks that you should not be curious about this matter at all and that you should know as little as possible about the demonic. (This priest has very devout parishioners, who certainly will not engage in evil voluntarily).

“Exorcism” in the curriculum?

Most priests indicate that little attention was paid to the subject of exorcism during their formation. However, they were told not to experiment with it and that a large exorcism could only be performed by an exorcist with the authority of the bishop concerned. Some priests had received some more information because the rector of their seminary was also the exorcist. But it was never a separate class in their curriculum. Six years ago I was allowed to visit Vronesteyn, a Dutch seminary where an exorcist gave a lecture to the seminarians and some guests. After the lecture, the students were allowed to ask the exorcist questions which he answered thoroughly. It turned out that this session with the exorcist had no follow-up in recent years and as a result, recent students of Vronesteyn were not informed by the exorcist. When a priest student [K] was asked about the information he received about exorcism during his studies at the faculty of theology in Utrecht, he answered unequivocally that the subject of exorcism was never mentioned at all. The rector [J] of the Vronesteyn formation institute, reacted somewhat surprised, but when it turned out that there was no exorcism during the lectures, he stated that this is indeed a gap in the formation of new priests. He even used the word "shocking" to express his feelings about it. He wants to remedy this lack of information for current priest students and is considering re-inviting the exorcist he knows to give a lecture. Some priests who received their training in Germany were more knowledgeable about exorcisms during their years in seminary. The formation in Germany was recorded in a more traditional setting; priests are trained to celebrate the Traditional Latin Mass (TLM), here information that is scarce in Novus Ordo institutes is still available to all students.

The exorcist [I] stresses the inadequacy of the curriculum in some seminaries, especially during the last decades of the twentieth century and also more recently.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

According to this exorcist the priestly formation in Rolduc, a seminary in the diocese of Roermond that was established in 1974, is more adequate. This Major Seminary Rolduc was erected by bishop Gijzen and arranged in conformity with the universal norms of the Roman Catholic Church. From its beginning, Rolduc has been known for its rather orthodox curriculum; its founder wanted to fight modernity.⁴⁹ And that has paid off a lot of good results according to the exorcist. He mentions the fact that the current bishops in the Netherlands were formed at Rolduc.

I think our programs haven't been familiarized enough with how best to deal with it, how to resist [evil] without having to get anxious. That's the point; What if you don't know enough about how best to defend yourself against it without fear, yes, then you get scared. If you're unsure about that reality and what it can do and you watch too many horror movies and too many exorcism movies, ... These are phenomena that you have to deal with..... Fear is an emotion that also opens you to evil because fear paralyzes people, they can no longer pray, they do not know what to do, and they become insecure and our spiritual enemy makes cunning use of this..... These are topics that I think deserve much more attention, I will discuss this with the bishop because it is important to inform the boys [future priests] during their formation.

Another priest [D] regretted that during his training at the seminary Bovendonk,⁵⁰ little attention was paid to the subject of exorcism. Perhaps it was the *zeitgeist*, he says and he hopes the demand for information on this subject will increase in the future.

Exorcists in the media

Few priests follow information about exorcists on YouTube or other media. They know that Father Gabrielle Amorth was a famous exorcist during his time at the Vatican. Another exorcist mentioned by two priests is Father Chad Ripperger, although only one of them has seen his speeches on the subject of exorcism. A priest [D] follows Father Stephan Rossetti, exorcist, on Instagram. When asked, few priests are inclined to look at exorcists in the media in the future, there is no need for that kind of information, or the priests are too busy with other things. A priest [C] suggests that if there are many downloads of films on the subject of exorcism, this could be an opportunity for a new kind of evangelism.

---

⁴⁹ List, *Roomsen, Dat Zijn Wij*, 14.

⁵⁰ part-time training institute for late vocations in the diocese of Breda will close its doors this year. (due to a lack of registrations by aspirant priests and deacons).

The Netherlands versus other countries

When asked, most priests say they have the impression that there is more attention on the subject of exorcism abroad. Especially in countries where the Christian faith is a large part of daily life. For example, in Italy, where the Catholic faith has remained alive among the older generations. Africa and South America are also mentioned as regions where the faith is still prominent and thus there is more attention to the phenomenon of exorcism. Moreover, in those same continents, the belief in evil spirits is still very much in the spotlight and people more inclined to suspect that phenomena may have a demonic origin. Indonesia is also mentioned several times, where black magic, or Guna Guna, is supposed to give spells to people who then have to be freed from ailments caused by evil spirits. And it is assumed that there is more attention on the subject in the Netherlands among people of foreign origin. A priest [D] states that ninety percent of the people who have their home blessed by a priest are foreigners or have ancestors from another country. Another priest⁵¹ who was confronted with a request for help about alleged demonic influences assumed that the people who asked for help would be foreigners. But in this case, it turned out to be a Dutch family that came to ask for help because their child heard strange voices after engaging in occult practices.

Some priests suspect that their fellow priests from countries outside Western Europe are more likely to see the devil as a real personality and are also more likely to perceive and recognize the consequences of demonic influences. Although one priest [B] states that he is disappointed in the solidity of the faith he believes he finds in priests from former mission countries who are now appointed in the Dutch dioceses. Some of these foreign priests are rather laconic in many areas and also about the doctrine of the faith. To his surprise, he finds that. Even more devastating according to the same priest is the idea of the devil among some priests and also religious teachers in Germany:

In recent decades, for example, in Germany, during religious education, evil has been spoken of as an abstract concept, and the devil is also taught only as a symbol. The liberals are very militant, it is certainly not the case that the subject remains untouched, but it is explicitly said that the devil does not exist. And then they refer to "how stupid we used to be when we still believed in it". This is now also evident from the synodal way in which religious teachers in Germany have banned the concept of the 'real devil' and replaced it with an abstract evil that is in the people themselves. And if you've heard that all the time during your lesson at school, you'll think it does indeed make sense.

---

⁵¹ Not one of the interviewed priests, but a priest whom I talked to a few weeks ago.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

"Because yes, it is true that I also have negative sides". The subject has not been silenced, but the devil has been explained away. One of the most beautiful passages from Pope Francis' *Gaudete and Exultate* [2018] is where the pope speaks of the personality that deliberately wants to keep us away from holiness:

[Pope Francis:]

"When Jesus taught us the Lord's Prayer, He wanted us to ask the Father to deliver us from the Evil One. The phrase used here does not refer to evil in an abstract sense, and the precise translation is "the Evil One." It indicates a personal being tormenting us. Jesus taught us to ask for this deliverance every day so that his power [of the Evil One] does not control us."

The Pope goes against the symbolic and psychologizing interpretation [of evil], and also goes into detail about the fact that the evangelists distinguished between illness and possession. .... I have often quoted the pope's view, for example during the sermon on the first Sunday of the forty days, when it comes to the temptations of the devil. It's wonderful that the Pope has given us those words because otherwise, people think that... [I made up the arguments myself.] Now I can appeal to an authority that people also appreciate.

Another priest [E] says, "If we look at the African and Filipino communities; There is certainly still a very living sense of what is bad, what is demonic, what is good, and what is merciful. That has kind of fallen out of our hands, the clear awareness of what it is and what it belongs to. We've made it more innocent. Perhaps because we live in a mentality through which we have been shaped throughout our education with a rationalism that makes it difficult to see beyond the visible and knowable things. .... I think colleagues from outside Europe are a little clearer about it."

Most priests have the impression that in the Netherlands certain phenomena are usually interpreted as psychological or psychiatric in nature. In addition to the Netherlands, there is probably also relatively less attention on exorcism in the surrounding countries in Western Europe. This is because Western Europe is quite secularized. Although the United States of America is usually considered part of the West, Christian identity is more prominent there, and the exorcist, who visited America, has said that he has discovered that Christian traditions are much more alive there than here. In the Netherlands, he says, faith has been nationalized. In Western Europe, thinking has become central, this is a legacy of the Enlightenment. Faith

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

is considered by many to be a residual phenomenon of the Middle Ages. The preamble to European laws states that we owe our civilization to the minds of the people. The exorcist tells us that in Western European society, we are confronted with the consequences of the French Revolution. A priest [E] suggests that a lack of exorcism, or little attention to it, in Western Europe, may also be the result of a clash with civil law. Because in the past there have been historical exorcisms, with a harmful physical component and in extreme cases with a bad outcome.⁵²

Generation Gap

During some interviews, it was argued that there would be a difference between the older generation of priests and the younger priests, or at least the priests who were ordained not so long ago. Especially the priest-exorcist [I] noted that young priests are open to detailed information about the Catholic faith and are also curious about his ministry as an exorcist. The other generation of priests, usually over the age of sixty, was young in the 1960s when everything in society and the church changed. They are members of the postwar generation and had a desire for freedom and were more concerned with the idea of the Cold War than with the teachings of the church. They are more reserved for topics on the edge of faith, such as exorcism. A priest [E] puts it this way: "It has to do with the spirit of rebellion that resides in everyone and with the post-war conditions. In that generation it has erupted, it has left us with a desert". The feeling emphasized by more priests is expressed by this priest as follows: "The young are aware that society has left order behind, but that order matters. These young priests are inclined to want to restore order. The generations since Pope John Paul II are beginning to see the church as it is. So there is hope for the future." Another priest [D] states: "The older generation of priests sometimes also finds that younger priests place a lot of emphasis on a personal relationship with Jesus. Young priests make more of that vertical connection with Christ and so there is also more attention for that other vertical connection with evil." This is somewhat confirmed by the following story that took place a few years ago; a young deacon was told by a parishioner that he (the deacon) spoke a lot about Christ, the former pastor, an old man in his 80s, never mentioned Christ in his sermons, the parishioner said. Old priests, it seems, are reluctant to call the devil by his name and allude to evil only on an abstract level, while younger priests are more inclined to acknowledge and

---

⁵² E.g. the case of Anneliese Michel, a German woman who underwent 67 exorcisms, but instead of being set free from demonic influence Anneliese died shortly after this trajectory in 1976 at the age of 23. Her death was caused by dehydration and malnourishment. The two exorcists and Anneliese's parents were fined and accused of negligent homicide.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

name the devil and his minions and their influence on society as such. One priest claims that some of the older priests are progressive and downplay the devil and his influence on humanity.

Also, there is a progressive group of mostly older people in the church who are opposed to anything that is the pinnacle of the Catholic Church's tradition. Often this is caused by negative experiences from the past. When those older ones were young, perhaps a little too much emphasis was placed on the devil and hell. The exorcist [I] argues that one must take into account the reality of a struggle between light and darkness, between good and evil, and that this should not be "explained away." The progressives in the church have to deal with the undiluted essence of the Catholic faith, whether they like it or not. I have seen a young priest who articulated the teachings of Catholic teaching clearly and bluntly be called to account by a handful of parishioners after Mass if he had raised the subject of sin, confession, or the devil again during his sermon. People accused him of going back to a time they thought and hoped the church had left behind for good. Usually, these were indeed some of the older people in the parish. However, this Catholic Orthodox priest is popular among the young people and many of the young people from the different parishes manage to find him weekly during mass or confession. He was the most sedulous worker we had in our parish, but unfortunately encountered a lot of opposition.

A critical priest [B] says, "I think there are many priests who have no clear idea of what the church's teaching is (on many subjects) and what the truth is on many points. And I certainly think that the existence of the devil is one of the subjects on which priests lack the fullness of consciousness and the truth is not known." On the other hand, a priest [F] states that the conservative priests he knows all agree on the reality of the devil and his demons. In general, it is indicated that the devil and his influence on humanity is a subject on which priests in the Netherlands have different perspectives. While all the priests I've interviewed say they believe (or even say they know) that the devil is real, they all say they know other priests who have declared the devil a fictional character. The exorcist [I] states that he is happy to know that the current generation of priests has become aware of the reality of the devil again and that he has the impression that the subject is now also well taught in seminaries.[the latter is not true, as will be seen below] The belief in the devil is also gradually returning to the believers, especially among the young and that is good because then it is also easier to help people in the right way when they are struggling with certain problems. In the past, people sometimes ended up unjustly with a psychiatrist or took pills while in the background there were

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

demonic influences that caused the problems. Psychiatry can also be very good, but the exorcist thinks that many people end up with a psychiatrist when it is not necessary. A priest [H] says that although he thinks that most current priests believe in the reality of the devil, at the same time they sometimes too easily assume that they are protected from his actions. Although the devil is a weak personality compared to God, his influence on priests and other people should not be underestimated.

As decades go by

Some priests think that the topic of exorcism is more open to discussion now than it was twenty years ago. They say the topic was ignored decades ago, but now, possibly partly because the internet makes many things easier to find, it seems that the young generation of priests wants to raise this topic, or at least not run away from it. As the church has neglected its educational duties towards the faithful, many have engaged in movements such as Reiki, Hinduism, Buddhism, yoga, and even voodoo. Some people can integrate these movements into their Catholic faith and see no harm in them. Eventually, that could lead to more manifestations of the demonic realm and the need for exorcisms. Even more striking is the fact that nowadays most people in the Western world do not enter a church to attend mass; they stay away altogether or only visit the chapel to light a candle. As a result, exorcists say that a high percentage of people who ask for liberation do not belong to a parish; they may not even belong to the Catholic faith. The exorcist told me that on one occasion he was asked to perform an exorcism on a Muslim who had already gone through a liberation process within the Islamic tradition that included bloodletting but offered no solace. I heard similar stories from several American exorcists: When all else fails, people end up with an exorcism performed by a Catholic exorcist.

Another priest [E] thinks the church has become more stable in the last decade. Although it has now become a smaller church community, the people who attend church today have often become more faithful, and the church has also become more vibrant. "The last tones of polarization are fading." The small group that wants to be supported by the church will spend more time there. In addition to the already declining numbers in recent decades, the number of visitors has also decreased since COVID-19. The custom of going to church every Sunday was broken. The people who still come to mass come purposefully. What pastoral teams are now doing in parishes is trying to bring the faithful from a common faith to an informed faith by offering the so-called Alpha course and other in-depth moments. When people delve into God and the Catholic faith, it automatically means that they will pay more attention to the

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

opponent of God. A priest [H] suggests that the Marian apparition sites, especially Medjugorje, also draw attention to various aspects of the Catholic faith. This also includes exorcism, as it is relatively common for affected people to show symptoms of a demonic nature, especially during the daily hour of adoration of the Blessed Sacrament.⁵³ These hours of worship are attended by thousands of people at the same time, and it is common for the public to witness exorcism prayers uttered by several priests at the same time when they pray over the energumens on the spot.

The exorcist [I] states that between 1960 and 2000, little attention was paid to exorcism in the Catholic Church. In the Netherlands, there were virtually no exorcists anymore; the cause for this must be found in rationalism. “In the year 2000, interest in exorcism was revived, and in our diocese, an exorcist was appointed again in 2005.” This recovery was partly due to the new formation in Rolduc; the priests who were trained there started working in the dioceses in the late 70s, and then the recovery started somewhat, but in addition, there were still many priests working who had freed themselves from the “old church”. The generation of priests who were around forty years old at the time of Vatican II worked in the church for more than thirty years; only when they were succeeded by a new generation of priests did the recovery get underway. In the meantime, the priests who completed Rolduc in the late 70s have trained the current generation of young priests, and there is also talk about the devil, and interest in exorcism is coming to the fore again.

Although the exorcist indicates that the topic of exorcism has been openly discussed again in the last twenty years, most priests interviewed indicate that they rarely bring up the topic with their fellow priests. Only one priest [F] indicates that the subject of exorcism is regularly discussed by him and his fellow priests. When asked, most priests also say that the topic of exorcism was never discussed during meetings with the bishop. Only one priest says that the bishop has mentioned that the vacancy of exorcist was filled in the diocese. The exorcist indicates that priests who are confronted with a situation or a person who is suspected of having demonic influences know how to find him for advice or help. The priests rely on the skill of the exorcist; they do not want to know from him how he works. The priests usually think, “I don't know about it, so let me put the situation in the hands of the exorcist who has experience with demonic matters”. Because the exorcist thinks it is important that priests are

---

⁵³ This so-called Eucharistic adoration is when the consecrated host (bread), which Catholic doctrine declares to be the body of Jesus Christ, is shown to the people. The faithful are supposed to adore Jesus in this Blessed Sacrament, which is placed in the center.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

somewhat aware of what may be going on, he took a few priests some time ago to a house that was haunted. The priests were interested. That is also important, as the exorcist stated because the parish priests have to do the follow-up with the family that lives in the house. People who underwent an exorcism must continue to grow in their faith in their parish. Often they have a spiritual life that needs to be nourished; it takes a lot of time and energy, and the exorcist cannot offer all that himself; the priests in their parish are needed for that. In a lot of cases, there is no need for an exorcism at all, problems are often psychological and need to be taken care of in a pastoral way. Sometimes it is appropriate that the person be accompanied on the way to the sacrament of baptism.

Among exorcists

The exorcist has contact with other exorcists a few times a year during a group meeting. Not all exorcists get there, so he doesn't know a few fellow exorcists personally. He finds the consultation useful because exorcists learn from each other's experiences. It is also true that some afflicted people consult multiple exorcists in search of confirmation of their alleged possession. Some people find it difficult to accept that they are not possessed but suffer from mental illness. The exorcists warn each other about these people, who tend to stalk exorcists. If it is suspected that there is a difficult case or a situation in which the church could come into disrepute, the exorcist indicates that he always first contacts fellow exorcists and possibly also the bishop before he engages in an exorcism. The exorcist is happy that he can count on the structure of the Catholic Church, with its tradition and established teaching. All of this is recorded in the *Catechismus*. If you are brought up in its teachings, he says, you have nothing to fear. The priests themselves may have different spiritualities, but the basis is ultimately the same for everyone.

Minor exorcisms

Although major exorcisms can only be performed by an exorcist with the approval of the diocesan bishop, minor exorcisms can be performed by every priest. This is sometimes the case during the sacrament of baptism, which is stated by most priests. In the Old Rite, the minor exorcism during baptism is more recognizable as a prayer of exorcism; in the Novus Ordo rite, the prayer is not always included or is not recognized as being an (minor) exorcism. In the case of the baptism of an adult, the exorcism prayer is said before the anointing with the catechumen's oil. One priest [B] indicated that he also used this minor exorcism prayer for another occasion, in a situation where he judged this prayer to apply. (and the person involved

was already baptized). He also used the minor exorcism prayer when he visited houses where strange phenomena occurred.

In the Old Rite, every blessing is preceded by a small exorcism prayer, something that is not the case in the Novus Ordo rite. Blessings can be applied to sacramentals, such as salt, oil, and water, but also to houses or locations. People can also be blessed by the priests. One priest [F] states that he uses the minor exorcism prayer on multiple occasions, e.g., to test whether demons are manifesting themselves in cases of alleged possession or vexation. (Demons did not manifest themselves during these instances of prayer.) One priest [G] told me that a baptized adult regretted that he had not undergone the exorcism rite of adult baptism. He only learned about this after he had already been baptized by the priest. This priest was raised in the Novus Ordo and did not know how to perform a minor exorcism at all. Most priests occasionally bless houses, whether or not accompanied by small exorcism prayers.

Homilies

When asked whether they mention the devil, demons, or exorcism during their homilies, most priests answer that the topic of exorcism is seldom part of their sermon. Occasionally, an exorcism was told about, but it was an exorcism that was biblical. One priest [F] states that he sometimes explains the ritual of exorcism to warn the parishioners and to provide them with the knowledge of where to get help if someone requires deliverance or exorcism. Another priest [F] explains why he does not mention the topic: he wants to avoid suggesting that people might be possessed, especially people who are already afraid of demons. This priest, however, includes the exorcism prayer to Saint Michael in the traditional mass. Another reason why exorcism is purposefully omitted is that you can't nuance a sermon. And if you do, you know that people don't understand the nuances and start twisting them [H]. One priest [D] says he mentions exorcisms sometimes during his homilies; his parish also invited an exorcist on two occasions to tell the people what an exorcist does. This priest is quite relaxed about the topic.

The devil is sometimes mentioned by several priests, but care is taken not to do this too often. Although it is said that the devil brings people to sin, apart from the devil, the subject of sinfulness is sometimes discussed, preferably in an accessible way, i.e., without mentioning concrete cases of sin. As long as it remains abstract, everyone can make their representation of sin, and most people can tolerate the sermon, although the fact remains that some people prefer to hear only nice things [B]. Priests who offer the Traditional Latin Mass (TLM) are

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

more inclined to talk about sin and penance than priests in the Novus Ordo. The sacrament of confession is available in the churches regularly when the priests mention sin and penance. According to most priests, the sacrament of confession is often a prerequisite on the way to healing in the event of demonic attacks. This stance is also emphasized by the exorcist. The number of people who want to go to confession has increased in the last couple of years, as stated by some priests and also witnessed by myself in the several churches where I attend mass. Typically, it is the younger people who can be found regularly in the confessional booth. Most priests think there is a connection between sin and the manifestation of demons or the devil. It is stated that the sin must not be committed by the afflicted person himself or herself. Demons can also attack a person based on a curse from a malicious third party.

The occult

All priests say that, according to them, there is a relationship between demonic influences and occult acts. It is usually phrased as "the occult opens the door to demonic influences". A priest [H] emphasizes that he assumes God's mercy when the (young) people do not know what they are doing. The priest assumes that God does not judge these people and that the devil and his minions are not allowed to harm them too much. A minor exorcism and subsequent confession may be necessary, though. It also occurs that people deliberately seek to deal with the devil or demons because they think they can profit from what the devil has to offer them. In the latter case, it is not surprising that the devil will ultimately have those people pay the price and that they will be bothered by him to some extent.

In the near future

Striking is the answer to the following question: "Can you imagine that in the reasonably short term (the next 10 years) the Catholic Church would pay more attention to the value and power of exorcism prayers?"

The priests are unanimous in their answer. They all think that attention to exorcism is going to increase. They do indicate somewhat different reasons for this, such as the fact that the pope, Francis, openly names the devil again, the spiritual pain that currently prevails in society, the increase in occult rituals, and the fact that there is currently an increased interest in exorcism abroad. A priest [E] who presides over the traditional church hopes that in the future there will also be more interest in the Novus Ordo churches for the exorcism blessings of water and salt and in the sacrament of baptism. Another priest [H], who thinks that this increase is caused by people leaving the church and letting evil in, hopes that there will be an opposing movement in which people look for God and find the church again. He expresses the hope

that parishes will take good care of these people and that they will be provided with sacraments such as baptism. The exorcist is convinced that exorcists will increasingly be called upon, also in the Netherlands. The church is gradually coming out of the doldrums in which it ended up in the last decades of the last century. According to him, more exorcists are needed in the future. The younger generation will rediscover the importance of the church, and they will also see the importance of a healthy spiritual life. He also states that there is an enlightenment of the mind, and people start to see disorders as the reality of evil again.

Society is probably also paying more attention to the importance of exorcism, with some priests indicating that people may think that an exorcist in a kind of magical ritual will solve their problem once and for all. Some people will not be willing to make the effort it requires of themselves. They must build an ecclesiastical and sacramental life to be protected from the influences of the devil or demons.

Being present at an exorcism

Apart from the exorcist, only one priest [F] has ever attended an exorcism. Another priest [C] once attended a small exorcism with an old exorcist who, according to him, acted on his initiative without permission from the bishop. The priest in question prefers to strictly adhere to the rules and does not try such things. During a Pentecost meeting, another priest [D] was asked to pray over a troubled person. When things started to get a bit disturbing, the priest and the man he prayed over both thought it was better to quit the prayer session. The man was then brought to a priest with more experience, and he went to guide the man. [D] does not know whether a major exorcism was performed on that occasion. While none of the priests thought they would be terrified, most argue that a little anxiety is normal, especially in the first instances of exorcism one is confronted with. Psychiatrists are believed not to be afraid of their insane patients, but according to [C], psychiatrists can get scared during an exorcism. Also, the exorcist says that the first year of being an exorcist is very demanding, and it is normal to fear the effects of one's actions and those of the devil. Several ways to prepare yourself for performing or attending an exorcism are: praying the rosary and taking the physical rosary beads with you [B], going to confession regularly (every two weeks is suggested), or even right before the exorcism. Fasting for one or more days before the exorcism takes place is also recommended, just like keeping relics⁵⁴ in your pockets while

---

⁵⁴ A relic consists of the physical remains or personal effects of a saint or venerable person preserved for veneration, and to which often healing power is contributed. Relics can be from people who recently passed away or from people who died ages ago. A relic has no expiration date.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

grace in a new and powerful way [B]. Although most priests think they have to be obedient to their bishop, and his request could be an indication that God is willing the requested priest to become an exorcist, at the same time, most priests feel free to tell their bishop that they think themselves inadequate to perform as an exorcist. Whether it is false modesty or not, most priests say they find other priests more suited to the task. The exorcist [I], who was also asked by his bishop after he encountered a demonic situation during a boot camp in America, has decided that he wants to accept the office of an exorcist because he knows from his own experience how important it is and also because he has realized that many other priests do not want to become exorcists. His “yes” to the request of the bishop was heartfelt because he wants to help people who encounter difficult situations. When asked whether he once in a while doubts his vocation as an exorcist, he resolutely tells me that he never doubted a single moment. The exorcist would like to advise other priests to delve a little more into the subject, but he would not personally approach other priests to become exorcists. He also states that this is exclusively the task of the bishop. He advises other priests to forward individuals with alleged demonic attacks to him or his fellow exorcist. Unfortunately, he states, it is now judged too quickly that it is best to go (only) to the psychiatrist, but in his eyes, that is not always the case, and some people benefit from support from the exorcist as well.

Reasons not to become an exorcist

(The reasons mentioned do not have to apply to the priests themselves, as the question was: “What could be reasons for not wanting to become an exorcist?”)

Several priests indicate that being anxious can be a reason for not wanting to become an exorcist. It is also better not to become an exorcist if one does not sufficiently comply with the rules that apply to priests, such as celibacy. Priests who quickly feel helpless or have psychological problems should refrain from this special ministry. You have to be able to put things into perspective, have pastoral conversations easily, and also be able to put people at ease. Several priests also state that the workload already experienced in ordinary pastoral care means that there is no time to take on the task of an exorcist. A priest [C] says that one reason for not wanting to become an exorcist is because it is a nasty and arduous task. Another priest [J] says that he thinks the matter is too inscrutable. Another reason mentioned is in case a priest has all kinds of weaknesses that he has no control over [G]. When the suffering of other people upsets you [H] or if you are not willing to do mortifications [B]. If you have any doubts or if you think the whole phenomenon is nonsense. You have to take the devil seriously as an opponent. And you must believe that Jesus Christ has the power to defeat the

devil [D]. If you know you have some shortcomings but are not willing to change them. One priest put it this way: “However, it cannot be the case that the church will only appoint ‘saints’ as exorcists, but priests who are already clearly on the course of holiness.”

[The willingness of priests to be trained as exorcists or to become exorcists](#)

Two of the priests interviewed indicated that they would rather not become exorcists. Several other priests consider themselves less suited to the task and, if the bishop's request comes, will offer reasons why they do not think they are a good candidate. However, if the bishop can explain to them why they are in his eyes, they are ultimately willing to be trained as exorcists. The reason is that they think God is speaking to them through the bishop. These priests think other candidates are better suited to become exorcists. Several priests indicate that it can also be a new challenge; for example, a priest [A] reports that he has become curious and that the training can be an educational process, especially because he knows little about the subject. When the bishop expresses confidence in the priest, this priest [B] thinks it is nice to get a new mission and to get to know Jesus differently. He says, "Jesus is as incredibly rich as a diamond with many facets; I can penetrate the mystery of the Lord in a new way". A priest [F] would wholeheartedly say “yes” to such a request from his superior. This priest has already read up on the subject matter and knows a lot about exorcism. He thinks it's an apostolate where you can do a lot of good for the people. As a disadvantage, he mentions that he would have to miss his parish. However, this does not always have to be the case in practice because there are also exorcists who combine serving a parish with their (part-time) task as an exorcist. Another priest [D], who is also quite informed on the subject of exorcism, replies:

Yes, I would like to be trained as an exorcist! Whether I get the task (yes, that depends on the training but also the blessing and the mission of the bishop), I would ask the bishop, “Will you lay hands on me again and say the blessing prayer just as you did at my ordination as a priest?” You have to be asked by the bishop; it's an election because he expresses confidence in you. But a course must first precede this. First of all, do an internship with experienced exorcists. I wouldn't say no; I would say, "How do you get to me?" If he can tell me anything about that, he should have faith in me. I would like to do the training first to find out for myself whether I am suitable for it. And building trust to face that confrontation. And other priests may be more worthy than me to become exorcists.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

The exorcist had no doubt when he was asked by the bishop to become an exorcist. Having experienced an unexpected situation abroad in which he practiced exorcism prayers with success, he already knew a little about what to expect. He was also allowed to learn the task by working with the chief exorcist of the diocese. Realizing that many other priests are not particularly eager to become exorcists [his words], he decided that he should wholeheartedly say “yes” to the bishop. He also never regretted his decision to become an exorcist. He does not find training in Rome of added value because he thinks that is too much theory; for him, it worked fine to learn the office of an exorcist immediately in practice from an experienced exorcist.

The need for this thesis, as seen by the priests

When asked whether a master's thesis on exorcism and exorcists is appropriate, all priests agreed that it is. The impression is that many people know too little about it, both laypeople and priests. Some priests [A, E] think it is a good idea because the phenomenon of exorcism is a broad topic that all kinds of people in society can be confronted with, including in other religions. Another priest [F] observes people's spiritual distress and feels that the subject has been ignored for too long. A priest [G] observes that people are interested in the unknown, which is why they also look for answers through occult channels. The priest thinks it is important that attention is also paid to this from a scientific perspective. Another priest [H] thinks that attention to the subject may also provide starting points for new evangelism. Attention to the phenomenon in America could mean that there will also be more interest in the Netherlands. The exorcist states that the subject has become scientifically underexposed and that it is therefore interesting to write a thesis about it. A priest [D] hopes that a graduation thesis will also be devoted to the subject at the seminary and that the information obtained will be shared with all priests in training to fill the gap in understanding of the matter.

Conclusion and Discussion

The research showed that several Dutch formation institutes for priests paid too little attention to the subject of exorcism, both now and in the past.⁵⁶ Only priests trained at the Major Seminary of Rolduc, the institute for priestly formation of the Roman Catholic Diocese of Roermond, were probably given sufficient information on the subject. The rector of Vronesteyn, the center for priest training and deacon training in the diocese of Rotterdam, was

---

⁵⁶ The past in this case refers to the decades after 1970.

surprised to find out that his current students received no theoretical instruction on exorcism or related topics at all. This gap came to light thanks to the interview I had with him and one of his students. He has promised to remedy this shortly.

Exorcism is hardly a topic of conversation between priests, and since priests do not usually bring up the subject during their homilies, there is no reason for most priests to think about it. Only a few have read into the matter out of personal interest. This study shows that the priests with a foreign background were more aware of the subject than the Dutch priests. This parallels the fact that immigrants are also more likely than Dutch people to have their homes blessed as protection against evil influences. Out of the four priests with a foreign background, two indicated that they would be willing to become exorcists. They are also the ones who exceptionally bring up the topic of exorcism during their sermon. These two priests have also invited an exorcist to their parishes to make the parishioners acquainted with the subject of exorcism. The other two priests explicitly stated that they did not want to become exorcists. The Dutch priests were less explicit in their view of a possible request from the bishop to become exorcists. It turned out that they had not read much about it beforehand and were not often confronted with the matter in their parishes. These Dutch priests all indicated that they find other priests more suitable for the task.

Although it is not a very clear finding from my interviews with the priests, judging by the words of the exorcists⁵⁷, we must assume that there is more willingness among young or recently ordained priests to delve into the subject of exorcism. Young priests are again more open to the traditional values of the Catholic faith. This trend seems to exist both abroad and in the Netherlands.

The interviews were quite extensive, as are the transcripts. Not all questions and answers were reflected in this thesis. I mainly omitted information that has no significant relation to the main question and sub-questions of the study.

Recommendations

There is still a wealth of research opportunities in the field of the Catholic priesthood, especially on the topic of exorcism and exorcists. The specific topic was ignored for a long time, and although some studies have recently been done in other countries, Dutch attention to the topic was scarce. My research was conducted in two of the seven Dutch dioceses, so

---

⁵⁷ The exorcist that I interviewed and the other exorcist in the above-mentioned podcast.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

elaborating on the topic in a wider geographic context is desirable. Because all the priests state that they suspect an increase in the need for exorcisms in the next ten years, it would be expedient to monitor this over the next decade. Due to the observed lack of priestly training in the field of information about exorcism, it is advisable to inquire over several years whether the curriculum of the formation has been adapted and whether priests in training are provided with the correct information on this subject. Since few people have knowledge of the subject, I would recommend that the executives of Religious Studies invite an exorcist to give a guest lecture.

Bibliography

- Bindi, Serena, and Verónica Giménez Béliveau. “Exorcisms, Extraction of Unwanted Entities, and Other Spiritual Struggles around the Body: A Comparative Perspective Exorcismes, Extractions d’entités Indésirées et Autres Combats Spirituels Autour Du Corps: Une Perspective Comparative.” *Social Compass* 69, no. 4 (December 1, 2022): 443–80. <https://doi.org/10.1177/00377686221147797>.
- Endres, Father Dave. “A Look at Minor Orders: The Porter, Exorcist, Lector and Acolyte....” *St. Mary’s Hermitage* (blog), December 9, 2021. <https://celtichermit.com/2021/12/09/a-look-at-minor-orders-the-porter-exorcist-lector-and-acolyte/>.
- Ferber, Sarah. *Demonic Possession and Exorcism : In Early Modern France*. London: Routledge, 2004. <https://login.ezproxy.leidenuniv.nl:2443/login?URL=https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=140669&site=ehost-live>.
- Giordan, Giuseppe, and Adam Possamai. “Mastering the Devil: A Sociological Analysis of the Practice of a Catholic Exorcist.” *Current Sociology* 66, no. 1 (2018): 74–91. <https://doi.org/10.1177/0011392116686817>.
- Host of the Exorcist Files: Fr. Carlos Martins*, 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=PvPMVzsXqgo>.
- Leerstellige commissie ICCRS. *Dienst van bevrijding*. Helmond: Stichting Katholieke Charismatische Vernieuwing, 2019.
- List, Gerry van der. *Roomsen, Dat Zijn Wij: Priesters in Nederland*. Amsterdam: Prometheus, 2022.
- NCR. “Exorcists Feel Isolated — but This Course Aims to Change That.” Accessed January 10, 2023. <https://www.ncregister.com/cna/exorcists-feel-isolated-but-this-course-aims-to-change-that>.
- NCR. “Why Did a Swiss Diocese Abolish Its Exorcism Ministry?,” January 3, 2023. <https://www.ncregister.com/news/why-did-a-swiss-diocese-abolish-its-exorcism-ministry>.
- PodNL. “De Ongelooflijke Podcast Aflevering #78- Een Gesprek Met Een Officiële Exorcist (Ja, Die Bestaan),” February 16, 2022. <https://podcastluisteren.nl/search?q=exorcist>.
- . “DOCS: The making of De Kloof | Duivelsuitdrijvers in Rome,” December 16, 2018. <https://podcastluisteren.nl/search?q=duiveluitdrijvers>.
- Redazione. “Padre Vincenzo sulle sue spalle l’eredità di padre Amorth.” *La Luce di Maria* (blog), October 9, 2016. <https://www.lalucedimaria.it/padre-vincenzo-sulle-sue-spalle-leredita-di-padre-amorth/>.
- Telegraph, The Catholic. “What Happened to the Minor Orders?” *Catholic Telegraph* (blog), May 25, 2023. <https://www.thecatholictelegraph.com/what-happened-to-the-minor-orders/53555>.
- The Pope’s Exorcist (2023) - IMDb*, 2023. <https://www.imdb.com/title/tt13375076/>.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Young, Francis. *A History of Exorcism in Catholic Christianity*. Palgrave Historical Studies in Witchcraft and Magic. Cham: Palgrave Macmillan, 2016. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-29112-3>.

Appendix A: transcripts of the interviews

Profiel A

Priester 30-39 jaar

Nederlandse afkomst

Voordat je door mij over dit onderwerp benaderd werd, heb je wel eens nagedacht recentelijk over wat de rol van een exorcist is?

Misschien wat langer geleden en niet per se heel persoonlijk, was er wel in geïnteresseerd en toen ik katholiek werd rond mijn twintigste heb ik een boekje gelezen, dat zal je waarschijnlijk ook wel kennen van vader Amorth, *een exorcist verteld* in een Franse vertaling geloof ik en dat vond ik heel mooi en interessant gaf in ieder geval een soort beelden, dat was in 2008, ik was toen 18 jaar. Tijdens de priesteropleiding dus dat was in 2011 kregen we na een half jaar of zo een nieuwe rector dat was dan rector B. dus die was exorcist en heeft er ook wel eens over verteld, niet zo dat elke dag onderwerp van gesprek was maar hij heeft ook op de Tiltenberg zijn lezing gehouden over ja wat hij dan deed en ik heb er ook wel eens wat van meegekregen dat plaatsvond de kamer tegenover mij [op het seminarie] ja tijdens de opleiding dus af en toe kwamen er mensen voor een exorcisme

Vond je dat spannend, dat je dacht van oh beetje eng of stond je er blanco in?

Op dat moment wel, In het algemeen is het zo dat ik het niet heel beangstigend vind, maar om dat exorcisme te horen was op dat moment wel beangstigend ja. Je hoort toch in feite iemand die de controle over zichzelf kwijt is, waar het dan ook door komt en dat is beangstigend. Maar ja dus dat dat ligt alweer enigszins in het verleden.

Denk je dat exorcist een speciale roeping is?

Ik denk dat dat kan. Waar ik dan aan denk is Jose Maria Escriva, die dan aan het begin van de twintigste eeuw priester wordt maar dan binnen het priesterschap een speciale roeping krijgt en het Opus Dei gaat stichten. Ik denk dat je als priester ook op zoek bent naar ja wat is dan de invulling van mijn priesterschap, wat wordt er concreet van mij verwacht dat kan heel breed zijn en verschillende kanten op gaan, sommigen kiezen ervoor om bij een orde te gaan, of om voor een speciale doelgroep iets te kunnen betekenen. Ik denk zeker dat exorcist daar een mooi voorbeeld van kan zijn.

Denk je dat exorcist en überhaupt nodig zijn?

Nou in principe wel, al was het maar omdat dingen boven je eigen hoofd kunnen uitgroeien, dat je zegt; ik heb deze expertise niet en dan is het fijner dat er iemand is naar wie je mensen door kunt sturen, die daar wel meer ervaring mee hebben.

Heb je wel eens aan de hand gehad dat je iemand moest doorsturen naar een exorcist?

Nee, volgens mij niet, ik heb wel een keer een huiszegening gedaan Bij iemand die dacht dat er vreemde dingen gebeurden in huis, verder heb ik niets meer van die persoon gehoord dus ik ga ervan uit dat het dan wel goed gegaan is met die zegening. Ik heb het zelf verder niet gezien maar ze vertelden dat er soms dingen in huis verschoven op onverklaarbare manieren

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

nou ja dat soort dingen. Bij dit voorval is het gebeven. Het is iets zouden vragen betreffende dit soort dingen dan zou ik me snel overvraagd voelen, beetje afhankelijk van wat het is natuurlijk, Maar dan zou je een specialist nodig kunnen hebben.

Heb je de exorcist van het bisdom Rotterdam wel eens ontmoet?

Nee niet, ik weet niet wie het is, ik geloof dat dat is omdat ze niet willen dat de mensen direct naar hem toe gaan. dus dat het een beetje gescreend wordt van tevoren. wat ik begrepen heb is dat als je denkt dat mensen een exorcist nodig hebben dat je dat dan aan het bisdom eerst doorgeeft en dat zij het contact leggen met de exorcist.

Denk je dat het handig is dat ze anoniem blijven?

Vanuit het perspectief van de hulpvraag is het natuurlijk fijn als het contact snel gelegd kan worden, voor de exorcist is het wel fijn als hij niet direct door iedereen gebeld kan worden, bijvoorbeeld 's nachts. Je krijgt misschien toch ook te maken met mensen met psychische problemen en het zou kunnen dat mensen je dan minder serieus gaan nemen. Ik zou het onderwerp zelf niet snel ter sprake brengen bij mensen, Maar als mensen er zelf mee komen of er echt dingen gebeuren die heel vreemd zijn, maar voor gewone pastorale vragen heb je het exorcisme natuurlijk niet nodig. Bij mijn parochie leven komt het niet veel voor. Wat ik heb begrepen van exorcisten is dat het veel voorkomt bij mensen met een Afrikaanse achtergrond, ik denk dat we in Delft meer te maken hebben met mensen Uit Azië En Latijns Amerika en ik heb er zelf niet echt mee te maken gehad.

Tijdens de opleiding ben ik er toevallig mee in aanraking gekomen vanwege rector B. Maar het zat niet in het curriculum van de opleiding er was geen apart vak over.

Volg je buitenlandse exorcisten op YouTube?

Nee, helemaal niet

Heb je het idee wat er In het buitenland meer aandacht is voor exorcisme?

Ja, ik denk dat er in Europa relatief weinig aandacht voor is maar dat heeft ook te maken met de secularisatie denk ik, hoewel het natuurlijk mogelijk is dat mensen stoppen met naar de kerk gaan en in God te geloven maar nog wel in geesten geloven. Maar ik weet niet of ze dan alsnog zo snel een exorcist zouden opzoeken. Ik ken ook iemand waarvan de vader in Ghana woont en daar zijn hekserij en vervloeking veel gewoner en wordt er ook rekening mee gehouden, bijvoorbeeld niks van een vreemde aannemen want dat kan behekst zijn. Dus het geloof zit daar veel sterker nog in de cultuur, waardoor exorcisme dus ook veel meer aandacht krijgt.

Denk je dat priesters in Nederland stilstaan bij de realiteit van het kwaad, of vinden ze dat een achterhaald iets?

Als je met de realiteit van het kwaad satan bedoeld en de demonen dan denk ik dat de meningen heel verdeeld zullen zijn, ik heb het zelf wel echt meegekregen vanuit mijn gereformeerde achtergrond waarin het wel heel realistisch wordt gezien, Maar ik denk dat veel priesters het ook zullen zien als een soort symbool Maar ik denk dat het tegenwoordig wel meer terugkomt de interesse In de bovennatuurlijke en geestelijke wereld, Vanaf de jaren zestig is er heel weinig over gesproken, en ontbrekende factor In de catechismus van de jaren zestig waren de engelen, daar was men eigenlijk een beetje verlegen mee, ik denk wel dat die

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

jonge priesters er weer mee bezig zijn en ervan uitgaan dat het kwaad ook een persoonlijke aspect heeft en niet alleen een abstractie is.

Zie je een verschil dus de beleving van Nederlandse priesters in tegenstelling tot priesters afkomstig oorspronkelijkheid andere landen?

Dat zou goed kunnen, ik had laatst een gesprek met iemand afkomstig uit Polen, samen met haar zus hadden ze allebei gezien tijdens hun jeugd, dat er iets in huis was wat ging bewegen, dus toen waren ze naar priester gegaan en die had hun heel serieus genomen, maar Nederlandse priesters, ik denk dat die wel rustig naar mensen zouden luisteren maar toch sneller denken het zal wel inbeelding zijn.

Waarom denk je dat er in Nederland de laatste decennia minder aandacht was voor exorcisme? Is dat volgens jou terug te leiden tot Vaticaan II?.

Nee, volgens mij niet, tenminste niet heel direct maar In de jaren zestig gebeurde er van alles In de maatschappij, je zou kunnen zeggen dat er toen aandacht verschoof van het religieuze naar het maatschappelijke en dat ze interesse voor de kerk en het gezag van de kerk wegviel. ze waren eerder bang voor de Koude Oorlog en de kerk verschoof naar een veel lagere plek op de agenda van mensen .

Heeft de bisschop tijdens bijeenkomsten het onderwerp exorcisme wel eens zou sprake gebracht?

Niet dat ik me kan herinneren.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gekomen tussen priesters onderling?

Nee eigenlijk niet ik zit wel in een groepje met vijf priesters die elkaar op regelmatige basis ontmoeten maar we hebben het er nooit over. (4 dertigers en een iemand van in vijftig)

Heb je wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden?

Nee, dat is niet aan de orde geweest.

Breng je het exorcisme als onderwerp wel eens ter sprake tijdens een homilie?

Niet vaak gedaan, alhoewel het wel in de lezingen kan voorkomen ik heb mezelf er ook niet voldoende in verdiept om er veel over te kunnen zeggen. Ik heb wel een keer van iemand van de charismatische beweging een boekje gekregen over bevrijdingen Maar dat boekje moet ik nog gaan lezen. Ik heb gehoord dat het wel een goed boekje moet zijn. Maar het is ook niet iets waar veel parochianen vragen over hebben. en de vragen kunnen soms ook weer afwijken, bijvoorbeeld een dame die werkt op het secretariaat en vertelde dat ze soms een aanwezigheid kan voelen op plekken waar overledenen zijn geweest, Maar de dame zegt ik stoor hen niet en dan Laten ze mij ook met rust. dus niet zozeer de duivel maar een geestenwereld, Dit zijn dan geesten van overledenen die eigenlijk geacht worden de aarde verlaten te hebben. Dus dat is lastig om dat te verbinden met het thema exorcisme van overledene die hoef je natuurlijk eigenlijk niet te exerceren want dat zijn geen kwade geesten.

Als er zoiets is van Jezus drijft geest boze geest uit in het evangelie en er zijn andere lezingen die over andere onderwerpen gaan ,ben jij geneigd om dan te gaan preken over die andere lezingen je laat het onderwerp uitdrijvingen rusten?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Kan, maar niet per se, hetzelfde geldt een beetje voor genezingsverhalen vaak kun je daar toch wel iets over vertellen zonder dat het direct gaat over fysieke genezing voorbeelden van fysieke genezing dus. Ik kan me herinneren dat er een keer het verhaal voorbij kwam over Jezus die in de synagoge kwade geesten uitdrijft en ik had daar wel eens wat over gehoord Iemand die vertelde dat dat het eigenlijk het eerste moment is waarop Jezus wordt herkend. Dat heb ik toen wel ter sprake gebracht maar ik weet niet meer precies wat ik erover heb gezegd. Bij het vormselproject is het eerste verhaal het verhaal over de verzoeken van Jezus in de woestijn, dus dan wordt de duivel wel benoemd en daar worden ook vragen over gesteld dus dan moeten we de vormelingen daar wel over nadenken en moeten ze zich bewust worden van verleiding.

Denk je dat er vanaf de preekstoel meer gesproken moet worden over de realiteit van het kwaad dan nu het geval is?

Nou, ik ben altijd een beetje bang dat het soort van doorslaat en dat je dan mensen eigenlijk brandstof geeft om in alles te duivel te zien, wat wil je daarmee bereiken ik ken ook wel voorbeelden uit de evangelische wereld dat dan alles als demonisch wordt gezien en mensen bang worden gemaakt voor alles waar die sticker op wordt geplakt en ik denk zelf dat dat nogal onnodig is dus het zou wel kunnen maar dan zou een van mijn prioriteiten zijn dat Christus sterker is en dat het niet beangstigend hoeft te zijn, dat mensen wel op een bepaalde manier met een geruststelling naar huis gaan.

Denk je dat er een verband is tussen de zondigheid van de mensen en de manifestatie van demonen?

Ik weet niet of dat erger wordt, ik zou daar niks over durven zeggen.

Denk je dat er een verband is tussen occulte activiteiten en de manifestatie van demonen?

Ik denk zeker dat dat zou kunnen dat je je dan ook openstelt en bepaalde bescherming kwijtraakt.

Weet je wat een Ouija bord is?

Niet precies maar wel eens van gehoord, en ook begrepen dat het niet handig is om daarmee te experimenteren.

Heb je een exorcisme bijgewoond?

Nee.

Zou je een exorcisme bijwonen als je daarvoor gevraagd wordt?

Ik zou niet per se nee zeggen, ik heb er geen ervaring mee maar ik ben wel bereid om te leren.

Zou je dat dan eng vinden van te voren of ga je er dan met een blanco verwachting naar toe?

Ik denk dat laatste, ik zie wel wat er gebeurt.

Heb je wel eens iemand doorverwezen naar een exorcist?

Nee.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Zou je redenen kunnen aandragen waarom iemand exorcist zou willen worden?

Ik denk vooral de wens om een verschil te kunnen maken, Net zoals priesters binnen priesterschap een rol zoeken waardoor ze zelf kunnen worden gevoed of waarop ze concreet kunnen helpen en Dit is juist een manier om heel concreet te kunnen helpen dus dan had je vanuit een bepaalde zending en expertise leert onderscheiden wat bijvoorbeeld het verschil is tussen een psychische aandoening en een aanval van het kwaad. en dat je dan ook mensen kunt bevrijden in feite, ik denk dat dat wel een heel wezenlijke rol speelt.

Wat zou de redenen kunnen zijn om geen exorcist te willen worden?

Als ik naar mezelf kijk Het is niet dat ik per se nee zou zeggen Maar ik heb ook de ambitie niet, ik denk dat een van de redenen is dat je moet stevig in je schoenen staan, veel meer dan gewoon pastoraal gesprek vraagt een exorcisme om heel duidelijke opstelling tenminste zoals ik dat ook las In het boek van vader Amorth, dat moet je dus ook maar kunnen, ik ken bijvoorbeeld iemand die werkt bij de NS een jonge dame en die is getraind in agressie, dat is niet iets wat Iedereen kan. Sceptis zou een rol kunnen spelen, waar zijn mensen behept met psychische problemen en waar is er meer aan de hand, soms loopt het ook door elkaar heen begreep ik van vader Amorth ook, het zouden voor mij redenen zijn om in ieder geval terughoudend te zijn. in een pastoraal gesprek is geduld een van de eerste vereisten dat je mensen laat uitpraten en met u mee te voelen , en het lijkt alsof een exorcisme zo heel veel anders in elkaar zit dat er wat anders van je gevraagd wordt als mens en is dat angst ja Misschien, het is in ieder geval onbekend dat je toch bang bent voor onredelijkheid zeker als iemand begint te schreeuwen. Ik zou mezelf in ieder geval snel hulpeloos voelen, dat heb ik overigens ook bij de zorg voor demente personen.

Zou je bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/ exorcist te worden?

Ik denk niet dat ze mij zo snel zullen vragen, Maar ik zou er wel toe bereid zijn, dat heeft uiteindelijk ook mee te maken, stuk nieuwsgierigheid ook wel Het is een onderwerp waar ik op dit moment nog weinig van weet, het zou wel leerzaam zijn om er zowel in de theorie als in de praktijk meer mee in contact te komen.

Heb je wel eens boeken gelezen over exorcisme?

Ja, die van vader Amorth; *een exorcist vertelt*.

Heb je wel eens films gezien over exorcisme?

Nee.

Ben je bekend met het gebed tot het de Heilige Aartsengel Michael?

Ja, maar ik wist niet dat het een exorcisme gebed was. Ik kan het gebed wel in het Latijn zingen.

Ken je ook niet de aanleiding tot dit gebed, dat gecomponeerd is door paus Leo XIII?

Nee, dat verhaal ken ik niet.(Later... Ik ga dat toch eens opzoeken hoe dat zit met dat gebed.)

Ben je bekend met de Benedictus Medaille.

Als ik er een zie zou ik het wel herkennen, ik denk niet dat ik er zelf een heb. Er staan allemaal boodschappen op in de vorm van letters, afkortingen eigenlijk.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Zou je je kunnen voorstellen dat er binnen nu en tien jaar meer aandacht komt binnen de katholieke kerk voor exorcisme gebeden?

Nou de katholieke kerk is een breed begrip, maar ik denk dat aan de ene kant de interesse voor allerlei bovennatuurlijke fenomenen wel toeneemt, Maar dat aan de andere kant de kerk als geheel in de officiële kanalen er meer aandacht is voor andere onderwerpen. Zo is er nu het synodale proces waar veel aandacht naar uit gaat. Ik weet bijvoorbeeld dat er nu een issue is rondom de buitengewone versie zoals de tridentijnse mis en ik denk dat er ook meer aandacht is voor politieke vragen zoals in China en deze onderwerpen krijgen meer aandacht dan exorcisme volgens mij maar het zou kunnen. Ik zie dat zo snel in Nederland niet gebeuren maar in andere landen bijvoorbeeld Amerika weer wel. Maar ik sluit niet uit dat er bij gewone parochianen meer aandacht komt voor het thema exorcisme.

Denk je dat de priesters zullen volgen als de parochianen aangeven meer belangstelling te hebben voor het onderwerp?

Ja, dat denk ik wel en in een aantal gevallen kunnen de priesters ook voorop gaan, zoals Amerika.

Denk je dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de mensheid?

Speelt de rozenkrans een belangrijke rol?

Ten eerste; de eerste helft van de vraag is een No-brainer, natuurlijk heeft Maria een belangrijke rol in de heilsgeschiedenis, en ik zie ook hoe Maria eigenlijk voor veel mensen (niet voor iedereen) een point of contact is en een heel belangrijk aspect is van hun geloof. Dat ze zich door Maria ook geborgen weten in het geloof, bijvoorbeeld als Troosteres. Ik ben pas nog in Kevelaer geweest, waar Maria onder die titel wordt aangeropen, en ik vind dat zelf een hele mooie titel.

Maar niet zoiets al iemand die heldhaftig met haar hiel op de kop van de Satan gaat staan?

Ik denk dat als je naar het evangelie kijkt, de heldhaftigheid hem in twee dingen zit: het ene is het doorzettingsvermogen eigenlijk van Maria, om in heel niet uitnodigende omstandigheden toch te doen wat God van haar vraagt, heel veel trouw eigenlijk, en het andere is de hoop die in haar leeft dat de wereld echt anders gaat worden. Maar dat heeft niets te maken (tenminste als je naar het Magnificat kijkt), over kwade geesten uitdrijven per se, alhoewel het wel te maken heeft met de dingen die Jezus doet. Maar het gaat ook over verhoudingen die omgedraaid worden; rijk en arm, trots en nederig en ik denk dat alle interesse die er kan zijn voor het kwaad en voor kwade geesten, dat dat ook iets kan zijn wat goed is om niet uit het oog te verliezen. Dat het ook gaat over de vraag; "hoe gaan mensen met elkaar om?" En wat dat betreft is Maria voor mij wel een rolmodel.

Tweede: en ik denk zeker dat de rozenkrans mensen heel veel steun geeft, niet alleen psychologisch maar dat God ook bij hen is op die manier, maar ik zou het niet als automatisme willen zien. Er zijn natuurlijk vroeger ook katholieke gezinnen geweest die elke avond de rozenkrans baden, en als je dat hoort hebben heel veel kinderen dat niet per se als heel zinvol ervaren. Dus ik denk wel dat het goed is om daar oog voor te hebben; wanneer helpt het en wanneer helpt het niet om het geloof van mensen ook echt te voeden.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Denk je dat regelmatig vasten en biechten van belang is?

Hm... ik dank dat het mensen soms kan helpen, je hebt natuurlijk ook in de Bijbel dat Jezus ergens zegt dat een bepaald soort van geesten alleen kan worden uitgedreven door gebed en vasten. Maar ook daar voor geldt: ik denk dat het goed is om te zien in het licht van alles wat er in de traditie is gezegd over bidden en vasten. Ik denk dat het op zich hele goede dingen zijn, die helpen en misschien ook wel nodig zijn om je geloof te voeden. Vasten dan in ieder geval en biechten om vergeving en genezing te ervaren. Maar dat het ook goed is om er op een goede manier mee om te gaan en het niet te gebruiken als een ja soort tovermiddel.

Ben jij wel eens te vinden in de biechtstoel om de biecht af te nemen bij je parochianen?

Ja, er zijn daar vaste tijden voor, ik zat daar eens in de twee weken en dan kwamen er ook altijd wel mensen. De andere week was er dan de pastoor. Er komen zowel internationals als ook Nederlandse mensen biechten.

Gelooft u in de vier laatste dingen?

Ja, dat lijkt me vrij duidelijk, ja van het evangelie ook wel, er wordt veel gesproken over oordeel, ik denk dat het gevaar wel bestaat om het alleen maar als laatste dingen te zien, en oordeel en sterfelijkheid is iets waar men eigenlijk ook dagelijks mee te maken heeft. Maar je ziet in het Evangelie ook dat aan de ene kant de hoop op het komende koninkrijk van God, eigenlijk voortdurend wordt onderstreept, als de nieuwe schepping en je zou kunnen zeggen dat de Hemel dan de plek is waar God is, en uiteindelijk is de aarde dan bedoeld om zodanig vernieuwd te worden door God dat we daar opnieuw kunnen wonen, en er wordt ook gewaarschuwd dat het mogelijk is om aan de verkeerde kant van het Oordeel te vallen en dan van God afgescheiden te worden.

Weet je dat er al 16 jaar lang een cursus is voor exorcisten, priesters én leken in Rome ieder jaar, dit jaar in Mei?

Nee, dat wist ik niet.

Zou je zo'n cursus willen bijwonen (als dat praktisch haalbaar is)?

Ik denk dat ik dat pas zou doen op het moment, dat men mij de vraag zou stellen of ik exorcist zou willen worden. Als het gaat over theoretische verdieping zou ik eerst naar podcasts luisteren omdat het dan toegankelijker is, maar ja kijk is zou het ook niet afwijzen als het toevallig op mijn pad komt.

Als de bisschop je zou vragen om exorcist te worden, maar je zou het liever niet willen, zou je je dan vrij voelen om te zeggen, beter vraagt u iemand anders want ik wil het niet?

Als ik het echt niet zou willen, dan weet ik dat de bisschop benaderbaar en nabij genoeg is om te kijken wat is goed voor deze priester, voor deze mens. Volgens mij heeft het weinig nut om iets te gaan doen waar je niet achter staat.

Denk je dat dit onderwerp zich goed leent voor een Masterscriptie van Religiewetenschappen?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ik denk het wel, het is sowieso een thema wat niet alleen maar christelijk is, in andere religies kom je veelal ook iets tegen van het omgaan met kwade geesten. Ik had een vraag van een islamitische jongere een leerling, hoe het christendom omgaat met exorcisme, deze jongere dat zelf ook wel interesse in het thema. Dus het is een overkoepelend thema, en omdat er veel ervaring mee kan zijn en dat veel mensen en weinig over weten, dus het is altijd leuk om dat te delen.

Heb je nog vragen gemist?

Nee niet per se.

Wat ik nog wel wil vertellen over een Poolse dame die ik sprak, die had een ervaring met haar islamitische vriendin, waarbij ze in Polen een angstaanjagende verschijning gewaar werden in een TV scherm, die zij kon zien en waar ze ook heel erg panisch op reageerde, toen zijn ze ook met de priester gaan praten, maar het viel me op dat de priester toen zij; “ja, dat kan, ze is dan islamitisch ze is hier gekomen te midden van een ander geloof en dan heeft ze minder bescherming”. Ik vond dat dan wel apart omdat het als je het zo benaderd, omdat als je het zo benaderd dan lijkt het alsof er in het Midden-Oosten dan een andere God is dan in Polen. Ik weet niet of een professionele exorcist hetzelfde antwoord zou hebben gegeven, maar ik denk dat het goed is als priesters met dit soort vragen worden geconfronteerd, ze een goed antwoord kunnen geven en ook goed kunnen handelen.

Exorcisme zorgt eigenlijk ook voor allerlei interreligieuze contacten. En ook met niet gelovige mensen die tegen zaken aanlopen waarvan ze denken wat moet ik hier nu mee.

Heb je wel eens van vexation gehoord?

Nee, obsession wel maar vexation niet. Het betekend kwelling.

Ik vind het wel een interessant onderwerp, ik heb er lang niet mee te maken gehad of over gelezen maar ik ga er mee aan de slag.

Profiel B

Priester 30-39 jaar

Nederlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, ik zou zeggen uiteraard natuurlijk. Ik heb ook wel eens exorcisten ontmoet en er ook over gesproken, al dan niet in groepsverband. Dus dan is het wel zo dat je er ook over nadenkt. Verder denk ik er niet echt over na behalve als je in het pastoraat iemand tegenkomt waarvan de verdenking is dat er op dat gebied wat aan de hand zou kunnen zijn en dat het een persoon betreft die doorgestuurd zou moeten worden naar een exorcist. Maar verder denk ik er niet aan.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Het begrip roeping is al een moeilijk concept op zich, omdat we niet precies weten hoe roeping werkt. We hebben hier dogmatisch weinig informatie over, er is weinig met zekerheid

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

over te zeggen. We weten dus niet of God al een envelop in de kluis heeft liggen waar op staat waartoe een bepaalde persoon toe geroepen is. Sommige mensen zijn er van overtuigd dat zo'n envelop bestaat, maar ik zelf ben daar nog niet zo zeker van. God roept iedereen tot heiligheid en het zou kunnen zijn dat er voor bepaalde personen zoiets als een specifieke roeping bestaat. Dit kun je ook terug vinden in de bijbel zoals bijvoorbeeld de roeping van de profeet Jeremia. Voor de meeste mensen geldt waarschijnlijk dat je binnen de heiligheid waar eenieder toe geroepen is, je met God samen een keuze gaat maken voor wat betreft je bezigheden en taken. Ik ben er zelf dus niet zeker van dat iedereen een speciale roeping is die je op een gegeven moment gaat vernemen. Het is wel zo dat de kerk de roeping tot uitdrijven van duivels heeft gekregen, bijvoorbeeld zoals we recentelijk hoorden op het feest van Sint Marcus, maar vervolgens vraagt de bisschop de exorcisten. Ik denk dat het dus bij de bisschoppen ligt.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja. Het is voor mij duidelijk dat er exorcismen nodig zijn, en dus ook exorcisten. En ik denk ook dat het van belang is dat niet alle priesters exorcismen uitvoeren, maar dat het gedaan wordt door priesters die daarvoor speciaal toegerust zijn. Omdat ik denk dat het ook een beetje gevaarlijk zou zijn om zo maar te zeggen dat alle priesters dat zomaar gaan doen. Ik denk dat het goed is dat de kerk speciale priesters hiervoor kiest die dan ook voldoende bewust zijn van de toewijding aan God en de heiligheid die ook nodig is om dat ambt ook goed te kunnen volbrengen.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Ja, maar niet iedereen weet het. Het is eerder normaal dat de priesters het niet weten, dat wordt ook in het seminarie zo gezegd, dat ze veelal anoniem zijn.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Ja, ik heb wel een aan een exorcist vragen gesteld, de aanleiding was dat ik in het buitenland tijdens de studie studenten ontmoette die nogal verbaasd waren over het feit dat exorcisten blijkbaar nog bestaan. De studenten dachten dat de duivel toch meer een symbool was. Omdat ik vroeg wat denk je dan van exorcisme, toen kwamen de studenten met allemaal vragen waarop ikzelf het antwoord niet wist en toen heb ik deze vragen aan een exorcist voorgelegd. De vragen gingen niet specifiek over de taken van de exorcist maar wel over de manifestatie van het kwaad, hoe merk je dat iemand bezeten is. Op het seminarie hebben we wel eens een gesprek gehad met een exorcist die wel vertelde over te taken.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Ik zou geneigd zijn om te denken dat de anonimiteit beter is omdat de institutionele benadering beter is, anders krijgen sommige leken toch de neiging om een rechtstreeks beroep te doen op de priester, ook voor vragen die men prima door anderen beantwoord kan krijgen. Dus een selectie aan de poort voor vragen die de priester wel bereiken is wenselijk. Voor sommige vragen volstaat bijvoorbeeld het parochieblad of het secretariaat van de parochie. Naarmate ik langer bezig ben als priester heb ik gemerkt dat het ook goed is dat er procedures zijn. Dus ik zou zeggen dat het helemaal niet nodig is dat het bekend is wie de exorcist is.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u?

Er is volgens mij tijdens de opleiding niet gesproken over de ritus van exorcisme. De Rituale is nooit behandeld. (ik heb het Rituale wel een keer op mijn computer gezet, als verslaglegging voor mijzelf, in het kader van het verzamelen van alle documenten die voor het ambt van priester van toepassing zijn). En er was op het seminarie een rector die ook exorcist was, dus die heeft er wel eens iets terloops over verteld.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Nee, ik heb wel eens een fragment van father Chad Ripperger gehoord, maar dat ging niet specifiek over exorcisme. Hij is ook een vooraanstaande theoloog namelijk. Ik zie soms wel dat andere jongeren de exorcisten wel volgen, beter dan ik in ieder geval.

Heeft u het idee dat er In het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Er is in Nederland inderdaad wel weinig aandacht voor en ik denk dat er veel landen zijn waar er eveneens weinig aandacht is voor exorcisme, zoals bijvoorbeeld Duitsland. En dat geldt voor de meeste West-Europese landen zou ik denken. Maar ik denk dat als het ietsjes exotischer wordt dan West-Europa, dan denk ik wel dat er meer aandacht voor exorcisme is. Maar bijvoorbeeld in Duitsland waar een eerstejaars studente theologie toch verbaasd is dat exorcisme nog bestaat in de katholieke kerk.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Wat bedoel je met het kwaad, bedoel je de Boze? [Ja dat bedoel ik ermee] Ik denk dat er überhaupt veel priesters zijn die niet helder voor ogen hebben wat de leer van de kerk is (op veel vlakken), en wat de waarheid is in veel domeinen. En ik denk zeker dat dit een van de onderwerpen is waarop priesters de volheid van het besef missen en de waarheid niet wordt gekend.

Heb je het idee dat er een verschil is tussen jongere en oudere priesters voor hun begrip van De Boze?

Als je dit bedoeld vertaald naar in zijn algemeenheid, want er zijn natuurlijk altijd ouderen die zich wel bewust zijn van De Boze. En jongeren die het juist helemaal niet goed zien, maar relatief is er onder ouderen, ik weet het eigenlijk niet, soms als je ouderen wat intensiever te spreken krijgt, dat je denkt, o ja, je gelooft er dus blijkbaar toch wel in, en jongeren waarvan je na intensiever gesprek denkt, van geloof je er nou eigenlijk wel zo heel erg. Dat onderhand is het verschil voor mij niet meer zou heel duidelijk. Maar in eerste instantie zou ik gezegd hebben, bij die jongere priesters is dat allemaal wat helderder. Maar ik weet dus niet of dat wel waar is, daarom is het wel goed dat jij dat onderzoekt.

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel dus de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam In de Nederlandse bisdommen)?

Uhm, nou eigenlijk niet. Soms zou je bij bepaalde priesters afkomstig van missionaire afkomst verwachten: die zullen wel een gezonde leer hanteren/meegekregen hebben, en dan blijkt dat in de praktijk heel erg tegen te vallen. Bepaalde congregaties die dan priesters hier

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

naar toe sturen, die er toch nogal laconiek instaan, en dan bedoel ik op alle vlakken. Dat je denkt laten we hier nou missionarissen voor overkomen. Ik weet het verder zo net niet, ik vind het moeilijk, ik ken zat Nederlandse priesters die wel de zaken helder voor ogen hebben. Ik denk als je het statistisch gaat onderzoeken en je laat de oudere generatie priesters helemaal buitenbeschouwing, maar bij de jongere priesters (en relatief nog jonge priesters) dan is er niet zoveel verschil.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Was er begin van de 21ste eeuw of begin 20ste eeuw meer belangstelling? Ik zou dat helemaal niet weten, hoe dat toen was namelijk. Dat er de laatste tijd wat meer belangstelling voor het onderwerp is, is wel duidelijk. Maar ik heb geen idee of een priester een eeuw geleden wel eens preekte over exorcisme. Ik denk eerlijk gezegd dat men daar vroeger niet zoveel over preekte, wel bijvoorbeeld over het begrip “zonde” en over de biecht. De afgelopen decennia werd er bijvoorbeeld in Duitsland tijdens het godsdienstonderwijs gesproken over het kwaad als een abstract begrip en de duivel wordt ook alleen maar onderwezen als een symbool. De liberalen zijn heel erg militant, het is zeker niet zo dat het onderwerp onaangeroerd blijft, maar er wordt expliciet gezegd dat de duivel niet bestaat. En er wordt dan verwezen naar “hoe dom we vroeger waren, toen we er nog wel in geloofden”. Dat blijkt nu ook uit de synodale weg, dat de godsdienstleraren in Duitsland het begrip van een “echte duivel” in de ban hebben gedaan en hebben vervangen door een abstract kwaad wat in de mensen zelf zit. En als je dat alsmaar tijdens je onderricht gehoord hebt op school dan ga je wel denken dat dat inderdaad logisch is. “want ja, het klopt wel dat ik zelf ook negatieve kanten heb”. Het onderwerp is niet doodgezwegen maar de duivel is weggeredeneerd. Een van de mooiste passages uit *Gaudete en Exsultate* van paus Franciscus [2018] vind ik dan ook: Waar de paus het heeft over de persoonlijkheid die ons doelbewust wil weghouden van de heiligheid:

“Toen Jezus ons het Onze Vader heeft geleerd, heeft Hij in feite gewild dat wij eindigen met aan de Vader te vragen dat Hij ons bevrijdt van de Boze. De uitdrukking die daar wordt gebruikt, verwijst niet naar het kwaad in abstracte zin en de precieze vertaling is “de Boze”. Het duidt een persoonlijk wezen aan dat ons kwelt. Jezus heeft ons geleerd iedere dag om deze bevrijding te vragen, opdat zijn macht ons niet beheerst.”

en de paus gaat ook echt in tegen die symboliserende en psychologiserende duiding [van het kwaad], waarbij hij ook tamelijk gedetailleerd ingaat op het feit dat de evangelisten wel degelijk onderscheid maakten tussen ziekten en bezetenheid. De paus geeft goede argumenten waarom het geen goede zienswijze is van mensen die beweren dat de evangelisten dat onderscheid niet konden maken. De zienswijze van de paus heb ik ook regelmatig zelf aangehaald, bijvoorbeeld tijdens de preek op de eerste zondag van de veertig dagentijd, als het gaat over de bekeringen van de duivel. Het is prachtig dat de paus ons die woorden geschonken heeft, want anders denken de mensen, daar heb je die priester weer. Nu kan ik me beroepen op een autoriteit die de mensen ook wel op prijs stellen.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Regelmatig contact met ongeveer 10 tot 12 collega priesters. Zeer zelden is het onderwerp ter sprake gekomen. Maar wel bijvoorbeeld tijdens het gesprek over een moeilijk pastoraal geval, (een vreemd verlopen pastoraal gesprek) dat de andere priester mij vroeg of ik het aspect mogelijke duivelse interventie in consideratie had genomen. Ik had zelf helemaal niet bedacht dat er in het betreffende geval mogelijk invloeden van demonen werkzaam zouden kunnen zijn.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Niet echt dat we daar een bijeenkomst over gehad hebben, hooguit kan de bisschop gemeld hebben dat een ander bisdom daar drukke bezigheden mee zou hebben. En een vacature ter sprake zou komen. Dus puur op het organisatorische vlak.

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Nee.

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme? Met de pastoor, kan het voorkomen dat ik overleg of een persoon met gerelateerde problematiek eventueel doorverwezen zou moeten worden naar het bisdom. [om gezien te worden door een exorcist]

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak

Ja, je hebt wel het gebed (dat als zodanig moeilijk te herkennen is al je het kopje exorcisme gebed er niet boven afdruckt) tijdens de doop. Ik moet zeggen ik weet niet zo goed de exorcistische gebeden te herkennen, die ik zelf wel of niet zou mogen doen. Ik kreeg laatst wel van parochianen een boekje met deliverance prayers. Als ik niet helemaal zeker weet of ik het betreffende gebed mag bidden dan waag ik me er in principe niet aan. Dat boekje heb ik dan eerlijk gezegd ook nog niet geopend. Maar als een volwassene komt die gedoopt wil worden, dan staat er een gebed afgedrukt in de betreffende Rituale en dan weet ik zeker dat ik zo'n gebed gewoon mag bidden. Dat vind nog plaats vóór de catechumenen zalving. Omdat ik weet dat dit gebed dan echt officieel is toegestaan heb ik het gebed ook wel eens gebeden over iemand die al gedoopt was. (in de situatie dat ik oordeelde dat een dergelijk gebed van toepassing zou kunnen zijn).

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een situatie gebeden?

Bijvoorbeeld als ik een huisbezoek en er worden wat vreemde verschijnselen vermeld, die waargenomen worden door de bewoners, bid ik het gebed van het einde van de complete :

Heer, bezoek dit huis
en houdt ver van ons alle listen van de vijand.
Mogen uw engelen hier wonen
om ons in vrede te bewaren
en laat uw zegen altijd op ons rusten.
Door Christus onze Heer.
Amen.

Gebed uit andere context dat van toepassing kan zijn.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Sowieso, ja omdat het mooi is als iemand verhuisd is bijvoorbeeld om God te bedanken voor het nieuwe huis, en om God om zegen te vragen, uiteraard heeft dat ook een preventieve werking. Het komt niet heel vaak voor dat ik een huis zegen, misschien maar twee of drie keer per jaar.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Is hierboven al enigszins besproken.

Gelooft u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Ja, dat zou ik zeker zeggen. Hij [duivel] zegt dat toch ook: “al die koninkrijken zijn mij in bezit gegeven”.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Dat het ná het Tweede Vaticaans Concilie gebeurd is wil nog niet zeggen dat het daardóór gebeurd is. Maar inderdaad denk ik wel dat in de decennia na 1965 dat het wel minder is geworden, maar ook het geloof in de engelen in zijn algemeenheid is vanaf die tijd minder geworden. Zoals ik wel gemerkt heb als in oktober of eind september tijdens de preek op zondag) sprak over de engelbewaarders. Het geloof in de Bovennatuur is minder geworden, en daarmee ook het geloof in de duivel.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nou, exorcisme zelf eigenlijk niet, maar wel over de engelbewaarders en de duivel. Mede ook dankzij paus Franciscus. Als ik het over de duivel heb vind ik het belangrijk om hem vooral als verleider naar voren te brengen. Degene die ons vooral tot de zonde wil brengen. Dat vind ik belangrijker om te benadrukken dan dat hij ook bezit van je zou kunnen nemen.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Ja, het op zich niet zo moeilijk om over de zonde en zondigheid te spreken. Het is pas moeilijk als je dingen als zonde gaat benoemen. Als het abstract blijft dan gaat iedereen zijn eigen voorstelling ervan maken en dat kan iedereen er ook goed mee leven. Maar inderdaad er zijn ook mensen die het al te zwaar vinden als je het over de zonde hebt. Die willen dan graag leuke dingen horen.

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Uhm, ik denk allereerst vanaf de preekstoel zou er meer gesproken moeten worden over de realiteit van het Goddelijk, het God zijn van Jezus, waarlijk God en waarlijk mens. Over de Drie-Ene God over de liefde van God, over de werkelijke aanwezigheid van Jezus in de Eucharistie. Ook over het sacrament van de biecht trouwens. Ik zou willen dat er minder over secundaire dingen, zoals politiek gesproken zou worden. Meer over de sacramenten ook, de realiteit van het kwaad hoort daar inderdaad ook bij, bijvoorbeeld als je over spreekt over het kruisoffer van Jezus. Als je het kwaad weglaat maakt het kruisoffer van Jezus ook geen logische indruk. Ja dus wel ook meer gesproken over de realiteit van het kwaad, maar wel in de juiste dosering. Je moet ook niet teveel over het kwaad spreken. Je moet ook zicht houden

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

op de positieve keerzijde, sommige mensen hebben teveel de nadruk op het kwaad en te weinig aandacht voor Jezus. Onze roeping is om ons innig aan Jezus te hechten.

Denkt u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van “het kwaad”/demonen?

Ja, zeker. Maar of er een direct verband is tussen zondigheid en bezetenheid weet ik niet helemaal zeker maar ik denk dat er wel luikjes naar het kwaad worden opgezet.

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Ja, dat lijkt me wel, dat hoor je ook wel altijd. En dat klinkt me ook wel logisch in de oren.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee.

Denkt u dat u bang bent/bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Nou, ik weet niet als ik een beetje zoals Petrus zou zijn en naar het water kijken dan zou ik bang worden, als ik daarentegen naar Jezus blijf kijken dan niet. Ik weet het dus niet goed.

Wat is dan je reactie als de bisschop vraagt om mee te gaan naar een exorcisme, wat is dan je reactie, emotioneel en fysiek?

Nou, fysiek, door mijn rozenkrans te pakken. In zo’n geval is het wel heel duidelijk dat het Gods bedoeling is dat ik mee ga en dan zou ik niet heel bang zijn. Ik ga me dan wel heel sterk op Jezus richten.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ja, dat was maar een keer, maar ik wel niet of het toen tot een exorcisme is gekomen.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Dat de bisschop hem vraagt.

Praktische hulp aan mensen bieden.

De vraag zou groter kunnen worden, zoals we de laatste twintig jaar zien. En een exorcist heeft wel de mogelijkheid om de andere zaken van het geloof onder de aandacht te brengen, zoals bijvoorbeeld de biecht. Want als het huis leeg blijft komt de boze geest met zeven slechtere weer terug. Dus als de vraag toeneemt zullen er ook heel veel mensen bijzitten die Christus nog niet kennen. Dus het zou ook een plek kunnen zijn voor de nieuwe evangelisatie. Je komt allerlei mensen tegen die je anders misschien niet tegen zou komen. Alleen ik kan me wel voorstellen dat het een van de zwaardere plekken is voor de nieuwe evangelisatie, omdat het ook veelal mensen zijn die met heel veel problemen te kampen hebben. Ook psychisch waarschijnlijk, of vanuit de familiegeschiedenis. En hoeveel van niet-katholieken zitten er te wachten om katholiek te worden. Studenten in Utrecht zijn waarschijnlijk een makkelijkere doelgroep om te bereiken. Als ze nog zoekende zijn bijvoorbeeld. Je denkt dat er bij

bezetenen heel veel potentie is [om te evangeliseren] maar dat kan in de praktijk ook tegenvallen.

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Je moet wel goed in je priesterschap zijn, als je dat moreel niet goed hebt gedaan, dan zou iemand het sowieso niet moeten doen.

En als je niet bereid bent om verstervingen te doen.

Het kan echter ook niet zo zijn dat de kerk alleen maar heiligen als exorcist gaat aanstellen. Maar wel priesters die al duidelijk op de koers van de heiligheid zitten.

Maar als je al weet van tevoren wat je valkuilen zijn en je bent niet bereid daar wat aan te doen dan moet je het niet doen.

Als je psychologisch niet goed functioneert met een angststoornis bijvoorbeeld.

Je moet ook wel een bepaald karakter hebben om met mensen de goede pastorale/psychologische gesprekken te kunnen voeren. Ik heb zelf iets minder talent op het vlak van heel gemakkelijk met mensen omgaan op een wat relativerende en sturende manier.

Een andere priester heeft misschien minder moeite om iets met een kwinkslag weer op de rails te krijgen tijdens de pastorale gesprekken.

Tijdsdruk vanwege de normale zaken binnen de parochie.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/ exorcist te worden?

Ik zou eerst een heleboel argumenten geven waarom dat geen goed idee is (zie hierboven). En dan zou ik kijken wat de bisschop dan gaat zeggen. Ik ben ervan overtuigd dat er betere kandidaten zijn, of nou ja eigenlijk weet ik dat ook niet zeker, of dat ik het niet goed zou doen. Dat is mijn eerlijke overtuiging. Maar als de bisschop dat gaat weerleggen dan ga ik ervan uit dat het blijkbaar Gods wil is. En misschien zou ik het dan juist wel weer heel mooi vinden. Menselijker wijs is het ook wel weer leuk om iets nieuws te gaan doen. Iets nieuws, of een nieuwe zending kan ook wel ertoe leiden dat je Jezus weer op een nieuwe manier leert kennen. Dat is ook wel het mooie, Jezus is zo ontzettend rijk zoals een diamant met vele facetten. Ik mag weer op een nieuwe manier in het mysterie van de Heer doordringen.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Wel eens wat gebladerd maar niet veel.

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Een keer. [weet niet meer precies welke film]

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Nee.

Bidt u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Het korte gebed bedoel je. Ja, dat bid ik eigenlijk dagelijks.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Bidt u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Nee.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, ik weet niet meer precies waar alle letters voor staan, maar er was een tijd dat mensen regelmatig kwamen om hen medailles door mij te laten zegenen. (vooral jongeren) De laatste tijd maak ik dat eigenlijk niet meer mee. Het was ook een tijd lang zo, dat we het *Rituale Romanum* uit 1962 konden gebruiken voor zegeningen, voor alle priesters, en die heeft een specifieke zegening voor Benedictus medailles en andere vormen van de buitengewone ritus, en die gebruikte ik dan ook als men met de Benedictus medaille kwam. Omdat die dan ook specifiekere waren. Het huidige *Benedictionale*, voor de gewone ritus heeft geen aparte zegening meer voor Benedictus medailles, dus dan kom je bij een algemenere zegening terecht van vroomheidsvoorwerpen. Nu is het dan zo dat ik sinds twee jaar die oude boeken niet meer mag gebruiken, omdat de algemene toestemming om de boeken uit 1962 te mogen gebruiken weer is opgeheven. Mijn interpretatie is dat ik alleen vanuit de nieuwe boeken mag werken. Dat heeft Paus Franciscus gezegd in zijn *Motu proprio, Traditionis Custodes*, waarin ook de viering van de heilige Mis wat strikter werd gemaakt. Dat de priester ook toestemming van zijn bisschop nodig heeft. Dat was eigenlijk onder Paus Benedictus niet meer nodig sinds 2007, maar nu dus weer wel. Behalve voor de mis zou de priester misschien ook toestemming kunnen vragen, dat weet ik niet zeker. Dus ik gebruik nu niet meer die zegeningen, omdat die wel echt exorcistisch zijn, als ik er niet van overtuigd ben dat ik die autorisatie heb. De priesters van de Petrusbroederschap mogen nog wel al die boeken gebruiken. Of de bisschop zelf.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Uhm, Dat ligt een beetje aan met wat je bedoeld met: “vanuit de katholieke kerk”, [vanuit de hiërarchie]. Paus Franciscus heeft wel de duivel wat meer op de kaart gezet, dus dat kan ik me wel voorstellen.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters) ?

Uhm, jazeker ik denk dat als jongeren bezig gaan met zaken, zoals op TikTok, dan kan ik me wel voorstellen dat er meer vraag komt naar exorcisme gebeden.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Jazeker is er een speciale rol voor Maria; ze is de moeder van de Verlosser. Maar ze is de moeder van de Kerk, je mag geloof ik niet meer zeggen dat ze de slang vertrappt, maar zeker ik denk dat God ervoor kiest om de genaden door Maria te schenken. Zoals veel theologen toch ook wel beargumenteerd hebben. En dat Maria moeder is, wie is er meer beschermend dan een moeder. Dus ze heeft ook de functie gekregen om ons op een hele bijzondere manier te beschermen. De kracht van het rozenkransgebed, uhm, het feit dat je een moeder hebt

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

gekregen, je belt bijvoorbeeld ook elke dag even met je aardse moeder. Dus je moet er wel aandacht aan besteden anders gaat de relatie al gauw verloren. Door het bidden van de rozenkrans wordt ons hart en onze verbeelding in het feit dat God de Zoon, mens is geworden. Omdat we steeds de woorden van de Aartsengel Gabriel gebruiken. En we roepen steeds de Heilige namen aan van Jezus en Maria, en daardoor gaat er heiliging mee gepaard en alles wat niet heilig is dan daarvoor wegvlucht.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Jazeker.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

Ja, ik hecht daar zeker wel waarde aan. Het is misschien dan meer een gevoelsmatige voorkeur. Dat er gezegd dat het Latijn meer autoriteit heeft richting de duivel kan ik me ook wel voorstellen. Dat het nog meer de eenheid van de kerk tot uitdrukking brengt en dat de duivel er daarom ook een grotere hekel aan heeft, omdat het laat zien: “we zijn werkelijk een familie als kerk”. Namelijk de familie van Christus, met Maria als moeder. Het versterkt ook echt de banden onderling als kerk. Ik kan me voorstellen dat hij dat niet fijn vindt.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst sacrament)?

Jawel, het zou wel vaker kunnen maar het is er wel een paar keer per week parochie breed gezien.

Gelooft u in “de vier laatste dingen”?

Zeker: de dood, het oordeel, de hemel en de hel.

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Nee, dat wist ik niet. Ik dacht wel dat exorcisten zich af en toe zouden verzamelen.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee, dus.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Wat is het doel. [informatie verschaffen en voor exorcisten dat ze ervaringen kunnen uitwisselen].Ik zou het wel interessant vinden, ik weet niet of ik er naar toe zou gaan. Er zijn misschien andere dingen waar ik eerder voor zou kiezen.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Vrij, wat heet vrij, je hebt ook te maken met de gehoorzaamheid aan Gods wil. Je bent niet vrij in de seculiere zin van het woord, maar zoals ik boven al aangaf. Je kunt best op dingen reageren door argumenten aan te voeren, maar ik zou dan naar een geestelijk leidsman gaan

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

om te overleggen hoe of wat. Ik ga er in ieder geval wel over nadenken en het moet dan niet van mijn eigen belangen afhangen.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Ik heb weinig verstand van religiewetenschappen, dus ik heb geen idee. Waarschijnlijk meer dan bij theologie, maar het heeft wel iets, vast wel.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Zie aanvulling bij redenen om exorcist te willen worden.

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

Dat kan ik me ook goed voorstellen, omdat wat ik al zei; je Christus dan ook vanuit een nieuwe invalshoek kunt ontdekken, en ik had zelf de ervaring dat als je langer biecht gehoord hebt, dat je ervaart God is liefde. Je kunt Gods liefde niet beter ervaren dan dat je mij twee uur in de biechtstoel zet. Als iemand echt een bewijs zou willen hebben dat God echt van ons houdt, dan zou iemand twee uur biecht moeten horen. Maar dat is natuurlijk maar weinigen gegeven. Zo kan ik me voorstellen dat het bij exorcisme ook werkt. Ik zou denken wel iets minder, ik zou denken biechtvaders zijn de gelukkigste mensen ter wereld.

Profiel C

Priester 40-49 jaar

Nederlands/buitenlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, ik denk dat elke priester wel eens nadenkt over hoe zou ik dat doen. Vooral ook omdat onder jongeren het occulte een sensatie onderwerp is. Jongeren vroegen naar aanleiding van mijn priesterboordje: “bent u een exorcist?”, want ze kennen dat uit de film. Mensen vragen ook wel eens of een huis gezegend kan worden omdat ze denken dat er wat aan de hand is, dus je kunt er bijna niet omheen om er weleens over na te denken. Al heb je er maar 10 seconden over gedacht, maar vroeg of laat moet je er wel over nadenken. Sommigen doen het af als flauwekul of als psychiatrische ziektes en anderen nemen het wel serieus.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Ja, en als het dat is dan is het een bisschop die dat moet bevestigen. Door een priester echt die zending te geven. Als een priester er uit eigen beweging naar vraagt dan zou ik zeggen dat die er niet voor geschikt is omdat hij waarschijnlijk om te verkeerde redenen naar de functie dingt. En als ik bisschop zou zijn zou ik diegene niet tot exorcist benoemen. De bisschop moet kijken; “wie is discreet en leidt een heilig leven, en zou dat kunnen doen?”

Zijn exorcisten volgens u nodig?

je hebt hem nodig af en toe, je hoopt hem nooit nodig te hebben. En het feit dat ze er zijn kan ook als waarschuwing dienen voor mensen die zich met het occulte inlaten. Het is in het echt anders dan in de film, het is niet zo spectaculair, demonen kunnen op klaarlichte dag in een ogenschijnlijk onschuldig kamertje zich ophouden. Maar dat zie je aan de buitenkant niet. De duivel wil zich schuilhouden net als een dief, en zoals er politie agenten nodig zijn, zijn er helaas ook exorcisten nodig.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Ja, helaas zijn ze in mijn bisdom wel bekend en dat weerhoud mij bijna juist om ze te benaderen.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Ja, vaker dan eens. Ze moeten de voorgeschreven ritus volgen. Net als bij een doopsel. Soms zijn er ook mensen die zichzelf tot exorcist uitroepen, maar dat is dan buiten de katholieke kerk. Maar als het zulke mensen niet lukt, dan verwijzen ze uiteindelijk door naar een katholieke priester. En dan is het discreet en minder spectaculair. Het kan wel veel tijd in beslag nemen.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Als er teveel aandacht voor is dan is dat niet goed. Ik hink op twee gedachten, is discretie niet beter, of zou er toch wat aandacht voor het fenomeen moeten zijn, bijvoorbeeld omdat je jonge mensen moet waarschuwen voor de gevolgen van dingen zie ze (onbewust) doen en die

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

gevaar kunnen opleveren. Zouden goede exorcisten de publiciteit zoeken? Father Amorth deed dat wel en is er ook beroemd om geworden. Maar als mensen er uit nieuwsgierigheid mee bezig zijn, moet je het misschien onder de aandacht brengen, zoals je een kind met vuur speelt ook uitleg geeft over wat er kan gebeuren. Dan hoop je dat dat kind niet denkt van oh, laat ik dat eens uitproberen, maar je hoopt dat het kind ervan af blijft. Ik denk ook mensen die er mee te koop lopen dat ze exorcist zijn. Maar ze kunnen beter onbekend blijven tenzij je ze nodig hebt. Klein exorcisme kan iedere priester doen. Van de groot exorcisme is bekend dat het maar zelden nodig. Bijvoorbeeld heeft Gabriele Amorth maar ongeveer 100 grote exorcismen gedaan (van de 60.000 gevallen waarin hij hulp heeft verleend). Men moet wel weten dat er exorcisten bestaan voor als men ze nodig heeft, zoals ook iedereen weet dat je 112 moet bellen als je politie, ambulance of brandweer nodig hebt.

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u of was het mogelijk te summier.

Nee

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Nee, moet je ook niet teveel mee bezig zijn.

Heeft u het idee dat er In het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Ja, dat is dan ook bijvoorbeeld in Indonesië of andere landen omdat het kwaad ook meer wordt aangeroepen met duistere krachten en vervloekingen. Zwarte magie, als je dat wil bestrijden heb je wel een exorcist nodig, dus het is ook wel cultuur gebonden.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Sommigen wel en sommigen niet, heel verschillend. Sommigen zeggen van de duivel dat die niet zou bestaan, maar voor mij is het dan een raadsel hoe je geloof in God dan eigenlijk is. Ook in de film van Emily Rose, vraagt Maria zich af hoe mensen God kunnen ontkennen als ze de duivel zien. Dus sommige mensen komen pas tot geloof als de realiteit zich op een hele akelige manier laat zien. Dan is het een schockerende wake up call. Soms werkt het pas als mensen bang zijn.

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel dus de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam In de Nederlandse bisdommen)?

Ja, bijvoorbeeld als priesters in het buitenland geconfronteerd worden met bijzondere ervaringen. Een katholieke priester heeft de hele autoriteit van de kerk achter zich staan.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Mensen geloven gewoon niet meer en dan is er minder aandacht voor het fenomeen. Dan wordt het vaak psychologisch gedeut. Alhoewel psychiaters ook een exorcisme kunnen aanraden als placebo effect bij wanen. De toename wordt dan weer verklaard, dat als God verdwijnt krijgt het kwaad meer kans en wordt ook uiteindelijk zichtbaar en moet dan weer bestreden worden. De kerken zijn vanaf de jaren zestig leeggelopen juist omdat ze de traditie

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

hebben losgelaten. Ook het gebed tot de heilige aartsengel Michael is los gelaten, en mensen wenden zich tot reiki, yoga en hindoeïsme en boeddhisme en zelfs voodoo. De kerk heeft haar taken verzaakt en dat leidt tot meer manifestaties.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Ongeveer 10 in totaal en we spreken het onderwerp nooit spontaan, maar over dit onderwerp alleen als er een concreet geval zich voordoet.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Niet waar ik bij was

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Summier.

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

Ik zeg dat een ander beter dan met de exorcist zelf kan gaan praten.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak

Ja, bij elke doop en bij zegeningen is het bij de oude ritus ook standaard. Eerst een exorcisme gebed en dán pas een zegen uitspreken. Novus Ordo heeft niet meer het besef dat er een exorcisme gebed aan vooraf dien te gaan. De kerk blijft hier wel in gebreke. Zegeningen zijn er bijvoorbeeld bij nieuwe huizen of als een kind bijvoorbeeld heel bang is in bepaalde vertrekken van een huis. De vraag blijft dan of er echt iets is of dat het gewoon psychische angst is.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Paar keer per jaar

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Heel soms. Bij twijfel kan het geen kwaad om een huiszegen te doen, ook al heeft het een placebo effect. Ook wel eens een eucharistie gevierd in een aangedane ruimte omdat de gewone zegen niet hielp. Na de eucharistie bleef het fenomeen (extreme kou in het vertrek) weg. Dus of er is een demon vertrokken of een gekwelde ziel is verlost geraakt. Dat weet je dan niet precies. Niks sensationeels verzinnen, gewoon doen wat de kerk voorschrijft en dat heeft dan effect.

Geloof u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Ja, en hij verhult zich vaak. Een psychische ziekte kan wel dat zijn maar toch alsnog het effect van een invloed van de duivel. Een duivel kan bestaande dingen gebruiken om mensen van buitenaf aan te vallen. Het is soms moeilijk te onderscheiden, maar mensen met aandoeningen moeten wel eerst door een arts/psychiater gezien worden. En grote exorcismen zijn bijna niet nodig.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Ja, dat denk ik wel. Dat zie je ook bij sommige priesters, die geloven dan niet meer in de duivel. Dat vindt de duivel natuurlijk prachtig.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nee.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Ja, vaak. Er gaat zelden een preek voorbij dat dat niet gebeurt.

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Ja, maar altijd in het licht van het goede. Het kwade is zwakker ten opzichte van het goede, ten opzichte van God. Het kwaad probeert ons wel altijd te verleiden om van God weg te gaan. Ja, het is nodig. De politie waarschuwt ook voor zakkenrollers, daar waar nodig is moet je het ook aanspreken.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van “het kwaad”/demonen?

Ja, ken je van die klimwanden? Iedere zonde is al een extra greep, handvat op een klimwand waarop de duivel naar boven kan klimmen. Een moeilijke klimwand heeft weinig grip en dat is het moeilijk om naar boven te komen. Zo werkt het ook voor de duivel om houvast op een persoon te krijgen die veel zondigt. Ik zag ook een film *The exorcist* waarin een kindje demonisch aangevallen werd, maar in de film was de moeder van het onschuldige kindje voortdurend aan het vloeken, dus het kind was in een zondige omgeving opgevoed. Dat was wel subtiel aangegeven in de film, we kunnen niet zeggen dat de moeder onschuldig was.

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Ja, ik zeg altijd zo: “occulte activiteiten is als de deuren openzetten. En mensen zijn vaak met goede bedoeling, als ze bijvoorbeeld de zielen van de overledenen gaan oproepen omdat ze iets aan de weet willen komen. Maar als ik de deur openzet voor de burgemeester en ik doe hem daar niet meer dicht, kan er ook een inbreker binnen komen. Elke keer als ik denk een deur open te doen voor mooie dingen bestaat het gevaar dat er een kwade geest binnen komt, occulte dingen. Daarom zegt God in het Oude Testament heel duidelijk: “alle waarzeggers en tovenaars die moet je allemaal uitstoten, die moeten allemaal weg. Gij moogt geen doden oproepen, Ook Koning Saul is verkeerd bezig als hij de geest van Samuel laat oproepen. Koning Saul had deze praktijk verboden, maar dan gaat hij zelf nota bene naar een heks. En de geest van Samuel komt, en dan zegt Samuel: “waarom hebt gij mijn rust verstoord, als God u niet antwoord, dan moet u op zoek naar de reden waarom God u niet meer antwoord.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Uhm, geen groot exorcisme, ik ken wel een oude exorcist en die leeft nog en die deed in mijn ogen wel een beetje te vrijmoedig exorcismen, op eigen gezag, die ging niet bij ieder wissewasje bij de bisschop navraag doen. Maar dan vraag ik me wel af, waren dat echt grote

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

exorcismen of werd iemand meer geplaagd, er was wel meer aan de hand, maar of er nou sprake was van suggestie bij de betreffende persoon, het werd mij niet helemaal duidelijk. Ik heb geen fenomenen gezien die bij mij elke twijfel deden wegnemen. En dan zeggen echte exorcisten, als iemand echt bezeten is, dan is daar echt geen twijfel over. Er zijn ook mensen in de charismatische beweging die bevrijdingsdiensten houden en dan deze symptomen zien. Die zeggen dat ze tot dit dienstwerk geroepen zijn op grond van hun doopsel. Maar tegen mij is gezegd, houdt je daarvan af. Dan werd er tegen mijn gezegd, je bent bang hè, van de duivel. Ik zeg: “nou als je niet minstens een keer bang bent geweest dan heb je de duivel nog nooit in de ogen gekeken. Ik denk dat deze personen meer op sensatie belust waren, dan dat er iets verstandigs aan de gang was.

Denkt u dat u bang bent/bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Wat ik van de ervaren exorcist heb gehoord is: “de eerste keer dat iemand een exorcisme bijwoont, ontkom je er niet aan dat je bang bent, het kan zijn dat je na een tijdje je door ontwikkelt omdat je in de kracht van God komt te staan en niet meer bang bent.” Maar de duivel zal je altijd proberen bang te maken, het is angstaanjagend, maar dat hoeft niet per se te zeggen dat je bang hoeft te zijn. Als je iets doet wat je bang maakt, ja daar kun je overheen komen. En ja, dus de eerste keer ben je bang. Er moet ook een psychiater bij zijn om uit te vinden wat er aan de hand is. En die psychiaters zeggen ook allemaal als ik iemand zie die krankzinnig is ben ik niet bang, maar bij een exorcisme wordt ik bang. Omdat ik iets zie wat niet op psychiatrische gronden te verklaren is, je ruikt echt de stank van de hel. Daar kan een psychiater helemaal niks mee. Die worden ook bang, maar die worden niet bang van een psychiatrische patiënt.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ja, meer dan eens. Dan is het voor mij ook klaar, dan is het in handen van de exorcist. En als die zou bellen naar mij om er bij te zijn, dan kom ik. Maar er was geen terug koppeling, het betrof geen personen uit mijn parochie. Normaal moet het inderdaad na de bevrijding “schoongehouden” worden. Dat is dan het gewone katholieke leven. Dan heeft het geen kans.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Omdat de bisschop het je vraagt, uit gehoorzaamheid. Uit iemand het uit eigen beweging wil, dan zit er een steekje los.

Een politie agent wil dat worden omdat hij mensen wil helpen maar ook omdat er spanning bij komt kijken en omdat het adrenaline oproept. Dat is ook zo bij mensen die vrijwillig exorcist willen worden en dat zou je niet moeten willen. Dan ben je in mijn visie niet geschikt, als ik bisschop was dan zou ik zo iemand geen exorcist maken.

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Dat het niet leuk is, dat het akelig is, dat het een zware taak is.

Je moet zelf een heel heilig leven leiden en sterk staan want anders haalt de duivel jou onderuit.

Er is ook genoeg ander werk te doen.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Op basis van gehoorzaamheid, maar als mijn leidinggevende naar me toe zou komen zou ik eerst van alles tegenwerpen waarom ik het niet zou moeten worden. Ik denk dat er anderen zijn die er beter voor uitgerust zijn. Als er dan gezegd wordt je moet het toch doen, dan zou ik het wel doen. Dat is het meest gezonde.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Nee.

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Ja, meerdere omdat veel leerlingen er in geïnteresseerd zijn, en om te weten wat er zich afspeelt.

En echte exorcist heeft wel verteld dat het in het echt minder spectaculair is dan in de films maar dat het tevens toch veel angstaanjagender is, juist omdat het niet zo overdreven is. Die zei, dus ook je wordt er bang van en een van de grootste misvattingen die je in *The Exorcist 1973* ziet is dat het meisje continu bezeten is, maar dat is in het echt niet zo, een demon manifesteert zich met tussenpozen en tussen door kan de persoon gewoon als zichzelf functioneren. Dus Hollywood geeft niet de realiteit weer.

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Ja, over father Gabriele Amorth.

Bidt u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Ja, elke dag na de mis en ook privé.

Bidt u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Ja, als ze deel uitmaken van bepaalde rituelen. Bijvoorbeeld tijdens zegeningen.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, dat is eigenlijk een groot exorcisme gebed. Soms sta je er wat meer bij stil, bijvoorbeeld als je de mis viert voor Heilige Benedictus.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ja, zodra je huis in de fik staat, wordt de brandweer in een keer je beste vriend. Dus als de [maatschappij?] op dit moment de mensen steeds meer krankzinnig maakt, en de geestelijke pijn steeds duidelijker wordt, nogmaals je denkt niet na aan de brandweer, pas als de nood aan de man is en het zou me niet verbazen als het de komende jaren, alleen nog maar toeneemt, omdat mensen veel ook met occultisme bezig zijn.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden(zoals uitgevoerd door katholieke priesters) ?

Ja, en tegelijkertijd zal dat bij sommigen met oprecht geloof zijn en met verlangen en noodzaak en ook wel met scepticisme. Er zal altijd een zeker scepticisme zijn vanuit de

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

wereld zolang er ongelof is. Gelovig zijn vraagt om verandering, katholiek worden vraagt om bekering en dat willen veel mensen niet. De asielzoekers mogen allemaal komen zegt men dan, maar niet bij mij in de straat. Alles mag gebeuren, als mijn comfortabele leventje maar gewaarborgd blijft. Zo is dat met die vraag, zal het toenemen, ja en mensen willen het wel erkennen, zolang ze hun leven maar niet hoeven te veranderen. Want die met duivelse krachten te maken heeft, die zal zijn leven moeten veranderen omdat buiten de deur te houden. Daarom zegt de exorcist ook je moet contact houden met de parochie omdat “schoon te houden”.

Ik denk dat er nog heel veel verborgen leed is op dit gebied maar dat in veel gevallen de hulpvraag niet komt. Zoals er ook veel junks op straat blijven liggen zonder geholpen te worden. Ik denk dat veel mensen in de greep zijn van de Boze maar dat de hulpvraag niet komt. Iedereen moet weten dat de brandweer er is iedereen moet weten dat exorcisten bestaan.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Rozenkransgebed is als het ware een goede veiligheid. De duivel krijgt wat minder gemakkelijk toegang, als je de rozenkrans bid dan krijgt de duivel geen grip op je. Maria houdt de slang onder haar voeten, het is haar kroost tegen het kroost van de duivel. Dus dat is ook heel duidelijk te zien op Maria afbeeldingen. En zij is de Vrouwe uit het Oude Testament.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Ja, dat is net zo als je te weinig wast ga je stinken, je moet dat wel bijhouden, vasten en biechten is als het geestelijke schoonmaken.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

Ja, dat is ook omdat ik een van de exorcisten heb horen zeggen dat de duivel een hekel heeft aan het Latijn, omdat het de taal van de kerk is. En de priester spreekt niet uit zichzelf maar die spreekt namens de kerk. Een van de mooie verhalen die ik hoorde van een exorcist, dat een demon wist dat een betreffende exorcist geen gezag over hem had omdat hij aan zijn eigen bisschop toestemming had gevraagd, maar de locatie van het exorcisme net buiten het bisdom viel en er daarom een andere bisschop om toestemming moest worden gevraagd. En daarom kreeg de exorcist alsnog toestemming van de bisschop van de regio en toen moest de demon het exorcisme alsnog ondergaan, omdat het gezag nu wel rechtmatig verkregen was door de exorcist. Dat geeft wel aan dat het gezag aan de kerk in toevertrouwd en niet aan individuen. De Latijnse taal is een dode taal, maar wel de taal van het gezag. Bij het dopen ook, de exorcisme gebeden, die bidden we in het Latijn. Ik spreek dan de boze geest aan en niet de dopeling. De tekst bij het dopen gericht tot de ouders is wel in het Nederlands gesteld. De doop zou wel helemaal in het Latijn kunnen, maar niet helemaal in het Nederlands. In Novus Ordo wel.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst Sacrament)?

Ja. Elke dinsdag na de mis en ook op vrijdagen. Wij maken onderdeel van een groter verband om zoveel mogelijk aansluitend ergens aanbidding te hebben.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Geloof u in “de vier laatste dingen”?

Ja, Oordeel, Vagevuur, Hemel en Hel [is niet correct]

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ja, ik weet dat het bestaat.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Als de bisschop het beveelt en anders niet.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Als hij het vraagt, dan zou ik zeggen nee, maar als hij een bevel geeft dan doe ik het. Moderne bisschoppen die vragen tegenwoordig alles, en dan zou ik zeggen nee. Ik hoop dat hij het bevel niet geeft, liever beurt voorbij. Men zegt wel eens als Christus het vraagt, dan vraagt de bisschop het, maar ik denk als Christus het vraagt, dan geeft de bisschop een bevel. Zo heb ik voor mezelf het duidelijk voor ogen.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Ja, met gepaste discretie.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Het is een realiteit, ik ben van overtuiging dat goed onderricht helpt. Met de weg van geleidelijkheid. Maar de bisschop zegt tot hier en niet verder. Ik hoor van exorcisten ook, “er is een geestelijke strijd gaande, en we moeten eigenlijk een slag slaan, die we zelf (de kerk) eigenlijk tegenhouden”. Ik denk hou bizar kan het zijn, want het eerste exorcisme is het goede geloofsonderricht, dat het Kwaad überhaupt niet binnen komt. Dat wordt al tegengehouden, bij de doopvoorbereiding, moet ik al tegen ouders zeggen, als ik nu jullie kindje doop, dan ben ik jullie vervolgens kwijt. Dat is niet zozeer erg vanwege een lege kerkbank, maar dat is wel erg voor jullie gezin. Het schild wat ik je als het ware aanreik tegen het kwaad, zet je als het ware weg. Ik zou dus graag wat meer willen doen in het aanreiken van de sacramenten. En dan zegt de bisschop; “je hebt misschien wel gelijk, maar dat gaan we toch niet doen”.

En toen kwam ik erachter dat waar de pastorale praktijk wel is zoals die in mijn ogen zou moeten zijn, daar vierten ze ook de oude mis. Er is dus blijkbaar een samenhang tussen de pastorale praktijk en de oude liturgie. Daarom heb ik hier ook nog niet veel meegemaakt dat er zich rare dingen afspelen bij parochianen. (Oude Ritus wordt gevierd).

Er is dus een correlatie tussen een gezond geloof en de afwezigheid van bovennatuurlijke fenomenen.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Als de bisschop het bevel geeft, dan ben je af van het gedoe binnen een parochie en dan ben je fulltime bezig exorcist te zijn, en dat resulteert als het goed is elke keer in een overwinning. En je weet je begint aan een moeilijke tijd, maar net als na de kruisiging komt de overwinning en dan kun je mensen weer terug zenden naar hun parochie, met als boodschap "blijf naar de kerk gaan" en je hebt weer een schaapje op het droge zou ik zeggen.

Profiel D

Priester 40-49 jaar

Buitenlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, in het kader van een pastorale aanvraag en omdat ik ook wel eens films heb gezien en een documentaire over het onderwerp en naar aanleiding daarvan leek het me een mooie en interessante functie binnen de kerk.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Ja, Ik denk dat dat een bijzondere roeping is en dat dat uiteindelijk bevestigd wordt door de bisschop, in die zin is het wel speciaal. Ik weet niet of het goed is als iemand zelf dat initiatief neemt, maar beter is dat het initiatief bij de bisschop ligt. Overigens zijn bisschoppen zelf de exorcist van hun bisdom geworden bij hun wijding. Maar het kan ook zo zijn dat hij daartoe een priester vraagt die daarvoor bekwaam is. Zo'n priester volgt dan eventueel cursussen en wordt begeleid door een ervaren exorcist.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, Ik denk dat elk bisdom wel een exorcist moet hebben om, als het nodig, is iemand door te kunnen verwijzen.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Nee. Ik heb onlangs vernomen dat we waarschijnlijk wel weer een nieuwe exorcist hebben. Maar er nooit een officieel bericht vanuit het bisdom gekomen dat die exorcist er nu weer is en beschikbaar heeft. Het lijkt erop dat het bisdom zegt, ja, als je een exorcist nodig hebt, nou ja, bel het bisdom en dan geven we een reactie en dan kan er iets gebeuren.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Ja, de exorcist van het bisdom Haarlem/Amsterdam. Die bij ons twee keer geweest is om aan een groep mensen te vertellen over wat hij doet. Dat was dus opmerkelijk; een exorcist die zich niet verborgen hield. Althans, vanuit zijn ambt van exorcist bereid was om daarover te vertellen. Ja, maar die wel hoopte dat het bisdom Rotterdam nog een eigen exorcist zou krijgen, het ambt is namelijk wel intensief en het vraagt voorbereiding.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Het is handig als de exorcist in ieder geval bekend wordt gemaakt en zich voorstelt aan de priesters van het betreffende bisdom. Het moet wel binnen de kerk blijven, want anders loopt hij het risico dat mensen die eigenlijk via de huisarts naar de GGZ moeten bij hem aan de bel gaan trekken en dat hij daar een hele dagtaak aan heeft. Dus in die zin is het wel van belang om met voorzichtigheid uit de anonimiteit treden. Je zou ook als pastoraal team de exorcist kunnen uitnodigen. Nou ja, dat je als pastoraal beroepskracht wat meer daarover weet en ook hoe je moet handelen. Hoe kun je onderscheiden wanneer je zegt van, ik breng jou in contact met de exorcist. Zelf ga je met iemand bidden, en adviseren; “misschien is het ook goed als u

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

met uw huisarts praat.” Misschien volgt dan doorverwijzing naar de geestelijke gezondheidszorg, omdat ik denk dat het probleem vaak op dat gebied ligt.

Is er tijdens uw opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u of was het mogelijk te summier?

Nou niet over de ritus, maar wel dat exorcisten bestaan, maar de symptomen die mensen hebben ook kunnen duiden op psychische oorzaken. Meer wordt er eigenlijk niet gezegd. Ik denk dat het wel aangestipt is tijdens de opleiding, zo dat het nodig is een onderscheiding te maken tussen zaken van psychische aard en zaken van geestelijke aard. Ik vond het wel jammer dat er in ieder geval tijdens mijn tijd aan het seminarie Bovendonk niet meer aandacht voor was. Misschien was het de tijdsgeest. Misschien gaat de vraag naar informatie nog toenemen in de toekomst. Ik ben benieuwd of er nu vanuit de huidige studenten ook vraag is naar informatie over het onderwerp exorcisme. Laat een exorcist eens in de twee of drie jaar gaan spreken in de priester opleiding is mijn advies.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Niet op YouTube, maar wel Stephen Rossetti op Instagram. Hij heeft korte verhalen, dat vind ik prettig, niet van die lange verhandelingen. Dat vind ik wel interessant dat hij gewoon op een aantal dingen wijst.

Heeft u het idee dat er in het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Ja. Op grond van de aanwezigheid van buitenlandse exorcisten in de media. Ik vermoed dat er geen enkele Nederlandse exorcist op Instagram of op YouTube zit. En ook is mijn ervaring dat 90 procent van de mensen die hun huis willen laten zegenen, buitenlanders zijn. Omdat ze bang zijn voor boze geesten in het huis. Ze spreken niet zozeer over de duivel maar wel over boze geesten. Nou ja, ik heb de geestelijke oefeningen van Ignatius van Loyola gedaan. De dertig-daagse, en daar in zijn geestelijke oefeningen wordt ook zo over boze geesten gesproken. Alhoewel het op hetzelfde neerkomt. Dus ik denk dat er in het buitenland dan ook meer aandacht is voor exorcisme.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Ik denk wel de realiteit van het kwaad op zich, maar niet zozeer dat men daar dan een duivel of een boze geest in benoemt. In het geval van de drugsmaffia bijvoorbeeld heb je wel te maken met kwaad, maar er is niet direct sprake van bezetenheid. Maar er is wel een boze geest die ons verleidt om kwaad te doen. Ik denk dat men alleen de duivel zal noemen als het gaat om echte bezetenheid zoals dat in films getoond wordt. De duivelse geest kan ons in kleine stapjes verleiden tot het kwade. maar ja, elke stap die je verder maakt, brengt je verder van het goede. En de verleiding wordt ook steeds groter, om nog een stap verder te gaan. Het wordt ook steeds moeilijker, om weer terug te gaan op die weg.

Denkt u dat er een verschil is tussen jonge priesters en oudere priesters?

Ik denk dat jonge priesters, of althans priesters die nog niet zo lang geleden gewijd zijn meer open staan voor het fenomeen, en ook eerder in een duivel geloven dan de oudere priesters vanaf ongeveer zestig jaar. Bij de oudere priesters, daar denk ik van dat er daar een percentage onder zit, die misschien nooit over de duivel spreken. Ja, het woord duivel niet in

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

hun mond zullen nemen. Die houden het meer bij globale spiritualiteit en “goed zijn voor elkaar”. Ook in de begin tijd van mijn priesterschap merkte ik wel het verschil tussen de generaties. De oudere generatie priesters vindt soms ook dat jongere priesters wel ook veel de nadruk leggen op een persoonlijke band met Jezus. Jonge priesters leggen meer die verticale band met Christus en dus is er ook meer aandacht voor die ander verticale band met het kwaad. Dat er dus ook nog een entiteit is die je prikjes kan geven om bijvoorbeeld een ander in zijn gezicht te slaan.

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel dus de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam In de Nederlandse bisdommen)?

Ik vermoed het.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Dat is lastig. Wij hebben met ons pastorale team de exorcist twee keer uitgenodigd voor een spreekbeurt. Het is wel een goed idee omdat binnenkort weer eens te overwegen. (zeven jaar en vier jaar geleden namelijk). Er is misschien meer aandacht voor het duivelse en dan ook indirect voor exorcisme. Omdat we nu een paus hebben die daar over spreekt. Wat mij niet verbaast omdat de huidige paus Franciscus immers een Jezuiet is en leeft vanuit de spiritualiteit van Ignatius van Loyola. Dat zit al in zijn vingers, hij is hiermee opgeleid, met de onderscheiding van goed en kwaad. In het begin viel mij vrij snel op dat hij de duivel gewoon benoemd in toespraken in preken. Ik denk dat dat ook wel invloed heeft op de jongere priesters en ook op degenen die nu nog op de opleiding zitten. Ik vind dat een goede ontwikkeling, want jonge priesters kijken toch ook naar wat een paus doet. Mijn voorbeeld toen ik jong was, was paus Johannes Paulus II. De man van de Wereld Jongeren dagen waar ik 6 of zeven keer naar toe ben geweest.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Voornamelijk heb ik contact met ons pastorale team. vijf à zes collega's Er wordt niet vaak over exorcisme gesproken. Ik heb nauwelijks gehoord dat een collega iemand moest doorsturen naar een exorcist. Misschien een keer. Het kan wel zo zijn dat het doorverwezen wordt, maar dan wordt dat niet gemeld.

In de loop van de jaren heb ik er wel zelf al het een en ander over gelezen. Ik heb exorcist van het bisdom Haarlem Amsterdam daarover horen spreken, dus ik zou zeggen klein beetje ja wel, geïnformeerd dat wel, maar ik denk dat er ook een heleboel collega's zijn die geen idee hebben, wat dat voor een wereld is.

Is het onderwerp weleens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Nee

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Nee

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

nauwelijks

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak
Alleen tijdens de voorbereiding van de doop of tijdens de doop van kinderen.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een situatie gebeden?

Ja, bij een abortuskliniek. Ik heb toen een gebed gebruikt uit het boek van Father Gabrielle Amorth. Ook bij een kliniek waarvan daarna al snel bleek dat deze gesloten was. Het duivelse wat daar gebeurd blijkt ook al in hoe mensen die daar werken de media voorliegen.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Ja, dat heb ik meerdere keren gedaan.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Ja, ook een aantal keren gedaan. De officiële gebeden en het wijwater gesprenkeld. Soms willen mensen dat als er iemand in het huis overleden is. Al dan niet door moord of euthanasie. De persoon die in een zo'n huis woonde werd overigens wel ook begeleid door een psychiater. Ik heb de persoon toen ook de ziekenzalving gegeven, ervan uitgaande dat die ook van toepassing is bij psychische ziekte.

Dus ik heb wel eens meegemaakt dat mensen denken last te hebben van boze geesten, duivelse geesten in een woning en dat het soms voldoende kan zijn om een huis te zegenen. En, daar worden mensen toch wel een rustig van, krijgen ze toch wat vertrouwen.

Er was ook een geval waar de boze geesten geen apart geluid veroorzaakten, maar dat een of ander apparaat een zoemtoon voortbracht. De Russische vrouw des huizes was toch bang dat er wat aan de hand was. Haar Nederlandse echtgenoot stond er wat nuchterder in. In de Byzantijnse ritus is vermoedelijk wat meer aandacht voor boze geesten.

Gelooft u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Jazeker, ja!

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Ik weet niet hoe het voor het concilie was. Dus in die zin kan ik het niet vergelijken. Is een goede vraag voor oudere priesters.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Ja niet zo vaak, maar een enkele keer en dan zeg ik ook, elk bisdom heeft een eigen exorcist dat van tijd tot tijd zeg ik dat ook wel eens. En ja eigenlijk naar aanleiding van het evangelie als Jezus weer eens over zelf een exorcisme bedreven heeft. Of als die ja als het ter sprake komt, een duiveluitdrijving. Nou dan maak ik van de gelegenheid gebruik om weer eens erover te vertellen. Hollywood is niet de uitvinder van exorcismen, Jezus deed het zelf al. De duivel is een realiteit. Waarom zou je het onderwerp links laten liggen. Mijn drempel is wat

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

lager omdat we twee keer een exorcist in de parochie hebben gehad. Ik denk dat sommigen ook bang zijn dat ze door mensen worden aangesproken, Dat mensen dan zeggen: “Dat is toch onzin, dat bestaat toch niet”.

We hadden overigens een groepje oudere parochianen die betrokken waren bij het voorbereiden van het doopsel. En die waren verontwaardigd over het exorcisme gebed dat deel uit maakt van het doopritueel. Ze waren bang dat ouders gillend weg zouden redden. Die ja, maar de duivel. Ja, Dat is, Dat is toch meer reëel? Nee, Ik denk niet. Ik zie geen duivels om mee, zij een oudere persoon. Maar de jonge ouders hebben er gek genoeg helemaal geen moeite mee. Het is dus projectie dat ouderen denken dat jongeren er moeite mee hebben. Als er zoiets als een schietpartij heeft plaats gevonden, dan wordt daar bijvoorbeeld de zondag erop wel iets over gezegd. Of over de oorlog in de Oekraïne, Ik denk dat er weinig priesters zijn die daar de duivel meteen bij halen.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Ja

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Er wordt wel gesproken over het kwaad in de actualiteit, maar daar wordt dan niet per se de realiteit van de duivel mee bedoelt. Dus de oorzaak van het kwaad moet meer benoemd worden.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van “het kwaad”/demonen?

Ja, in die zin wat ik daarnet al zei dat een demon een boze geest is die ons in verleiding brengt. Maar het is onze eigen verantwoordelijkheid of we op die verleiding in gaan.

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Ja, de exorcist die hier kwam voor de lezing, zei dat occulte handelingen de deur op een kier zetten voor de duivel. Het begint met een teentje van de duivel, maar hoe langer je bezig bent, hoe meer de duivel invloed gaat krijgen en binnenkomt in je ziel. En de uiterste vorm is dan bezetenheid. Hij krijgt dan ook grote controle over je, ook over je spreken.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee.

Denkt u dat u bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Ik denk niet bang, maar wel dat ik het spannend zou vinden. Een bezeten iemand is wel agressief, verbaal en soms ook fysiek, hoewel ik niet is met een katholieke exorcist, of er dan iemand bij moet komen. Je weet niet wat je kan verwachten. Bijvoorbeeld dat iemand met een andere stem gaat spreken. Ja, dat lijkt me wel spannend. Als iemand gewoon een psychiater nodig heeft, dan zou ik minder bang zijn. Het bidden van een exorcisme gebed kan wel goed zijn voor iemands gemoedsrust.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Als er een exorcist bij is, dan zou ik het aandurven. Ik heb wel een persoonlijke ervaring met een iemand die mogelijk bezeten is; ik was een keer bij een bijeenkomst van de Katholieke Charismatische Vernieuwing op een pinksterdag, en ik werd erbij gehaald om dat een persoon een priester wilde spreken. Die persoon had last van duisternis in zijn leven. En die vroeg of ik met hem wilde bidden. Maar tijdens het bidden ging hij als het ware zich vreemd gedragen en zijn taal ook. Hij begon een geluid te maken als van een dier. Zijn houding werd ook vreemd. Toen ben ik abrupt geëindigd. Dacht van ja, nu kom ik op het terrein, dat ken ik niet. In die zin in een bepaalde mate werd ik ja, werd ik bang dacht van ja, ik weet niet wat ik losmaak. De persoon en ik dachten beiden dat het beter was om op dat punt te stoppen met bidden. Toen ben ik ter plekke naar een andere priester op zoek gegaan die meer ervaring met dit soort gevallen had.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ik heb dat dus zelf in de praktijk meegemaakt, een vrouw die, vroeger zeiden we schizofreen is. Nu is daar een modernere term voor, maar die ook stemmen hoort en die ook last had van. Ja, en ook nog iemand uit een ander bisdom doorverwezen.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Je moet gevraagd worden door je bisschop. Je moet het zelf willen, dus je bisschop kan vragen, maar je kunt natuurlijk weigeren. Ja, als jij niet geconfronteerd wil worden met wat ik heb meegemaakt. Je moet er zelf in geloven. Je moet zodanig in God geloven dat je de bijstand van God ervaart wanneer je een exorcisme gaat uitvoeren. Je moet erin geloven dat een duivel zich kan manifesteren in een persoon. Je moet ook geloven in de kracht van God om die gebeden uit te spreken, Maar dat het dan ook werkzaam is.

De exorcist vertelde ook dat hij zich voorbereidde door vasten en gebed. Het zijn hele intensieve sessies. Het is het praten met de betrokken persoon en dan ook nog de eventuele manifestatie van het kwaad. Dus kan je met die spanning omgaan. Je moet geloven dat je Gods instrument wil zijn op dit gebied. Je moet een enorm Godsvertrouwen hebben. Anders bedient de duivel zich van jouw twijfel.

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Twijfel dus of als je het hele fenomeen maar onzin vind. Je moet de duivel wel serieus nemen als tegenstander. En je moet geloven dat Jezus Christus de kracht heeft om de duivel te verslaan. Hij verliest nooit van de duivel daar. Sterker nog, sommige duivels hebben ontzag die zeggen zelf, ja, Ik weet wie gij zijt, gij zijt de Christus.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Ja, opgeleid wel! uiteindelijk de opdracht te krijgen. Ja, dat hangt van de opleiding af, maar ook van de zegen en de zending van de bisschop. Maar de bisschop moet dan opnieuw, net zoals bij de wijding als het ware. Toch zou ik het dan vragen, wilt u opnieuw de had mij de handen opleggen en dan een zegening gebed uitspreken? Ja, net zoals toen bij de priesterwijding, Maar ik zou dat opnieuw vragen. Je moet gevraagd worden door de bisschop, het is een uitverkiezing, omdat die dan blijkbaar in jou het vertrouwen uitspreekt. Maar daar moet wel eerst een cursus aan vooraf gaan. Eerst zeg maar, stagelopen bij ervaren exorcisten. Ik zou geen nee zeggen, ik zou wel zeggen: "hoe komt u bij mij?" of hij daar iets over kan vertellen, hij zou dan vertrouwen in mij

moeten hebben. Ik zou dan wel eerst een opleiding willen doen om zelf erachter te komen of ik er geschikt voor ben. En vertrouwen opbouwen om die confrontatie tegemoet te gaan. En mogelijk zijn andere priesters meer waardig dan ik om het te worden.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Ja

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Ja, *The Exorcist*, *The Exorcism of Emily Rose*, *The Rite* en *The Pope's Exorcist*,

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Ja, eentje met Father Gabrielle Amorth. Dat was een bijlage bij *The Exorcism of Emily Rose*.

Bidt u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Af en toe, maar niet dagelijks.

Bidt u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Behorende bij het ritueel van het doopsel van kinderen.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, ik geef ze wel eens aan personen als ze last hebben of er om vragen. Zo'n medaille kan soms rust brengen. En ik heb een kruis met een Benedictusmedaille die ik bij me draag als ik tijdens bijeenkomst wat tegenstand verwacht.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar)vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ja, ik denk het wel..... dat hangt ook af van deze paus en wat de bisschoppen gaan doen. Maar het feit dat de paus daar wel over spreekt kan mogelijk wel invloeden hebben. En het ligt ook aan de vraag van de priesters, de jonge priesters en de opleidingen. En of de exorcist de pastorale teams kan voorlichten en voorbereiden. Het boek *Unbound* wordt wel door een bepaalde priesters onder de aandacht gebracht.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters)?

Ik denk het niet, wel als interessante curiositeit. Maar misschien wel dat katholieke jongeren het gebied gaan exploreren. Ik weet niet of dit opgezocht gaat worden op de media. Zijn exorcisten influencers? Waarschijnlijk niet. Er zouden eigenlijk ook in Nederland exorcist YouTubers moeten zijn. Misschien als er een nieuwe generatie van bisschoppen zich aandient.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Ja, natuurlijk Maria is degene die Jezus op de aarde gezet, en mensen komen gemakkelijker via Maria tot Jezus. Of een kaarsje bij haar gaan branden. Er is nu ook op tweede Pinksterdag

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

sinds vier jaar een nieuw Maria feest: Maria Moeder van de Kerk. Paus Franciscus heeft dat ingesteld. Ik heb ook een mooi Maria kazuifel. Er zijn veel heiligen die het rozenkransgebed aanbevelen. Dat is eigenlijk ook wel vanzelfsprekend. Het is een vertrouwd instrument tegen het kwaad. Zo ook de Pastoor van Ars.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Ja, dat is heel belangrijk, ook vanuit de opmerking van Jezus over vasten en bidden. Biechten is echt een omkeer moment. Daar waar je eerst stapjes in de verkeerde richting hebt gezet, zeg je nu, nee, ik ga me radicaal omdraaien en zet weer een grote stap in de richting van het goede.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

Nee, ik heb geen voorkeur voor het Latijn. Ik bedoel, ik vind het af en toe heerlijk als er koren zijn die Latijn zingen. Maar ik bid zelf nooit in het latijn in het kader van de liturgie.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst Sacrament)?

Ja, bij alle doordeweekse vieringen 10 minuten en elke vrijdag avond met een klein groepje van 19.00 tot 21.00 uur. Eindigt met het lied Tantum Ergo.

Gelooft u in “de vier laatste dingen”?

Ja

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ja, toevallig wel gehoord, maar je wordt er niet op gewezen.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Jazeker. Dat is zeker, uit persoonlijke interesse.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Als je het niet zou willen, dan kan je dat gewoon tegen de bisschop zeggen. Ik zou me niet onder druk voelen gezet. Misschien dat andere collega's zich vereert voelen of dat ze het als roeping zijn. Het kan voor sommige priesters een valkuil zijn. Je kunt niet “exorcistje” spelen. Dan wordt je beproefd en wordt je zwakke plek gevonden.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja, dat denk ik wel. Het zou ook mooi zijn als een priester student hier een eindwerkstuk hierover schrijft. En waarvan ik zou zeggen, laat dat werkstuk dan maar verspreiden over alle priesters. Het is ook verkeert dat de geestelijke gezondheidszorg dit fenomeen lijkt te negeren. Dat is niet goed. Het lastige is; je bent maar specialist op een gebied. Ik heb een vrouw die aangedaan was ook een ziekenzalving gegeven. Daarnaast moet je ervoor open staan en moet je proberen het onderscheid te maken tussen pastorale zorg en medische zorg. Je kunt geestelijke begeleiding geven en de sacramenten toedienen. Als geestelijke kun je wel ook interesse hebben in de psychologie. Met name in de analytische psychologie.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

Kan hij dat ook uitleggen?

Als ze met exorcisten onder elkaar zijn, zijn ze blij dat ze mensen zo goed kunnen helpen.

Ik kan me er wel iets bij voorstellen omdat ze natuurlijk ook een heel groot Godsvertrouwen hebben om dat werk te kunnen doen, denk ik, zijn ze gezegend, men een krachtig geloof, want ja, ze moeten wel de grootste tegenstander In de ogen kijken, en vanuit dat vertrouwen zullen ze blij zijn dat ze Gods instrument mogen zijn. Dus als ik er zo over nadenk, ja dan geloof ik dat wel.

Profiel E

Priester 40-49 jaar

Buitenlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, men kan daar over nadenken op twee verschillende wijzen. De ene wijze is op populaire wijze want iedereen kent van ons de bekende film de *exorcist* uit 1973. Deze film was zeker tot de jaren negentig populair. men kan echter ook als priester nadenken omdat in de loop van de theologische studie de existentie van demonen ter sprake komt. (de priester heeft de opleiding gedaan in het seminarie van de congregatie van de Petrusbroederschap FSSP in Duitsland, dit is een congregatie die de oude ritus celebreert.) een klein deel van de dogmatiek is de existenz van engelen en ook van gevallen engelen. Er is in de pastorale theologie een heel ... (onverstaanbaar). Hoe men er mee omgaat als mensen zeggen bezeten te zijn, dan gaat men er over nadenken.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

In de oude Ritus waarin ik ben gewijd, wordt iedere wijdeling ook nog ontvanger van de zogenaamde kleinere wijdingen, de eerste lagere wijding is de "ostiade", de deurwacht in de kerk. De tweede wijding is lector en de derde wijding is exorcist. En acoliet. De exorcist is inderdaad degenen die de demonen uitdrijven en de acoliet is degene die het licht draagt en degene die de kannetjes met wijn en water aandraagt tijdens de mis. Dus er zijn eerst deze vier lagere wijdingen voordat men priester wordt. Je wordt eerst subdiaken, dan diaken en dan priester. Dus in die zin, we zullen maar zeggen dat de exorcist zich in bepaalde manier nog in de oude wijdingen die terug gaan tot de derde eeuw, wel verbonden is met het uitoefenen van het ambt van priester. Er is dus wel een element van roeping in, men kan zich niet zelf tot exorcist maken, dat laten ook deze liturgische wijdingen zien, maar wij hebben niet het recht deze activiteiten uit zichzelf uit te oefenen, dat recht heeft alleen degene die daartoe geroepen wordt door de bisschop. En je roeping is zo iets als, er wordt een vraag gesteld en je geeft antwoord op de vraag. In die zin is exorcist wel een roeping je wordt gevraagd door iemand en daar is een reden waarom diegene dat jou vraagt. Dus ik denk wel daar er roeping bij is.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, ik denk het wel. Ook In de oude ritus van het doopsel wordt een klein exorcisme gedaan over de dopeling. Men verdrijft dus het kwaad, dus wij geloven wel dat het kwaad bestaat, als een afwezigheid van het goede. En die zin zijn exorcisten nodig, de kerk heeft altijd een klein exorcisme bij de dopelingen doorgevoerd en ook nog, dus er zijn wel exorcisten nodig. Wie dan de nood als er een exorcisme voltrokken moet worden, moet doen dat is wel een andere vraag, dat is niet aan mij om te beslissen. Dat is aan de autoriteit van de kerk. Maar ik denk ook dat wij in een tijd leven waarin men ziet dat het kwaad zich uitbreidt en dat de gebieden om bevrijding van het kwaad zeker nodig zijn. En ik denk ook dat, waarschijnlijk kan je dat ook lezen, dat de exorcisten die er zijn, die hebben het wel druk. Er zijn ook bisdommen in de wereld waar men vraagt om hulpexorcisten om het werk aan te kunnen. Dus in die zin, zeker nodig ja.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja, weet dat het bisdom een exorcist heeft en ik ken ook de naam en ook de naam van de hulpexorcist. Maar ik heb met hen in de hoedanigheid van exorcist niets te doen gehad tot nu toe. Gelukkig.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Nee, dat heb ik niet, ik heb een exorcist B. ontmoet als staf van het Bisdom, maar ik heb nooit vragen gesteld over zijn specifieke taken tijdens een exorcisme. Ik weet wel van het Rituele, dat daar een ritus voor is, maar hoe deze ritus voltrokken wordt, daar heb ik mij niet in verdiept. Ik kan ook wel zeggen waarom: ik vind niet dat men over zulke dingen nieuwsgierigheid moet tonen. Het gaat mij allereerst niet aan, want het is hun taak en dat men wanneer men over het demonische spreekt dan hoeft men niet nieuwsgierig zijn. Dingen die mij niet aan gaan, dan heb ik ook geen recht om er iets over te weten, dus ik zou niet vrijwillig een exorcist spreken over zijn taken. Ik zou daarover geen vragen stellen als dat niet relevant zou zijn. Ik denk dat het goed is om enigszins afstand te houden.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Ik zou wel willen zeggen dat een exorcist een relatief anonieme taak te vervullen heeft. Dat is niet zo dat hij in een talkshow zou moeten zitten of een tournee van lezingen zou moeten geven. De redenen zijn: het volk heeft de realiteit van het kwaad, dat moet niet tot entertainment worden. We hebben de films gezien als kind, als jonge mensen, maar is er dan over geschrokken, het sensationele trekt de mensen aan, daar zit ook nog een gevaar in. En dan is er ook nog het gevaar voor de exorcisten: we hebben allemaal een ego, we willen graag gezien worden, we willen graag geprezen worden, de vraag is dan ook of men dan niet opent voor degenen die niet meer God willen dienen, maar zichzelf willen dienen. De exorcist moet in zijn taak, niet de eigen eer zoeken maar God willen dienen. Dus ik denk dat de exorcist zo anoniem als mogelijk moet blijven. Om allerlei gevaren te ontwijken, het sensationele dat de mensen graag aanspreken en ook nog het gevaar dat het demonische dat zou kunnen indekken.

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u?

Ja, ze hebben daar ook kort gesproken, in de pastoraal theologie, dat men deze ritus niet mag doorvoeren als priester zonder expliciete toestemming en de inhoudelijkheid van de ritus hebben we niet echt besproken, maar we weten wel dat we alleen maar de kleine exorcisme bij het doopsel moeten doen, en verder exorcisme over het wijwater, maar het grote exorcisme mogen wij niet voltrekken. We hebben de ritus niet gekend, en men kent ook de reden waarom men het niet mag doen, ik heb wel gehoord dat er op verscheidene plekken dit wel wordt gedaan, maar dat is toch een daad van ongehoorzaamheid. Dus priesters mogen het niet zelf doen. Wij moeten dit terrein niet willen betreden zonder daar eerst voor gevraagd te zijn. Ik wil nog dit zeggen er is een demonologie geschreven in de 19 eeuw door een Duitse dogmaticus Von Petersberg en daar hebben wij kort over gesproken [tijdens de opleiding]. Dat ging over symptomen.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ook niet, wel ben ik bekend met de beroemde Romeinse Exorcist van het bisdom Rome (uit krantenartikelen). Ik weet dat hij uitspraken heeft gedaan over de toename van demonische krachten, maar verder ik volg het niet.

Heeft u het idee dat er in het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Dat is moeilijk te zeggen, maar dat hangt met verschillende aspecten tezamen. Allereerst, we kunnen zelf nog de kerkelijke aspect alleen maar zien als priester. Ik denk wel dat er in Nederland de meeste bisdommen hebben een exorcist. Die moeten er wel aandacht aan besteden. Ik denk ook dat deze exorcisten hun taak wel serieus nemen. En dat zij weten dat het exorcisme een belangrijke taak vervult. Die mensen zou kunnen bevrijden. Dan leven we ook nog in de Westerse Wereld waarin de rechtsstructuren zodanig zijn, dat het uitoefenen van exorcismen waarschijnlijk moeilijk valt, dan komt misschien de clash met civiele wetgeving. Dat zou kunnen omdat met exorcisme waarschijnlijk ook relatief gewelddadig kunnen aflopen. Dat heeft men wel het gevaar dat het geestelijke niet zo ernstig wordt genomen als het fysieke. Ik denk dat het redelijk is als men als exorcist ook een christelijke psychotherapeut of psycholoog raadpleegt, dat de aandacht zo breed mogelijk gaat. Ik denk ook dat deze exorcisten dat zullen doen.

En in het buitenland?

Ik zou zeggen in landen waar de kerk nog een deel is van de samenleving, dan zult men deze mensen waarschijnlijk hebben, in Nederland niet. De aandacht die men besteedt aan het uitoefenen van exorcisme hangt samen met de plaats die de kerk ook heeft in de maatschappij. Hoe het therapeutische landschap eruit ziet buiten de christelijke kerk, met allerlei alternatieve vormen van exorcisme dat zou ik niet weten. [valt ook buiten deze scriptie]. Ik denk dat er in Nederland voldoende aandacht is voor exorcisme. Er zijn ook nog cursussen in Rome, dus ik denk wel dat het bisdom het ernstig neemt. Het zou kunnen zijn dat een kleiner bisdom in Nederland geen exorcist heeft. De grote steden met drugsconsumptie en seksuele [uitspattingen] hebben wel een exorcist nodig, omdat deze dingen werken als openingen of poorten naar het kwaad. Daar moet men voldoende aandacht voor hebben. Ik dan dat wij in het Westen, in liberale kringen, om het demonische gewoon als een verhaal, dat niet waar is af te schrijven. Maar ik denk niet dat we dat moeten doen, omdat in werkelijkheid daar zijn zaken die de meeste van ons gelukkig niet hebben gezien, of ooit zullen zien, maar die moeten worden bestreden.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Ik zal moeten zeggen; niet altijd, dat hangt met meerdere dingen samen. Waarschijnlijk is het kwaad als puur kwaad te herkennen, dat is moeilijk voor de mens, maar de meesten van ons zijn zich wel bewust van het bestaan (existenz) van het kwaad, en dat moet men dan als zodanig benoemen. We hebben het allemaal nog nodig om te biechten omdat het kwaad ook nog een invloed op ons allen heeft door de zonde. En doordat in vele christelijke kringen een soort van onschuldig maken van het kwaad wordt gebezigd (verharmlösung) is men ook nog in het gevaar om het pure bestaan van het kwaad niet te willen aanvaarden. En dat is een groot gevaar omdat men daardoor mensen in de steek laat en men laat het kwaad zich ook verder uitbreiden. Dus deze naïviteit dat we leven, in een tijd waarin alles is maar goed, alles is aardig en men kan overal “even” over praten, en men kan alles “even” remediëren met

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

medicijnen, maar dat is niet waar. Het is wel waar dat men de medische wetenschap en ook de psychologische wetenschap absoluut serieus moet nemen, maar men moet ook niet zeggen dat het daar stopt. Er is een kwaad dat veel meer is als alleen maar een kwaad. En ik denk dat christenen niet altijd genoeg in dat kwaad geloven. Dat ziet men bijvoorbeeld aan hoe moeilijk het is om alleen al maar te kunnen biechten. En dat velen priesters (niet allemaal) het begrip “zonde” verwaarlozen. Alleen al het feit dat de “doodzonde” ontstond en ons de poort van de hel opende, dat niet te erkennen is al een gevaar, daar vloeit de rest uit voort. Ik denk dat er nu wel meer aandacht is dan 10 jaar geleden, maar er zijn ook nog generaties van priesters die nog steeds niet willen erkennen dat deze dingen realiteit zijn.

En hoe zou u die generaties willen duiden?

Er is een generatie van 1968, die toen priester waren en die de orde van alles, kerk, maatschappij en familie leven helemaal op de kop heeft willen draaien. Dat heeft te maken met de geest van rebellie die in iedereen huist en met de naoorlogse omstandigheden, in die generatie is die losgebarsten. Die heeft ons toch een woestijn achtergelaten. De jonge mensen zijn zich bewuster dat zij nu zonder orde leven, en dat orde van belang is. Ik denk dat er ook vele jonge priesters zijn die zich er bewust van zijn wat de juiste orde is en dat men geneigd is de orde te willen herstellen. Deze jonge priesters zijn vanaf de leeftijd 50-55 of jonger. De generaties vanaf paus Johannes Paulus II die beginnen opnieuw de kerk te zien zoals de kerk daadwerkelijk is. Er is dus wel hoop voor de toekomst.

Ziet u een verschil in het besef van de realiteit van een duivel dus de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van buitenlandse afkomst?

Priesters die komen uit landen met grote katholieke volksgemeenschappen, ze zijn zich bewuster ervan dat het kwaad een deel is van het leven dat moet worden bestreden, omdat ze nog het demonische een grote vraag is. In Nederland zijn we geneigd om deze realiteit te privatiseren dat het vergeten werd. Alles werd gereduceerd tot alleen maar; als we maar voldoende sociale voorzieningen hebben dan wordt het kwaad wel bestreden, dus een materialistische benadering. En uit buitenland, voor het zuidelijke en oostelijke deel van Europa, dat is de realiteit veel levendiger. Als we dan de Afrikaanse en Filipijnse gemeenschappen in aanschouw nemen; daar is zeker nog een heel levend besef van wat kwaad is, wat demonisch is, wat goed is en wat genadevol is. Dat is ons een beetje uit handen gevallen, het duidelijke besef wat het is en waartoe het behoort. Wij hebben het onschuldiger gemaakt. Misschien omdat wij leven in een mentaliteit waardoor we door onze hele opleiding met een rationalisme zijn gevormd, die het moeilijk maakt om buiten de zichtbare en kenbare dingen te kijken. Het dogmatische geloof begint met de schepping, zoals die is en ook de engelen en demonen en de rebellie tegen God en de val van engelenkoren naar de hel, dat is niet een verhaal dat alleen maar avontuurlijk is maar dat is een werkelijkheid, dat is het begin van de schepping en dat het kwaad dus afvalt van het goede en dat al vanaf het begin zijn sluipende inwerking op de schepping had. De collega's van buiten Europa zijn wat duidelijker denk ik.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Waarschijnlijk omdat in korte tijd nog een, dat is bekend, een grote strijd met zichzelf geweest [de kerk] en we hebben de hele vernieuwingsbeweging van de kerk en de polarisatie

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

in Nederland en het instorten van alle kerken, toen was het vechten en puur overleven, ik denk dat de kerk zich de laatste 10 jaren in Nederland zich gestabiliseerd heeft en ook zo vol als nu zullen blijven. Het is een kleine kerk, maar ook een levendigere kerk en de laatste tonen van de polarisatie doven uit. En dan er komt ook een andere generatie aan met zeggenschap, de generatie die na '68 opgegroeid is en die toch begint te kijken naar hetgeen wat wij de realiteit van het katholicisme en niet de creationistische idee van wat ga je ermee doen over deze realiteit van ons leven. Daar is denk ik wel... de mindere aandacht komt door de , de meerdere aandacht willen tot de kerk behoren. De grote groep is nu sterker en de kleine groep die nog gedragen wil worden door de kerk die zijn zullen er nu meer aandacht aan besteden.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Met mijn eigen congregatie hebben we vier keer per jaar een priester ontmoeting en dan komen alle priesters van de Duitse district, zo'n dertig tot veertig man, en in Nederland heb ik contact met priesters uit de stadregio van Amsterdam, zo'n tien tot twaalf priesters. Ik ken ze niet allemaal maar de meeste wel. Ik heb het nooit over het onderwerp exorcisme gesproken, dat moet ik wel toegeven.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Ook niet.

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Nee.

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

Nee

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak

Dat heb ik bij het doopsel gedaan, dat doen we altijd bij ons over zout en over water. Ik heb het gebed uit het doopsel wel over iemand gesproken die dan dacht door het kwaad omgeven te zijn , (maar niet bezeten), en deze kleine gebeden uit het doopsel die kan men dan gebruiken. Ik heb nooit een situatie gehad waarin ik dacht dat ik de persoon naar de exorcist zou moeten doorsturen.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Ja, veel, ik denk dat de meeste huizen van onze parochianen gezegend zijn.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Nee, ook niet op locaties, alleen maar de dingen die in het Rituale van de priester voorgeschreven zijn. De exorcisme gebeden bij de wijwater wijding en de exorcisme gebeden bij het doopsel en bij het zout. Dat is uit de Rituale Romanum. Die worden door Christus vrijgemaakt. Bij het driekoningen water is ook een exorcisme gebed uitgesproken. Dat is een vrij uitgebreid exorcisme, maar dat is wel toegestaan. Dit exorcisme heeft ook een werking op de omgeving. En ook op de mensen die de ritus bijwonen.

Geloof u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Absoluut ja, dat is de enige plek waar hij zijn rijk kan vestigen, in de tijd en in het vergankelijke daar kan hij zijn rijk, omdat het kwaad is niet een eigen existentie, het is de afwezigheid van het goede, dus het kan alleen maar in het vergankelijke, en de schepping is het vergankelijke, dus daar is het verderf ook nog aanwezig. Dat weten wij al door de verhalen van de Heilige Schrift, met de zondeval. Door de duivel is de schepping, de zichtbare materiele schepping, er is ook een geestelijke schepping. De duivel heeft materie nodig om het kwaad te verspreiden. Een soort vuur, het vuur moet gevoed worden met brandstof. Daarom is de geestelijke val, dus de afwezigheid van het goede waartoe zij geschapen zijn dat maakt hun demonisch, maar ze kunnen alleen maar een ingang vinden in de materie, want dan kan het kwaad zich verspreiden. Daarom is het kwaad aanwezig in deze wereld.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Ik denk op bizarre wijze waarschijnlijk niet, maar het is wel onduidelijker geworden. Het besef van de “factualiteit” is minder geworden, maar niet het kwaad, ik denk dat mensen wel een idee hebben wat het kwaad is, en dat is een boosheid waar men angst voor heeft. De mensen zien het wel, maar ze kunnen het niet meer met woorden duiden omdat ze het geloof niet hebben, maar wel denk ik is het besef verloren gegaan dat het iets geestelijks is, dus men ziet het nu als abstractie maar niet dat daar een persoonlijkheid achter schuilgaat. Dat het een geestelijke natuur is die zich verspreidt. De religieuze diepte van het besef is verloren gegaan, daarom is de mensen geneigd om het kwaad onschuldiger te maken. Maar ik denk dat de kerk het nog steeds ernstig neemt.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nee, maar ik spreek wel over de noodzakelijkheid van het biechten en de realiteit van de zonde, en dat de zonde gevaarlijk is en dat ze ons van God verwijderd. Maar ik spreek niet over exorcisme. Men moet ook uit kijken dat men in zijn preek niet mensen de indruk geeft dat ze misschien bezeten zijn. Ik ben heel discreet, ik ben het liefst niet mee bezig, want het geeft een opening voor mensen die al een beetje angstig zijn. Daarom vind ik dat als iemand zoiets te vragen heeft dat dat persoonlijk zou moeten. Als je denkt dat er iets is dan kan men eerst het gebed tot de Heilige aartsengel Michael bidden. Dat bidden wij na iedere Heilige Mis die niet gezongen werd. Dat is een goed privé gebed en als dat niet helpt dan is het misschien goed dat de betreffende persoon door een exorcist gezien wordt. Eerst proberen met wijwater, gebed en de biecht. En misschien is het kwaad er dan al niet meer aanwezig. Men moet afstand houden, dat geldt ook voor angstige mensen, die houden ook afstand van een enge hond. De beste afstand tot de duivel is de staat van genade.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Zie hierboven

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Absoluut, we moeten ook over de oude mens en de nieuwe mens spreken. De mens die in zonde leeft en in zonde geboren is, en die niet zelf de deur naar de hemel kan openen, en die

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

verlossing en redding nodig heeft omdat de barmhartigheid van Christus daarvoor nodig is. Men moet deze twee dingen bespreken. In de kerk zijn wij genodigd om al in de toekomst te leven. Dus daar moet men uitgebreid over spreken. Dat moeten thema's zijn die geregeld terug komen in de preken gedurende het jaar. Dat het voor God nodig is dat men zich moet heiligen, zich moet bekeren. Zijn Wet, die een wet van liefde is, moet worden nageleefd. Daarvoor moet men biechten.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van "het kwaad"/demonen?

Ja, wel omdat ieder kind maakt nog een ervaring mee in het leven, en dat is de eerste keer dat men zich schaamt, voor iets wat men heeft gedaan wat niet mag. Daar kan men twee dingen mee doen; men kan zich corrigeren, wat de meeste hopelijk doen, of men kan de schaamte verdrijven. Het wel weten dat het kwaad is, en dat men geneigd is verder de kant van het kwaad op te gaan, zodanig dat men niet meer alleen maar menselijk kwaad doet maar vervloekt wordt door het kwaad. En daarom denk ik wel dat er een verband is tussen zondigheid en demonische activiteit.

Denkt u dat er een verband is tussen "occulte activiteiten" en manifestatie van demonen?

Ja, dat denk ik wel demonen in onze huidige tijd zichtbaar meer aanwezig zijn dan vroeger, wanneer de religie niet meer wordt geleefd, dan wordt de ruimte met iets anders opgevuld. En er zijn vele occulte activiteiten, zwarte magie en het zogenaamde onschuldige, maar toch niet onschuldige tarot, New Age heeft heel veel occultisme, maar ook nog bij muziek die de mens verduistert, en seksualiteit, zoveel tatoeages al deze dingen zijn een soort van cult. Alleen al het eigen lichaam tot een soort van cult te maken vind ik al bedenkelijk. Jonge mensen maken veel fouten en die kunnen ook gecorrigeerd worden gelukkig. Maar we moeten zeggen dat de staatsoverheid die al deze activiteiten vol toelaat, ze zijn ook nog plaatsen waar het kwaad zich kan bewegen. Er zijn veel occulte activiteiten die men misschien als zodanig niet herkent. De duivel wil ja graag bloed zien, daarom worden er allerlei verlaten huizen, er is ook vanuit de kerk zo'n huis verkocht en daar trof men zaken aan die te maken hadden met occultisme. Er hadden zich rituelen voltrokken in de kelder van het huis. We hebben het huis gezegend en verkocht. Het huis is later afgebroken want het was een bouwval. Ik zeg nu misschien iets van controversieel is maar ik wil het toch zeggen, ik ben ervan overtuigd dat de moderne abortuspraktijken een soort van occulte activiteit is, niet door de vrouwen, maar diegenen die het faciliteren. Want daar vloeit zoveel onschuldig bloed nog meer dan in de piramides van de Maja's. Dat accelereert het kwaad, daarom is het niet alleen maar een kwestie van het leven redden, maar ook nog is het mijn overtuiging dat de altaren van satan staan tegenwoordig in de abortusklinieken. En dat daardoor de activiteiten van de duivel 100 maal toenemen. Zozeer dat ze zelf niet eens meer zo bang zijn. Dat is iets wat men niet uit foute schaamte onuitgesproken laten. Ik wil niet oordelen en ik klaag geen enkele vrouw aan maar het zijn de organisaties. Het eerste slachtoffer is het kind, en het tweede slachtoffer is de moeder. De vrouw wordt voorgelogen en verleid door misinformatie. Daardoor is de demonische activiteit veel toegenomen.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Denkt u dat u bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Ja, waarschijnlijk wel, niemand heeft een verlangen om het kwaad zo te zien als wij weten dat het existeert, ik wil mezelf ook niet heiliger of sterker maken dan ik ben, mensen kunnen bang worden ja. Daarom zou ik ook nooit een exorcisme willen bijwonen.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ik heb nog niemand doorgestuurd naar een exorcist. Maar de reden zou zijn dat men vermoedt dat er wel sprake zou zijn van demonische aanwezigheid. Dan moet er iets zijn wat buiten de controle is van de mensen. Dat ook iets psychologisch zijn, maar er kan ook iets demonische zijn. Dit moet je dan uittesten door de persoon met zogenaamd wijwater te besprenkelen. Want het zou ook histerie kunnen zijn. Dan moet er zoiets zijn dat de macht van de mens gepakt heeft zodanig dat ze niet meer vrij kunnen zijn. Of er zijn dan bovennatuurlijke fenomenen. Ik zou voorzichtig zijn, ik heb het gelukkig nog niet gehad.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

De enige reden zou kunnen zijn, is dat de bisschop je vraagt om het te doen. De reden zou zijn dat de bisschop die bepaalde priester vraagt is dat de priester ervaren is, dat hij ouder is, dat hij beproefd is in het pastoraat, dat hij een blanco is wat klachten en problemen betreft, en een goede staat van vroomheid en dat collega's hem graag om gelovige raad vragen. Deze redenen vermoed ik maar ik kan niet precies zeggen welke criteria men hanteert.

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Ik zou zeggen als men weet dat men problemen met de vroomheid en standvastigheid heeft, en met het vervullen van de christelijke taak. Dat men problemen heeft met het celibaat, met egoïsme, dat is een dramatische uitspraak, maar de meeste priesters zijn zich wel bewust dat zij nog vromer zouden kunnen zijn. Dat ze nog langer zouden kunnen bidden, dat ze nog vriendelijker zouden kunnen zijn. Dat ze iets minder aan zichzelf zouden kunnen denken en meer aan anderen.

Zou angst een reden kunnen zijn?

Misschien ja, ik denk dat men geen strenge zelfdiscipline heeft, dan is men misschien ook wel banger.

Ook omdat priesters vaak denken, ik ben misschien nog een beetje jong of naïef, dus ik kan het beter niet doen.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Ik zou zeggen liever niet. Om twee redenen. Ten eerste ik heb hier veel te doen. Ten tweede men neme beter een priester die midden in het bisdom staat, (wij staan een beetje aan de rand met de SFFP) en ik vind mezelf ook nog enigszins te jong. Ik zou ook zeggen ik heb mijn buitenlandse afkomst een beetje tegen. Misschien begrijp ik alles niet zo goed, de Nederlandse mentaliteit, maar dat speelt hier minder een rol omdat de mensen hier in de kerk niet allen uit Nederland zijn. Maar dus liever niet. Men kan daarvoor praktische redenen vinden, maar ik zou liever zien dat de exorcisten wat ouder zijn en niet meer in de parochie werkzaam zijn. Men is altijd geneigd wat aardiger te zijn tegen de mensen die men mag en iets minder tegen de mensen waar men moeite mee

heeft. Dat zijn dingen die gevaarlijk zijn. Eigenlijk is dat niet in orde maar het is wel zo. Er moet toch in ieder bisdom een priester te vinden zijn die daar niet zo veel last van heeft. De bisschop moet zo'n priester vinden.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Nee.

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Ja, die film heb ik gezien toen ik jong was, en dan vindt men zoiets interessant. Als ik opnieuw zou moeten kiezen zou ik de film niet gaan kijken.

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Ja ik heb ooit gezien over Father Gabriele Amorth. Dat vond ik wel interessant. Deze sprak wel over de noodzakelijkheid om exorcisten op te leiden in de katholieke kerk. En over de grote aantallen aanvragen voor consulten bij een exorcist. Dat vond ik wel interessant.

Bid u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Ja, dat zijn de zogenaamde Leonine gebeden, na de gelezen mis en na alle privé missen. En het gebed tot de aartsengel Michael bid ik ook nog voor het slapen gaan. En ik bid ook tot mijn engelbewaarder dat hij mij beschermt.

Bid u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Nee, alleen maar bij wijwater en zout.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, velen uit onze parochie hebben nog een Benedictus medaille, dus ik heb ook heel vaak deze medailles gezegend. Ook een aan mijn sleutelbos.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ja, ik zou ik wensen dat het exorcisme terug komt in de rituelen van de zegeningen. Bijvoorbeeld bij wijwater en zout. Ik denk dat de nieuwe ritus dat niet heeft, bij ons in de oude ritus is het er wel. Ik zou ook willen dat het algemene exorcisme er is bij het doopsel, dat wij bereiden dus iemand voor die nog in zonde gebonden is. Dus de begeleidende gebeden die aan het doopsel vooraf gaan zijn niet onbelangrijk. Dus zou wel wensen dat er een grotere aandacht voor is omdat het ons beschermt daar waar het demonische aanwezig is en dat we dat serieus opvatten. Tot voor kort was het nog wel vanzelfsprekend maar dat het herontdekt wordt.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters) ?

Ik denk wel dat men het nodig heeft, dat zo'n stad als Amsterdam gezuiverd wordt, door gebed en boete, maar misschien ook wel bepaalde plekken met exorcisme gebeden. Of de maatschappij dat in de huidige staat zou willen erkennen, dat betwijfel ik wel, maar ik denk wel dat mensen uit eigen initiatief steeds meer vragen om bevrijding van demonische

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

activiteiten. Dus dat is wel mogelijk denk ik. We doen wel met onze Maria legioen, wonderdadige medailles en Benedictus medailles verstoppen en uitdelen in de stad. Dat heb ik geleerd toen we ons nieuwe seminarie bouwden en er een grote hoeveelheid wonderdadige medailles is het beton verwerkt zijn (10.000). Er is daar in ieder geval een vol huis met 100 seminaristen. Dat kunnen we ook op kleine schaal toepassen bijvoorbeeld met 100 medailles. Minstens is het een druppel op droge aarde en deze druppel is het begin van iets. Het zijn onze wapens in de strijd tegen het kwaad en daarmee helpen we mensen. Dat mensen misschien voor het eerst in hun leven over God kunnen nadenken. Moet men absoluut doen.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Ja, absoluut, ik moet uit kijken want ik loop vooruit en het is nog geen dogma, ja ik ben er van overtuigd dat de Heilige Maagd ook de titel Medeverlosseres verdient. Omdat zij is de enige in alle tijd die het gegeven is om God te dragen, het is geen toeval dat zij bezoek kreeg van de engel Gabriel, in de hele heilsgeschiedenis is haar geboorte ook voorbereid. En zo is zij waarlijk in de materie het hoofd van de slang heeft verplet. Ik weet zeker dat zij Medeverlosseres is want haar medewerking is vereist. Zij heeft al in zich wat wij nog moeten worden. Wij moeten bereid zijn met de genade mee te werken. En zij was vervuld van deze genade, dat is een groot geheim het leven naar haar voorbeeld, dat betekent dat wij dagelijks onze rozenkrans moeten bidden. Ik roep mensen ook op omdat dagelijks te bidden, daar begint de bevrijding.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Ja, ik ben zelf van overtuigd dat het van belang is regelmatig te biechten.

En wat noemt u regelmatig?

Dat is niet toevallig, maar dat men tenminste weet een of twee keer in de maand moet biechten. Of anders tenminste voor alle hoogfeesten. En ik moet zeggen bij de eerste gelegenheid die zich biedt als men een zware zonde heeft begaan. Dat moet men ook inderdaad zeggen ; vasten. Nu is het vasten in de katholieke kerk gereduceerd tot het absolute minimum, het is er nog wel. Meestal pro forma. We doen hier nog het communie vasten , het liefste drie uur voor het ontvangen van de heilige communie. Dan vragen we onze parochianen om abtinentie te houden op vrijdagen. En ook in de vaste tijd meer te doen dan alleen op het begin en het einde maar op alle vrijdagen en alle woensdagen en zaterdagen tot 12.00 uur. Dat is niet verplicht. We onthouden ons dan van vleesspijzen en verder naar eigen inzicht. Als men gezond is en niet zwanger.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

Ja, ik moet zeggen dat ik denk dat Latijn een objectiviteit in zich heeft die heilig is. En dat is door Gods voorzienigheid geworden dat we deze taal zo gebruiken. Dat heeft ook een helderheid die maar op een manier interpreteerbaar is. De duivel houdt er natuurlijk van om alles uit te splitsen maar dat kan in het Latijn niet.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst Sacrament)?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja, we hebben op vrijdag een Lof en op dinsdagen Aanbidding op de middag. Het trekt mensen vanuit de hele omgeving.

Gelooft u in “de vier laatste dingen”?

Ja, ik geloof in alles wat de kerk voorschrijft. Als er geen consequentie aan het leven verbonden zou zijn, dus het is redelijk en de kerk leert het ons ook. Ik zou nooit het geloof van de kerk op de proef willen stellen.

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ja, dat heb ik wel eens gehoord maar dat is toeval.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Nee, want het is niet van toepassing

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Ja, dan zeg ik alle redenen waarom de bisschop dat niet zou moeten doen/willen. Wij hebben al twee goede exorcisten. En als er een nieuwe exorcist nodig mocht zijn: Ik zou zeggen ik ken nog een goede priester die veel vromer is dan ik ben.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Dat denk ik zeker ja. Allereerst het is een goed rationeel onderwerp maar het is een onderwerp dat heel geconcentreerd katholiek onderwerp is dat nog een helder beeld heeft van wat het demonische is, maar het is iets wat alle mensen aangaat, in die zin is het relevant. Ik vind het wel belangrijk en wanneer met het beschrijft kan het ertoe bijdragen dat het besef opnieuw wakker wordt. Denk dat het heel belangrijk is dat mensen er bij stilstaan, en ik hoop ook dat enkele christelijke psychotherapeuten met de exorcisten samenwerken, dat is belangrijk. Het is ook relevant voor degenen die zich er mee bezig moeten houden.

Welke vraag of vragen mist u nog?

We kunnen nog een keer samenvatten, het exorcisme is niet een subjectieve handeling maar het is een objectieve handeling, die met objectieve krachten weghaalt, het is geen therapeutische behandeling die iemand bevrijdt van zijn of haar slechte gedachten. Het is een invloed van buiten dus het exorcisme als realiteit bestrijden, dat alle priesters dat opnieuw beseffen, dat is goed. En dat priesters de sacramentaliën zoals wijwater toepassen. Hoe meer je dat doet, dat helpt ons allen. Het is goed dagelijks het kleine kwaad te bestrijden voordat het groeit, en de mensen onmachtig maakt. En dan is de wereld al in de ban van de Satan en is hij al alleenheerser. Christus heeft Satan al veroordeeld met zijn kruis, maar de macht van Satan is er alleen maar korte tijd. Ik heb het ongeluk in deze korte tijd ook te mogen leven,

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

maar we moeten onze keuzes maken. En voor het goede kiezen, we moeten relatief goed zijn, er is geen verrassing mogelijk en neutraliteit bestaat niet. Ik wil graag het plichtsbesef terug hebben om voor het goede te kiezen. Zoals we ook in het dagelijkse leven moeten kiezen.

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

Profiel F

Priester 50-59 jaar

Buitenlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, ik lees er ook over, het liefst in de zomer. Gewoon om voorbereid te zijn voor de tijden dat ik er zelf misschien mee geconfronteerd wordt. De reden waarom ik erover nadenk, ten eerste; omdat wij in de voorbereiding op ons priesterschap, tot exorcist worden gewijd, dit is een lagere wijding. Ten tweede ook omdat mijn eigen moeder dacht ooit een [exorcist] nodig te hebben, en de priesters die daarvoor benaderd werden, in paniek raakten en niet wilden. En dat heeft er bij mij voor gezorgd, dat ik dacht ik mag niet laf zijn als iemand bij mij er ooit voor aanklopt.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Ja, indirect, die zal door de overste spreken, ten eerste door een geval van exorcisme dat opduikt, maar ook de oversten dat dan goedkeuren of niet, en als de bisschop het dan vraagt dan zou je het niet moeten weigeren. (De bisschop die het uiteindelijke exorcisme moet goedkeuren in de bisschop behorende bij de locatie of een wijbisschop)⁵⁸. Voor het kleine exorcisme heb je geen enkele goedkeuring van een overste of bisschop nodig.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, want er zijn mensen die echt die problemen hebben. Men denkt vaak aan psychologische problemen, wat ook voor kan komen, maar er zijn bepaalde problemen die de psychologische en psychiatrische wetenschap niet aan kan omdat ze niet hun terrein zijn. En het is ook een weldaad voor de mensen die ermee te maken hebben, dat ze hulp kunnen krijgen. En de priester heeft per definitie die macht, ze moeten alleen nog bij een groot exorcisme worden losgemaakt door een bisschop.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Ik ben bekend met de hulpexorcist van het naburige bisdom. De enige hulpexorcist voor zover ik weet. In ik ken ook de officiële exorcist van het bisdom Hasselt in België.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Ja, dat heb met bovenstaande beiden, daarnaast lees ik ook diverse boeken over de materie. Zodat ik niet in paniek moet raken of radeloos ben als een geval zich voordoet. De bekende Gabriele Amorth, zijn werk heb ik gelezen, en ken het werk inmiddels heel goed, verder heb ik ook een bekend boek uit Duitsland gelezen over pater Adolf Rodewyk, waarin de technieken waaraan priester-exorcisten zich moeten houden, worden hier heel gedetailleerd uitgelegd. En het boek van Jesse Romero is ook zeer informatief. Ik ga weer een nieuw boek lezen; *slayer of dragons???*, dat gaat over mensen die vrijkomen na een exorcisme en dan hun leven veranderen. (boek door Charles Vrone) en het interessante is dat ze zeggen dat het enige

---

⁵⁸ Een suffragaanbisschop of wijbisschop is een rooms-katholieke bisschop zonder eigen dioceses.

om er volledig buiten te blijven is een praktiserend katholiek leven te leiden. Specifiek traditioneel katholiek, dat laatste verraste me wel. Er komen twee delen van het boek uit, want hij heeft zoveel interviews gedaan dat het niet allemaal in een boek past.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

De exorcisten die ik heb gesproken gaan meestal anoniem te werk, meestal indirect, en ik begrijp ook nu waarom omdat ik het zelf ook heb ervaren, omdat men anders overstelpt wordt ook met gevallen die uiteindelijk daar niks mee te maken hebben, en men verliest er heel veel tijd aan. Dus ik denk dat het goed is dat er een filter tussen zit, je kan dan de exorcist nooit zelf opbellen, je moet eerst een bericht achterlaten en dan reageert hij. Ik denk dat het verstandig is, na gemaakte ervaring. Mochten er nochtans heel veel exorcisten zijn, dan zal dat er anders uitzien; dan weten ze gewoon, in deze parochie is die man verantwoordelijk. Maar gezien het tekort aan priesters houd ik het voor zeer verstandig dat die niet zomaar rondlopen en iedereen er kan aanbellen. Want dan hebben ze niks anders meer te doen.

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u of was het mogelijk te summier?

Er is over gesproken in het kader van het vak “pastoraal”, daar werd het hele Rituele Romanum doorgenomen, waaronder ook dat. Ook in het kader van de wijding tot exorcist werd er het een en ander over gezegd. In detail werd er wel gegaan, maar punctueel. Deze opleiding was in Regensburg, de rest van de wetenschap die ik heb is voornamelijk uit boeken die ik erover gelezen heb. Gewoon om niet verrast te zijn, ik heb andere priesters verrast gezien als die vraag kwam.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Ja, Father Chad Ripperger. En vroeger ook getuigenissen over Father Gabriele Amorth, over hem niet, niet van hemzelf. Toen was YouTube namelijk nog niet zo in. Verder heb ik ook onderzocht om te zien: werkt dat ook elders, buiten het katholieke geloof. Er werken wel degelijk ook bevrijdingsgebeden van andere gedoopten. Ik heb een indrukwekkend geval gezien in Nigeria, daar bleken terroristen van de Boko Haram, bezeten te zijn en een man met een speciale begaafdheid, een protestante prediker wist daar ook een man te bevrijden van een demon. En die man gaf toe dat de terroristen het stadje eigenlijk waren binnen getrokken om de christenen daar op te blazen. En hij zag die prediker op TV toen deze een bevrijdingsgebed bad. (wat iedere gedoopte persoon mag bidden). Dat had een duidelijk effect.

Heeft u het idee dat er In het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Ik heb er in Nederland toch ook nogal wat mee te maken gehad. Ook in Duitsland en Frankrijk trouwens. En in Nederland waren het mensen afkomstig uit Belgisch Limburg. Ik denk dat het in Nederland algemeen niet zo veel genoemd wordt, maar ik persoonlijk kwam er de laatste tijd meer mee in aanraking dan vroeger. (vooral in 2021). Ik weet niet of het een trend is maar het kwam ook omdat men mij ontdekt had als iemand die bereid was om er iets aan te doen.

Dat bevestigt wel de toename in aantallen die genoemd worden door Amerikaanse exorcisten voor wat betreft de laatste jaren!

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ik weet niet of dat alleen recent zo is, bij Father Gabriele Amorth was er ook al sprake van een toename, al vanaf de jaren zeventig. Amorth was daar vrij duidelijk over; vanaf de jaren zeventig was het zo dat men er vanaf kerkelijke zijde voor gevluht is. En er geen discussie meer over wilden. Mensen die zoekende waren vielen zo in verkeerde handen. Soms ook op zoek naar geneeskunde, soms ook op zoek in de zogenaamde ontspanningswereld. Ik bedoel daarmee de rockscene. En dan komen ze in dingen terecht waarvan ze niet vermoeden dat ze erin terecht zouden komen. En het is een realiteit dat het toegenomen is, daar ben ik zeker van. Hoewel het ook zelfs in middeleeuwse tijden al voorkwam, soms ook veelvuldig binnen familie verbanden. (in een traditie om kwade dingen door te geven, dat moet vroeger ook al bestaan hebben). Een toename sinds de mensen er in de pastorale zorg er geen raad meer over kregen, en er geen preek meer over hoorden, priesters ervoor zijn gaan vluchten en ze met zogenoemde vrijetijdsvormen in contact gekomen zijn, of geneeskunde die geen goed doet, zoals Reiki en yoga. Iedereen zij dat het goed was en dan trapt men erin. En dat binnen te laten is één ding, het er weer uit te krijgen is een heel ander ding.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

De priesters binnen onze congregatie zeer zeker, de bevriende priesters in het algemeen ook, hoe het er daarbuiten uit ziet weet ik niet precies. Ik spreek wel eens met anderen die ermee bezig, maar ik denk dat het zo is wat Father Amorth ook beschrijft en dat is dat ze er eerder voor weglopen. Ik vermoed het, maar degenen waar ik mee omga die lopen er niet voor weg. Conservatieve priesters komen met elkaar in contact en voor hen geldt het is geen taboe, ze maken het ook persoonlijk mee.

Ziet u een verschil in het besef van de realiteit van een duivel tussen de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam in de Nederlandse bisdommen)?

Waarmee ik in contact kom zijn allemaal Nederlanders of Belgen en die hebben wel de ogen ervoor open.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Voor zover ik het meemaak, is het omdat het thema nu beter bespreekbaar is dan twintig jaar geleden. Dat ook mensen denken, het zou dit kunnen zijn en dan een priester opzoeken. Toen heeft men het zo totaal doodgezwegen en dat de mensen niet wisten waar ze heen moesten. En nu zijn er toch een aantal die het wel weten. De mensen hebben nu ook het internet met YouTube, wat eigenlijk op dat gebied een voordeel is. Vroeger was het mond op mond reclame of je moest het gepubliceerd zien staan, nu kan met het intypen en je komt er al op uit, dus dat verkort heel snel de weg.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Vrij regelmatig, je gaat ook te rade bij medebroeders. De ene bid en de andere werkt.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Wij hebben wijbisschoppen en die brengen het wel ter sprake, maar dat is dan natuurlijk ook omdat men hen daarover aanspreekt. In mijn opleiding heb ik ze er niet over gehoord, maar als zo'n geval opduikt moet je contact opnemen met zo iemand en ze lijken er toch wel veel van te weten, omdat ze er mee te maken krijgen.

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Ja, als er zich een geval voordoet waarbij ik denk er is toch wel zwaarder geschut nodig.

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

Als het zich voordoet, ik moet het wel eerst aan mijn overste zeggen als er een geval zich voordoet en dan ook aan mijn andere medebroeder, zodat hij weet wat er op komst is. Of ook na afloop van wat zich heeft voorgedaan.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak

Ontelbaar vaak, want men doet het ook om te testen of er wat aan de hand is. Er is ook wel vaak wat aan de hand maar niet per se bezetenheid. Maar wel dat er personen worden lastig gevallen, obsessie heet dat, dat komt toch wel vaker voor dan men denkt. En de oorzaken kunnen verschillend zijn. Soms doe ik het als test dat ze het weten, maar soms doe ik de test in het verborgene. Als er dan een demon in het spel is gaat hij zich manifesteren. Ik heb dat wel eens uitgetest, maar nog nooit met het resultaat dat een demon zich in die zin gemanifesteerd zou hebben, maar wel dat mensen zeggen, nu voel ik mij veel beter, of omgekeerd, nu voel ik me extra aangevallen. Wat is dat? Dus allebei komt voor en dan weet je dat er wel iets aan de hand is.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een situatie gebeden?

Dat weet ik niet meer.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Elk jaar een heel aantal, maar dan is er niet per se iets aan de hand. Tientallen, vooral bij nieuwe huizen en ook met drie koningen water. Alle gelovigen die een nieuw huis kopen nodigen mij uit hiervoor.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden?

Nee, ik ben er nog niet in thuis, misschien had het wel een keer ontmoeten, ik weet het niet precies.

Gelooft u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Dat is logisch, dat is een deel van ons geloof. Jezus zegt zelf dat overal waar hij kwam de boze geesten werden uitgedreven. Er worden ook gevallen genoemd, ook bij de apostelen. Demonen verbergen zich vaak, maar niet altijd, soms is het heel open, soms zijn mensen ook zo dom om ze zelf uit te nodigen. Als je de feiten uitvoert met spectaculaire gevolgen, dan is het geen kwestie van geloven maar van constateren dat het zo is.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Dat is zeker, het is in zijn algemeenheid een verzwakking geweest op allerlei gebied; och het zal zo'n vaart niet lopen, men neemt ook een nieuw Rituale met een slapper exorcisme gebed, dat werkt dan dus niet zeggen de exorcisten. Gabriele Amorth zegt over de nieuwe versie van het exorcisme gebed dat het niet werkt. Degene die dat opgesteld hebben moeten vooral eens langskomen tijdens een exorcisme. Ik begin er zelfs niet meer mee, als de vakman dat zegt dan pak ik alleen nog maar het traditionele gebed.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Ja, niet aan de lopende band, maar wel om duidelijk te tonen wat waar staat, en wat waar vandaan komt. En dat ook de gelovigen gewaarschuwd zijn en ook hulp kunnen krijgen en ook weten waar ze hulp kunnen krijgen. En hoe ze zich kunnen beschermen. Naar aanleiding van het evangelie: Jezus kwam in een dorp en dreef een duivel uit die doof en stom was, en toen gingen de farizeeën hem belasteren. En de uitgedreven demon zoekt in de woestijn nog andere demonen om weet terug te komen bij dezelfde persoon. Dan wordt het eventueel erger dan voordien, de auteur Rodewyk zegt dat het in de praktijk ook zo werkt: als je gaat terug vallen in domme experimenten wordt het erger dan het was. Dus ik leg het de mensen dan uit; waar komt het vandaan en wat zijn de methoden om er uit te stappen. En dat verhelderd ook heel veel. Ook bijvoorbeeld door het gebruik van het Latijn, ik weet dat bijvoorbeeld via Jesse Romero, dat bepaalde exorcismen pas effect hebben als ze in het Latijn worden gebeden. Dit schijnt effect te hebben omdat deze taal met het Grieks en Hebreeuws als het ware in het bloed van Christus gedrenkt werden toe hij aan het kruis hing.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Natuurlijk, we hebben er allemaal mee te maken, wat is het enige wat ons ongelukkig kan maken is dat en de rest is daar allemaal een gevolg van. De mens moet tot verlossing gevoerd worden, van wat? Van de zonde! Dat zeggen we dus regelmatig en ook heb ik het over de deugd. Wat is het ergste wat de duivel ons aankan doen? Het meegaan in zijn slechte logica! Dat is de zonde.

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Ja, ja, hoewel het geen gefixeerd middel alleen mag zijn, je moet ook het geneesmiddel erbij aanreiken. Je moet niet alleen in de donkere wereld blijven staan, want dat ontnemt iedere moed en levensvreugde. En ik ga het ook niet ieder zondag doen maar zo'n paar keer per jaar. Kwaad in de zin van demonen dan, het waarschuwen voor de zonde doe ik bijna iedere zondag.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van "het kwaad"/demonen?

Ja, dat denkt ik niet alleen, dat is gewoon de realiteit. Er komt geen demonisch fenomeen zonder dat iemand daar de deur voor opengooit. Het hoeft niet het slachtoffer zelf te zijn of het slachtoffer alleen te zijn, er bestaan ook gevallen van vervloekingen. Vooral als een mens niet in staat van genade is, is een mens kwetsbaar. Een staat van genade betekent: ik ben een vriend van God, ik heb mij niet op een zware zonde verlaten. Of ik ben niet terug gekeerd door de biecht, in dat geval blijft de misère.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Ja, die hebben er direct mee te maken. Als je ergens besmet wilt raken met de donkere wereld, het occulte is de eerste toegangspoort. Er zijn nog een paar andere zware zonden, bijvoorbeeld expres door rood licht rijden, inzake het zesde gebod en het luisteren naar “foute” muziek. Of moord of zwaar bedrog, ze zijn kwetsbaar want ze zijn niet meer in staat van genade. En sommigen gaan er ook bewust naar zoeken, omdat ze denken dat ze van de demonen een beloning krijgen en worden zo hun slachtoffers.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Ik heb waarschijnlijk wel eens een exorcisme bijgewoond van iemand anders maar ik ken het vooral uit eigen ervaring. Zelf vier maal klein exorcisme uitgevoerd met grote resultaten/gevolgen. Sindsdien hoef ik niet meer te geloven; ik heb het meegemaakt. Heeft een priester meer macht dan de doorsnee gelovige? Ik hoef dat niet te geloven, ik heb het gemerkt, ik heb het vastgesteld.

Denkt u dat u bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Wel eerlijk gezegd, ik heb die ervaringen dus niet aan de lopende band zoals Father Ripperger. Bang wil ik niet zijn maar.... Het kost wel zenuwen, je bent wel supergeconcentreerd en je moet geen fouten maken. Je moet niet in je eigen naam spreken maar alleen in de naam van Jezus. Ik handel in persona Christi en niks anders. Ik laat die vijand, de demon, geen verhaaltjes vertellen. Het enige waar het mij om gaat is: eruit met jou. Dat is alles. Ik heb genoeg erover gelezen om niet in de val van nieuwsgierigheid te vallen.

Waren deze exorcismen op afspraak of kwamen ze ineens op uw pad?

Deze consulten waren afgesproken via via. Het betrof geen mensen uit de eigen parochie. Het waren mensen die vermoeden dat er iets aan de hand was, of dat andere personen vermoeden dat er iets aan de hand was, en dan ga je iets uitproberen. En dan is er vaak een effect merkbaar. Bepaalde personen krijgen gewoon rust, als je een klein exorcisme bid, die zijn verlost van het zenuwachtige, van de drang af, en anderen reageren anders en zeggen: “het lijkt alsof het me juist vastpakt”. Ik heb dus zelf vier gevallen meegemaakt waarin de personen mij zelf vroegen en het was ook vier gevallen zwaar en een voltreffer.

Heeft u in deze gevallen ook een speciale voorbereiding getroffen?

Ik denk de meeste van de dingen die je als voorbereiding zou moeten doen, zitten al in onze leefregel, zoals een keer per twee weken gaan biechten. Dat doet men dan en ik loop ook gewapend met sacramentaliën zoals wijwater en relieken van Heilige Jose Sanchez de Rio, een martelaar, van Perpetua en Catherina van Siena. Ik heb deze geschenk gekregen en ik heb deze gewoon altijd op zak, voor het geval dát! En als ik deze relieken bij een persoon op een aangedane plek leg, dan heeft dat effect. Ik heb ook heel veel gezegende Benedictus Medailles op zoek, het komt vaak voor dat ik deze dan aan een persoon overhandig.

De oude ritus en exorcisme en zijn van toepassing op de Benedictus medaille, de gewone zegening volstaat echt niet. Als priesters alleen de gewone zegen geven over een Benedictus medaille geven, dan denk ik: of ze geloven er niet in wat ze doen of ze zijn bang. Of ze zijn natuurlijk niet goed geïnformeerd.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ja, omdat ik het niet mocht doen. Ik heb wel toestemming gevraagd om het zelf te mogen doen, maar niet gekregen. De overste zei: “als je daarmee gaat beginnen, dan heb je geen tijd meer van de gewone dingen die je nu doet”. Dan ben je alleen nog maar met bevrijding bezig en die toestemming ga je niet krijgen want er is teveel te doen.” Ik vond het ook wel een verstandige beslissing maar ik vond het wel jammer voor de personen die ik moest teleurstellen. Maar ik heb ze kunnen verwijzen naar een goede exorcist in een ander bisdom. Ik was blij dat ik die mensen niet als wezen hoefde achter te laten. Dit is een keer voorgekomen voor verschillende gevallen.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Ik denkt dat de priester afwacht, tot hij de stem van God hoort door het verzoek van de overste of de bisschop. Ik heb nog niet meegemaakt dat iemand zegt: “mag ik alsjeblieft?”. Omdat ik ook denk omdat iemand weet dat het dan de hoofdmoot van je leven gaat worden en dat de rest van het apostolaat niet helemaal maar wel grotendeels is afgeschreven. Omdat het veel energie vraagt. Dus Ja het kan een soort roeping zijn vanuit God, maar het komt dan via de overste die zegt: “Jij bent het”.

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Ik kan begrijpen als iemand daar schrik voor heeft, als hij niet genoeg geïnformeerd is en als hij niet genoeg ingewerkt is. En vooral ook wanneer iemand een dubbel leven leidt. Niemand zou een dubbel leven moeten leiden, een priester al helemaal niet. Dan heb je geen macht, dan ben je de prooi van een demon die veel sterker is. Je kunt nooit van een demon winnen uit je eigen kracht. En Christus staat niet meer achter je als je in zonde leeft.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Als dat Gods wil is JA! En Gods wil herken ik door de stem van de overste die zegt nu wordt je vrijgesteld van alles en nu ga je dat werk doen. Zal ik dan een salto maken van plezier? Dat weet ik niet, het is in ieder geval een apostolaat waarbij je echt wat goeds kunt doen voor mensen die afzien, maar je gaat natuurlijk je kring kleiner maken omdat je dan je parochie gaat missen en dan met enkele personen veel intensiever gaat optrekken. Maar als God het wil dan doe ik het.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Ja

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Alleen maar fragmenten, ik wilde mijn nachtrust daar niet mee bezwaren. Toen ik klein was waren er demonische science fiction series. Ik wist niet precies wat het was maar ik besepte wel dat het mijn nachten er niet rustiger op zou maken. Ik had er wel een natuurlijke aversie tegen, maar op school kwamen dan wel vragen of ik het gezien had. Vandaar dat ik stukjes zag, maar dan voelde ik me zo rottig daarna en sliep ik nachten lang niet. Ik vermoed dat daar regelrecht demonische dingen in waren. En ik werd ook letterlijk fysiek lastig gevallen, in die zin dat ik echt een druk op mijn lichaam voelde. Ik weet intussen hoe daarmee af te rekenen, maar dat wist ik toen niet. Ze hielden mij voor gek. Dus alleen zie ik het als studie object maar niet voor plezier.

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Ja, betreft dan YouTube films van ervaren exorcisten. Daar luister is heel scherp naar, omdat ik priester ben en er mee geconfronteerd kan worden. Het is ook leerzaam, mijn leert veel meer over de onzichtbare wereld kennen en dat is dan ook van belang voor mijn geloof. Dus daarom wel. Bijvoorbeeld Father Rippergers vijfdelige serie. Hij is een priester zoals een priester hoort te zijn, een vakman en van dat soort mannen wil ik leren. Die maakt het mee, dat is leerzaam. Hij weet ook veel over de geschiedenis ook over de engelen, dat weet hij uit exorcismen. Dat is interessant.

Bidt u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Dat bidden wij aan het einde van de gelezen mis, dat doen we bijna dagelijks. Sinds de nieuwe mis is ingevoerd heeft men een hele reeks aan beschermingsmechanismen laten vallen. En de gevolgen zijn onafzienbaar. Ook de gebeden die men bij het doopsel kreeg als extra bescherming. Ik hoop weleens een exorcisme doopgebed "ingeaald" dat achterwege was gebleven bij een baby die alsmaar 's nachts aan het huilen was. En het was ineens voorbij met de misère. Dus men onthoud mensen veel dingen die bescherming kunnen bieden, waardoor mensen in de ellende komen.

Bidt u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Ja, omdat ze ook automatisch in bepaalde zegeningen zitten. Bijvoorbeeld bij de ziekenzegen. Het tweede deel al. En de mis heeft ook een exorcisme gebed. En sacramentaliën hebben ook exorcisme gebeden. Het gewijde zout heeft ook een exorcisme. Dus ja regelmatig.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, zeker is heb er velen van bij mij op zak, deze heb ik al gezegend. Als mensen het moeilijk hebben reik ik ze uit. Er is ook een voorval waarmee de Benedictus medaille in mijn optiek geholpen heeft om een illegaal bordeel op te rollen. De buurvrouw ervan had geklaagd bij mij erover, niet bij de politie, en heeft toen Benedictus medailles op de hoeken van de kavel verstoppt en toen is er binnen twee weken politie gekomen om de boel te sluiten. Father Peter Glas, heeft ook heel wat meegemaakt als exorcist. Die heeft ook geschreven over een fenomeen over hoe priesters worden lastig gevallen, door demonische krachten. (via vrouwen die dan nogal opdringerig worden).

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ja, de kerk is op dat gebied gespleten; er is een deel wat er niet van wil horen, en er is een deel wat gewoon eerlijk is en er mee te maken krijgt, en die zullen dat ook toegeven. Paus JP II is er op in gegaan op zijn tijd. En Paus Benedictus heeft er ook over gesproken. En de huidige paus Franciscus laat weten dat hij niet zeker weet of de hel voor eeuwig is.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters)?

Ja, daar zal het ook gespleten zijn. Vanuit de mainstream media zal het alleen aan de beurt komen als het erom gaat om mensen belachelijk te maken. Dat is mijn vermoeden, omdat ik die tendens ook al gezien heb. Omdat JP II belasterd werd toen hij een exorcisten congres had

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

bijgewoond. Vanaf de kant van de vrije media, zoals YouTube, zal het alleen maar toenemen, want dan kunnen de mensen zelf kiezen wat ze zien en er zijn ook velen mee bezig die er de noodzaak van inzien en dat zal alleen maar toenemen. Bij de mainstream zal het voornamelijk verzwegen worden, tenzij men het in het belachelijke kan trekken.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Dat is een geloofspunt; Genesis 3: 15; ik zal vijandschap stichten tussen u en de vrouw. En in Apocalyps 12. Maar zij is de slangen vertrapster. En ik merk het ook zelf bij exorcisme, bij het noemen van haar naam slaat de paniek toe. Zeker is er ook is het rozenkransgebed van belang. Jesse Romero verteld ook van de “bidmoeders” die de rozenkrans bidden tijdens een exorcisme, zij staan dan in een kring te bidden. Zij zijn een serieuze strijdmacht daardoor. En ook een gezegende rozenkrans werkt tijdens een exorcisme op een bezeten persoon als een brandend voorwerp. Dus dat het is heel duidelijk dat daar een kracht aanwezig is die zich met de hemel verbindt.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Het eerste is aan te raden en het tweede is noodzakelijk. Het kerkelijk recht zegt dan men tenminste eens per jaar moet biechten. Maar als je “gevallen” bent en het kan heel zwaar zijn: blijf zo niet rond lopen, want je bent een prooi voor de vijand. Je hebt geen verdediging als je niet bent wezen biechten. Al die gevallen in al die boeken, bij obsessie of bezetenheid, als ze niet eerst gaan biechten, is er geen land mee te bezeilen. Het is zo belangrijk. Wat betreft het vasten zegt Jezus zelf in Mattheus 19; Deze soort demonen kunnen alleen worden uitgedreven door gebed en vasten. Ik weet dat bisschoppen ook vaak vasten voor dat ze wijdingen doen. Ik heb het voor een exorcisme nog nooit gedaan omdat het exorcisme me verraste en ik gelijk handelde.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

In de context van een exorcisme; uit ervaring; Ja! Ik zou er niet opgekomen zijn als ik niet van andere exorcisten daarover getuigenis had gehoord.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst Sacrament)?

Ja. Wekelijks hier en op andere locatie wat minder.

Gelooft u in “de vier laatste dingen”?

Ik ben priester, Ik geloof in alles wat ons geopenbaard is. Alle traditionele priesters geloven daar ook in.

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ik wist wel dat het was, maar niet dat het ieder jaar is.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Nee.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Als het een opdracht is jazeker, het is zeer leerrijk.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Als de hiërarchie dat opdraagt, zal ik dat niet weigeren. Want je zou dan mensen met een hulpvraag hulp onthouden. Bij mijn moeder werd er destijds niet adequaat gereageerd door twee priesters terwijl er achteraf gezien sprake moet zijn geweest van obsessie. Ze hadden tenminste het kleine exorcisme kunnen doen. Dat had toch ook al effect moeten hebben. Dus met die optiek in mijn achterhoofd had ik al het idee dat ik zo'n vraag niet zou weigeren.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Jazeker, objectief al en zeker in tijden waarin het onderwerp onder de mat geveegd wordt en toch de nood groot is. Zeker, ja.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Ja, u vraagt nog niet naar mijn eigen ervaring. [De vier gevallen worden nu beschreven door de priester, ik laat deze hier weg]

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

Profiel G
Priester 50-59 jaar
Nederlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, want we hebben het er wel een over gehad tijdens het moderatoren-pastors overleg. Toen heeft de bisschop erover verteld en ook gezegd wat we moeten doen als iemand zich meldt. Als een persoon vermoedelijk bezeten is dat je er heen gaat en dan probeert uit te maken of het iets normaal is of dat het iets is wat aandacht behoeft en als je dan denkt dat er iets bijzonders aan de hand is, dan kan je contact zoeken met het bisdom, die kunnen dan de exorcist inzetten. Maar het kan niet zo zijn dat we dan een moeilijk geval maar bij de exorcist parkeren, je blijft zelf als pastoor verantwoordelijk voor de pastorale zorg voor de betreffende persoon. Op dat moment heb ik er wel eens over nagedacht omdat het gewoon ter sprake kwam.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Weet ik eigenlijk niet. Het priesterschap is wel echt een roeping, zo ervaar ik dat ook. Maar bijvoorbeeld de functie van pastoor is een opdracht vanuit de bisschop en zo zou ik dit ook zien. Niet zozeer dat God je heeft uitgekozen, alhoewel de bisschop natuurlijk ook kan reageren op een 'roeping/zending' vanuit God. Maar als de bisschop ooit naar me toe zou komen zou ik het echt zien als een opdracht. Dat er misschien wel redenen zijn waarom je gevraagd wordt, maar dat je niet dat zelf zo direct voelt. Ik denk dat als ik mezelf bij de bisschop zou melden met het verhaal dat ik exorcist zou willen worden, dat de bisschop dan denkt: "Ja, het is goed met je!"

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, ik denk dat ze nodig zijn. Ik denk zeker dat de duivel er is en dat er demonen zijn, en ik heb twee verschillende collega's gesproken die wel bijzondere dingen hebben meegemaakt. Een keer was het om iemand die heel betrokken was bij reiki, En de priester was erbij geroepen voor een huiszegen en hij voelde daar een hele rare energie in het huis. En ook een andere collega die bij een huiszegen was en een hele rare wind door de kamer voelde gaan. Dus ik heb het zelf gelukkig niet meegemaakt maar ik heb dan wel een paar collega's met die ervaringen en die geloof ik ook wel.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Nee, ik weet wel dat hij er is, maar ken geen naam. Ik heb er ook geen beroep op hoeven doen. Ik ken wel de beide exorcisten van het bisdom Haarlem-Amsterdam en ik ben ook wel eens bij een presentatie van de rector/exorcist geweest. Dat was ook best interessant. Ik heb denk ook bij die gelegenheid gehoord dat de film "The Rite" binnen het genre de betere film is. Ik hou overigens niet van het genre horrorfilms. Die film heb ik dan wel gezien en dat vond ik ook wel een interessante film.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Ik verder geen specifiek gesprek gehad met een exorcist.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Ik denk dat het goed is als mensen weten dat er exorcisten zijn. Ik denk dat het C.S. Lewis was die zij dat de grootste truc van de duivel is, om mensen ervan te overtuigen dat hij niet bestaat. En ik denk dat er echt kwaad in de wereld is, dat zich dat ook manifesteert en dat het goed is dat mensen weten dat er een exorcist is. Dan hoeven ze niet direct degene te kennen want ik kan me voorstellen dat dat dan allerlei meldingen geeft en dat je een soort toeristische attractie wordt.

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u of was het mogelijk te summier?

Alleen dat je het zelf niet mag doen, verder voor de rest niks inhoudelijks. Ik heb de teksten ook niet eens. De bisschop heeft ook verteld dat als je ergens heen gaat, dat je nooit direct je tot de demon zelf mag richten, maar dat je wel bijvoorbeeld mag bidden :”Christus, neem deze demon hier weg”. Dus wel tot Christus bidden maar nooit direct tot de duivel zelf. Dus dat was ik ook niet van plan om te gaan doen.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Nee

Heeft u het idee dat er In het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Ik denk in een aantal landen misschien, hoewel ik heb een tijd in de V.S. gewoond (tot 2004) en daar was de situatie eigenlijk hetzelfde als in Nederland, dat er eigenlijk niet over de duivel gesproken werd. Ik denk wel dat er bijvoorbeeld in Zuid-Amerika meer aandacht voor het fenomeen is. In ieder geval in de parochies waar ik was kwam het niet naar voren.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Ik denk de recent gewijde en jonge priester dat zeker wel doen. Ik denk dat de priesters uit de wat progressievere hoek het fenomeen bagatelliseren. Dat zou dus interessant zijn om die mensen ook te interviewen.

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel tussen de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam In de Nederlandse bisdommen)?

Ik denk dat het afhangt van welk land ze komen. Ik denk priesters uit Zuid-Amerika en Afrika, dat die er wel meer voor openstaan. Een zekere gevoeligheid binnen personen ook. Heb ook wel eens meegemaakt dat bij een buitenlandse jongeren reis een drietal personen onafhankelijk van elkaar in een klooster een rare energie gewaar werden in de ruimte voor de toiletten. Zelf heb ik op die bewuste plek niks bijzonders ervaren, maar ik geloof er wel in. Zeker omdat het dan ook mensen waren die niet zweverig zijn. Dus ik denk zeker dat er dingen gaande zijn.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Weet ik niet precies. Ik denk wel in zijn algemeenheid dat we op weg zijn van een gewoonte geloof, naar een geloof waar mensen voor kiezen. En dat gewoonte geloof is in zoverre mooi, dat mensen doen dingen hè. Maar dan na corona is de gewoonte ook weg, en dan is het geloof ook weg, althans het kerkbezoek valt dan weg, of komt niet terug. Wat we nu te proberen met de parochies, is bijvoorbeeld de Alpha cursus, om van dat gewoonte geloof naar een inhoudelijk geloof te komen. Als je werkelijk een band met Christus hebt, en dat werkelijk iets voor je betekent, dan komt ook het besef, ja; er is goeds, maar er is ook kwaad. Op het moment dat je daar een beetje tussenin wandelt dan heb je van allebei niet zoveel notie. Dus juist omdat het gewoonte geloof afneemt, wordt het geloof bij de overblijvers sterker. En dat dan automatisch inhoudt dat je ook meer gaat nadenken over die andere kant.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Ik spreek wel met een heel stel collega's. Een op een wel, maar het onderwerp is niet ter sprake gekomen in een groeps gesprek.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Zie hierboven

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Nee

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

Zie hierboven

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak?

Nee, ik zou niet eens een exorcisme gebed hebben.

Bij de doop misschien?

Nee, eigenlijk ook niet, ik heb dat niet geleerd tijdens mijn opleiding. Een collega doet dat wel bij de doop. (de collega heeft seminarie Bovendonk gedaan, en daar zit het wel in de opleiding). Ik heb wel een keer bij de volwassendoop de catechumenen olie aangebracht en erover verteld. En laatst hadden we wel een bijeenkomst met jong volwassenen en toen een recent gedoopte man erover hoorde vertellen, sprak hij wel uit dat hij het jammer vond dat het ritueel geen deel had uitgemaakt van zijn eigen doopsel voorbereiding. Dus het komt wel ter sprake. Dus het is toch wel mooi om dat onderdeel voortaan ook mee te nemen. Om je van het kwade af te keren en je naar Christus toe te wenden. De jongeren die ik ken zijn ook over dit soort dingen heel positief. Dat is wat ik al zou, mensen die meer met de inhoud van het geloof bezig zijn, die staan er ook open voor. Bij mijn moeder moet ik er denk niet mee aankomen.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een situatie gebeden?

Heeft u wel eens een huis gezegend?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Vorige week nog twee. Dat hoor je wel als er iets speelt dat men dan begint met het zegenen van een huis. En als mensen het van elkaar horen dan willen anderen ook graag een huiszegen.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Nee, maar als ik ergens bij geroepen zou worden dan zou ik het zegenen, denk ik wel met meer aandacht doen. Wel met meer intensiteit maar dezelfde gebeden.

Geloof u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Ja, dat denk ik dus. Op welke manier precies, dat blijft natuurlijk de vraag. Hoe God werkzaam is in ons leven, ja soms zie je dingen in je leven gebeuren waarvan je denkt dat God er de hand inheeft en dat zelfde geldt voor de duivel. Moeilijk te herkennen, je zou het ook als toeval kunnen duiden.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Ik denk het wel, maar ik denk dat het niet alleen met het concilie te maken heeft maar ook gewoon met de tijdgeest. Ja, het gebed tot de heilige aartsengel Michael, dat is natuurlijk daarna verdwenen. En alle experimenten van de liturgie in de jaren zestig dat het allemaal eenvoudiger wordt, ja daarmee verdwijnt er wel wat, bijvoorbeeld dat mensen niet meer knielen voor het tabernakel. Dus doordat dingen verdwijnen staan mensen er niet meer bij stil en verdwijnt het uit het collectieve geheugen. Het concilie valt zelf ook te plaatsen binnen diezelfde tijdgeest. Maar ook inderdaad het weghalen van dergelijke gebeden (tot de aartsengel Michael) zorgt natuurlijk ook wel dat het geloof in engelen en demonen afneemt. Omdat de mensen er niet meer aan herinnert worden.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nee, ik kan me niet herinneren dat ik dat wel eens gedaan heb. Zou wel interessant zijn. Ik heb het onderwerp wel gisteren tijdens een uitje met mijn broers ter sprake gebracht omdat ik vandaag dit interview met jou heb. En dan hebben de broers er wel vragen over. Ik heb gezegd dat het bisdom een exorcist heeft en dat die ook nog wel wat te doen heeft. Ik ga het wel meenemen.

Brengt u het onderwerp zonde/zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Ja, niet op een hele zware manier, maar nu wel meer dan vlak na mijn priesterwijding. Laatste jaren is het wel meer. Ook sinds we nu met het project van de "Missionaire Parochie" bezig zijn. Wat we zien de wijwater standen, zijn wel toegenomen, bijvoorbeeld het aantal biechtgesprekken, het loopt niet storm maar het is er wel weer, de eerste paar jaren hier in de parochie waren die biechtgesprekken er helemaal niet. (Naar aanleiding van de avonden van Barmhartigheid) op die momenten komen de mensen maar ook tussendoor. Dat komt ook omdat je het inderdaad meldt. Daarom is het wel van 0 naar toch een aantal gegaan. Het is een verdienste van de huidige Paus dat hij de barmhartigheid benadrukt.

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja, dat denk ik wel en dat zou ik mezelf ook moeten aantrekken want zelf doe ik dat eigenlijk ook nooit. De grote vraag waar je mee zit is wel “hoe laat je zo iets landen”. Mensen zitten allemaal op verschillende niveaus en je moet ze zo aanspreken dat je ze allemaal meekrijgt. Dat ze in ieder geval dezelfde kant op bewegen. Dat is een uitdaging, Als je fors inzet dan heb je dat mensen afhaken, en als je het er helemaal niet over hebt dan kunnen mensen niet doorgroeien.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van “het kwaad”/demonen?

Dat weet ik niet. Ik denk wel dat zondigheid gebruikt wordt door het kwaad. Het zijn natuurlijk zwakke plekken van de mensen. Als mensen komen biechten dat zit daar vaak wat achter en als je wat meer tijd hebt probeer je daar achter te komen. Daar kan een demon dan gebruik van maken, dus zo gezien is er wel een verband.

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Dat denk ik zeker, dat heb ik net ook al gezegd.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee.

Denkt u dat u bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Ik zou er niet voor weglopen. Ik zou me ook niet direct voor aanmelden maar als het op mijn pad komt, bijvoorbeeld omdat het iemand uit de parochie betreft en je wordt gevraagd om daar bij te zijn dan zou ik er niet voor weglopen. Ik zou er niet bang voor zijn.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Nee.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Gevraagd worden door de bisschop

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Als je zelf allerlei zwakheden hebt waar je geen controle over hebt, Je hebt natuurlijk allemaal je zwakke kanten en je zondigheid, maar als er echt iets tussen zit waar je zelf mee worstelt dan denk ik dat het niet handig is als je dan exorcist zou worden.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Als de bisschop het zou vragen dan zou ik daar geen nee tegen zeggen. Maar ik zou er niet zelf om vragen.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Nee,

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

The Rite, en *The Exorcist* uit 1973

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

nee

Bidt u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Niet standaard in ieder geval, ik heb het volgens mij wel eens gebeden omdat mensen er naar vroegen.

Bidt u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Nee.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Nee, wel de wonderdadige medaille.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ik denk dat als het in de VS nu heel groot is dat het wel ook kan overwaaien naar Nederland. Misschien ook wel dat deze seculiere tijd daar juist om gaat vragen. Dus dat zomaar kunnen gebeuren dat er een toename komt.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters) ?

Ik denk dat er sowieso aandacht en interesse is, dat zie je ook aan die films die over het onderwerp uitkomen. En het succes daarvan. Het is natuurlijk iets geheimzinnigs en dat trekt natuurlijk aan. Iets wat we niet begrijpen. Maar of mensen de waarde in zien is maar de vraag. Ik denk dat veel mensen toch denken van het zal wel een psychische ziekte zijn. We zullen zien.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Nou, dat denk ik dus zeker, vandaar ook de miraculeuze medaille om mijn nek. En het bijbehorende gebed bid ik ieder dag en de rozenkrans bidt ik ook bijna iedere dag. Gisteren reed ik naar een van de andere kerken toe en dan bid ik onderweg de rozenkrans, en ik had gebeden voor iemand die ik al een tijdje niet gezien had in de kerk, en dat diegene ze weg toch mocht vinden. Bij aankomst trof ik de bewuste persoon in de Mis. Soms gebeuren die dingen gewoon. Ik heb ook gebeden tijdens corona en heb dat op het laatst gekregen maar in een milde vorm.

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Ja biechten zeker, en vasten moet ik eerlijk zeggen dat ik daar niet heel goed in ben. Ik doe het wel in de vastentijd. Biechten is sowieso van belang, vasten eigenlijk ook wel.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ik ken wel sommige gebeden in het Latijn en dan merk je wel dat dat krachtig is. Ook het Pater Noster, dat merk je wel, ik geef toe dat het zeker krachtig is. Maar ik kom er nauwelijks toe om meer Latijn aan te leren. Gaat op de bucket list.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst sacrament)?

Ja, zeker. Ik heb zelf tijdens de aanbidding mijn priesterroeping ervaren. Het is weer terug gekomen van weggeweest.

Geloof u in “de vier laatste dingen”?

Ja, dat geloof ik direct. Hoe het zal zijn dat weten we niet, maar ik geloof zeker in een moment dat je je moet verantwoorden.

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Nee.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Als het in het ook in het Engels wordt aangeboden dan zou ik er graag heen gaan. Dat zou ik op zich wel interessant vinden.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Ja, dat zou ik dan wel zeggen, ondanks dat we natuurlijk gehoorzaamheid aan de bisschop hebben beloofd.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Ik denk het wel, ik denk toch dat er wel brede belangstelling voor is. Is belangstelling niet echt inhoudelijk dan is het toch wel om dat het een interessant onderwerp is. De mensen doen natuurlijk ook rare dingen opzoeken met het occulte, maar het geeft aan dat er op een of andere manier een verlangen bij de mensen om in contact te komen met datgene wat we niet kunnen zien. En in dat opzicht denk ik dat het goed is als daar ook wetenschappelijk onderzoek naar wordt gedaan en informatie over is.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Alles wat ik vermoedde is wel langs gekomen.

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ik denk omdat het komt dat als je weet dat de duivel er is dat je dan nog beter weet dat God er ook is en dat je gedragen wordt door God en dat dat de belangrijkste reden is om blij te zijn.

Met de biecht tijdens de bedevaart in Brielle had ik ook wel een bijzondere ervaring bij het biecht horen, mensen gaan bedrukt het biechthokje in en er blij weer uit.

Bij oudere mensen is het wel een soort van misgegaan, dat merk ik wel aan mijn eigen moeder, die mensen moeste vroeger iedere week biechten en ineens werd het afgeschaft zonder dat mensen daar fatsoenlijk in werden begeleid. En de biecht die ze vroeger moesten doen daar hebben ze dan een slecht gevoel bij gehad. Die generatie om die tot een levend geloof te brengen, dat is wel een hele uitdaging. Ik wel dat het nodig is om ook in te kunnen zien, dat het biechtsacrament ook wel iets is wat mij kan helpen. Die mensen hebben een achterstand omdat ze behept zijn met die negatieve gevoelens van vroeger over de biecht. Het zit wel in het achterhoofd dat het eigenlijk iets is wat wel zou moeten.

Profiel H
Priester 60-69 jaar
Nederlandse afkomst

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, maar niet voor mezelf.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Vanuit God en vanuit de kerk en die liggen natuurlijk in elkaars verlengde, dus ik denk dat iemand tegen de bisschop kan zeggen ik denk dat de heer mij roept om deze taak op mij te nemen en dan kan de bisschop onderscheiden, en nog raad vragen en dan kan de bisschop zeggen , nou ok. Andersom kan ook gebeuren dat een bisschop zegt tegen een priester, ik wil graag dat jij bidt of dit ook jouw taak mag worden want dan zou ik jou hem willen toevertrouwen. Maar ik heb uit mijzelf nooit de roeping van Godswege voor exorcist ervaren. Dit vergt van priesters een speciaal soort houding. En die heb ik niet.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, zeker er zijn exorcisten nodig, zoals er ook heel veel andere rollen vervuld moeten worden, zoals evangelisten, catecheten, pastoors en profeten. Ik denk dat er van die andere functies meer mensen nodig zijn dan exorcisten. Omdat een exorcist maar van toepassing is op bepaalde situaties die denk ik in ons bisdom nu niet veel voorkomen. Terwijl we wel heel veel mensen nodig hebben die uitleg kunnen geven over het geloof of als biechtvader kunnen optreden.

Bent u bekend met de exorcist uit uw Bisdom?

Nee, zou ik niet weten en dat is ook bewust. Als ik het zou vragen zou ik het waarschijnlijk wel aan de weet kunnen komen. Maar het is ook belangrijk dat zo iemand beschermt wordt tegenover heel veel verzoeken die waarschijnlijk op het psychische vlak liggen.

Heeft u een exorcist weleens gesproken over diens specifieke taken tijdens een exorcisme?

Nee, ik heb geen exorcist gesproken en gevraagd naar hoe een exorcisme in zijn werk gaat. Maar ik heb wel exorcisten meegemaakt, en sommige vertellen er wat over maar dat is weinig, alle overdadigheid of spectaculaire vermeldingen moeten vermeden worden. Het is een gegeven waar de kerk in groot vertrouwen en in rust mee moet omgaan.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden, of is de anonimiteit beter (en wat zijn daarvoor uw redenen)?

Ik denk dat anonimiteit beter is omdat vijfennegentig van de honderd aanvragen niet om bezetenheid gaan, die moeten in eerste instantie gewoon bij de parochie aan kunnen kloppen of waar dan ook. Dus het is goed dat er een buffer tussen zit.

Is er tijdens u opleiding gesproken over de ritus van exorcisme.? Was deze aandacht genoeg volgens u of was het mogelijk te summier?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Over het grote exorcisme is niet gesproken en ik denk dat dat ook wel terecht is. Dat heeft er denk ik ook mee te maken dat niet iedereen daar een roeping voor heeft en dan heb je je tijd nodig voor andere dingen. Het kleine exorcisme komt bij de doopritus naar voren. Alles wat wij tijdens de opleiding gehad hebben blijkt in de praktijk te summier. Omdat je dan met andere vragen in aanraking komt dan waar je tijdens je opleiding mee geconfronteerd wordt. Dus toen vond ik het niet te summier maar soms kan je er achteraf meer vragen over hebben.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Nee, een keer eentje wat van gezien van de exorcist van het Vaticaan. Er staat wel veel over op YouTube, dat verbaast me dan wel, ik hoop niet dat het exorcisten zelf zijn die dat erop zetten. Ik vraag me ook af wat de reden is voor de belangstelling. Bijvoorbeeld hang naar het spectaculaire of compensatie voor het ontbreken van het geloof. Misschien dat een aantal mensen kijken of ze iets herkennen van fenomenen die ze in hun omgeving meemaken. Als er zoveel downloads zijn van filmpjes betreffende exorcisme; Ik ben wel benieuwd wat ze ermee doen, als er blijkbaar zoveel belangstelling voor is dan zouden ze het als startpunt voor een nieuwe evangelisatie moeten gebruiken. Dan zouden ze moeten zeggen je mag pas kijken als je met iemand in gesprek gaat over je eigen geloof. Ik ga er in ieder geval niet naar kijken, ik heb mijn tijd harder nodig voor andere zaken.

Heeft u het idee dat er in het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Buitenland is heel ruim, ik denk dat het niet heel erg leeft in de wereldkerk maar wel bij mensen in of uit bepaalde gebieden, dat merk ik ook bij mensen in mijn eigen parochie. Uit Afrika en Zuid-Amerika, daar staat men er iets meer voor open omdat dat daar denk ook een hele beleving is. En dan heb je ook van die pieken. Maar Amerika zou op dit moment geen voorbeeld moeten worden voor onze kerk, maar daar zie je wel dat het cultureel bepaald is. De Amerikaanse cultuur staat ook wel wat dichter bij het geloof, met het besef dat God een bepaalde plek in je leven heeft. En misschien denkt men daar ook wat meer in termen van het strijd element. Maar in Nederland heeft het fenomeen exorcisme niet veel aandacht.

Denkt u dat priesters in Nederland de realiteit van het kwaad voldoende erkennen?

Dat is een lastige vraag, want wat betekend dat precies? Daarnaast is het van belang ben ik me bewust van de realiteit van de drie-ene God? Want die realiteit is van een volstrekt andere orde en ook veel meer van belang. We hebben wel te maken ook met de doorwerking van de erfzonde, dus de duivel hoeft niet altijd iets te doen, de mensen kunnen uit zichzelf slechte dingen doen. De duivel is vergeleken met God natuurlijk drie keer niks. Ik denk dat de meerderheid van de priesters zich wel realiseert dat de duivel en zijn trawanten werkzaam zijn. Maar tegelijkertijd ook zullen ze zeggen "we zijn beschermt". Maar in welke mate we dat gewaar worden, zal wel overal verschillen, we moeten ook niet overal de duivel achter zien. Als we maar zeggen het zal de duivel wel zijn en we gaan ervoor bidden, dan zien we bij mensen die echt een toename in de wil om het goede te doen. De paus benoemt de duivel gewoon, dus in het Elsevier blad wordt de paus daarom zelfs als middeleeuws bestempeld. Maar ik denk dat als mensen met twee voeten in deze wereld staan, ze toch ook moeten concluderen dat er wel kwade machten zijn. Al geven ze het nu de naam van Poetin of wat dan ook.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel dus de priesters van Nederlandse afkomst en priesters van Buitenlandse afkomst (werkzaam In de Nederlandse bisdommen)?

Dat denkt ik wel, ik denkt dat Nederlandse priesters meer pragmatisme hebben en denken daar moeten we zelf een weg in vinden. Dat het niet zozeer is van we moeten een duivel afweren. Maar priesters uit sommige andere culturen kunnen dat wel eerder hebben. Maar beiden groepen priesters moeten in de situatie onderscheiding plegen. We moeten niet te laks zijn, maar ook niet te snel. Als we zien dat het slecht gaat met de kerk zie ik mensen eindeloos veel compensaties zoeken. In verschijningen, boodschappen, exorcisme, hopen dat het eind der tijden er morgen is. Ook daar moeten we ook voor uit kijken.

Waarom denkt u dat er de laatste decennia in Nederland minder (of meer) aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Er is natuurlijk wel een verschil tussen belangstelling voor exorcisme en of men denkt dat een exorcisme nodig is. Maar ik denk dat in de decennia voor het concilie, speelde het al niet. Het zou echt interessant zijn om te weten hoe het exorcisme de afgelopen eeuwen heeft gefunctioneerd. Bij Don Bosco kom je er iets van tegen. De pastoor van Ars werd zelf aangevallen door het kwaad. Ik weet niet of daar exorcisme aan te pas kwam. Waarom het de afgelopen tijd heeft toegenomen? Misschien omdat het kwaad meer invloed heeft bij een grotere menigte. De mensheid is natuurlijk ook veel groter geworden met een toename van de wereldbevolking. 8 miljard. Dus numeriek is het toegenomen maar misschien procentueel niet. En misschien speelt er iets van compensatie mee, Als wij de mensen niet kunnen winnen qua evangelisatie kunnen we misschien andere dingen aanpakken, als we exorcisme hebben dan kan de wereld er niet omheen. En dan zien ze weer dat God bestaat, maar dat is niet de manier waarop God de wereld wil raken. Een fenomeen wat misschien mee kan spelen is Medjugorje. Daar zijn de afgelopen dertig jaar heel veel mensen geweest uit Amerika en Italië. Daar zijn ook verwachtingen gewekt met wonderen en mensen die lopen te krijsen. En dan vraag ik me nog af wat daar aan de hand is. Dus ik denk dat daar wel een bepaalde gevoeligheid is gekomen. Met vasten rozenkrans, de mis.

Met hoeveel collega's heeft u contact? En is het onderwerp exorcisme wel eens besproken?

Met drie of vier medepriesters, we hebben het niet over exorcisme gehad, men heeft er niet mee te maken en het is ook geen roeping bij deze priesters.

Is het onderwerp exorcisme wel eens ter sprake gebracht door de bisschop tijdens bijeenkomsten?

Ja, daar heeft hij wel iets over gezegd met een zekere onbevangenheid. Waarschijnlijk in het kader van de komst van een nieuwe exorcist.

Is het onderwerp exorcisme wel een ter sprake gebracht door u tijdens een persoonlijke ontmoeting met de bisschop?

Nee, is ook niet nodig geweest, maar ik weet wel dat dat kan als het nodig is.

Spreekt u weleens met collega priesters over het onderwerp exorcisme?

Nee

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een persoon gebeden? Hoe vaak
Komt voor bij de doop, zowel van kinderen als volwassenen. Buiten die context maar een enkele keer, bijvoorbeeld bij mensen die angstige dromen hadden. En dan zijn er mooie gebeden voor.

Heeft u wel eens een klein exorcisme gebed over een situatie gebeden?

Bij een huiszegen.

Heeft u wel eens een huis gezegend?

Ja. Ik heb ook wel eens een huis gezegend bij iemand die overal duivels zag in huis. Ik zag ze echter niet. Ik heb ook met die persoon gebeden maar de persoon was psychisch niet in orde.

Heeft u wel eens een huis spiritueel gereinigd doormiddel van exorcisme gebeden.

Er is wel eens aangebeld door mensen die in paniek bij de pastorie kwamen omdat er rare dingen in hun huis gebeurden. Ik heb een kaars mee genomen en gebeden. Ik heb het vervolg niet vernomen.

Geloof u dat de duivel werkzaam in de aardse regionen?

Ja, die is zeker werkzaam.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Daarvoor was het er al niet meer. Begin van de twintigste eeuw was een moeilijke situatie. We moeten af van spreken over voor en na het concilie. Het concilie is door de heilige Geest geleid en heeft heel veel vruchten gebracht. En het was zo nodig. Ik kom niet uit die generatie maar er riepen toen zoveel mensen om vernieuwing, het kon gewoon niet meer doorgaan zoals het was. Er kwam zoveel vervlakking en geloofsafval. De Tweede Wereldoorlog heeft denk een grote impact gehad op het geloof in het kwaad. Want dat is zo'n kwaad dat mensen daartoe in staat. Helaas zijn mensen ertoe in staat en hebben dan nog een laatste zetje van de duivel gekregen. Daarmee is het bewust zijn wel gekomen. Bij de wederopbouw is dat besef weggevallen, toen kwam er positivisme, men wilde dat kwaad niet meer. Dat zijn sociologische redenen. Maar de duivel bleef actief, bijvoorbeeld in het leven van Adrienne die werd voortdurend lastig gevallen. Van Speyer. De duivel is niet erg origineel.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nee, zeker niet want je kunt in een preek niet nuanceren. Je kan het wel doen maar je weet dat de mensen de nuances niet oppakken en dan ga je krijgen dat ze de woorden van de preek verdraaien. Dus je zou iets moeten opschrijven en vragen of men het begrijpt. Soms verwachten wel dat je iets gaat vertellen. Maar dat ligt dus moeilijk. Het feit dat de duivel er is wordt wel van tijd tot tijd benoemd maar we moeten het niet heel veel aandacht geven. Mensen kunnen er bang van worden of zeggen dat het onzin is. Exorcisme wordt niet benoemd.

Brengt u het onderwerp zonde/ zondigheid weleens te berde tijdens een homilie?

Zeker, maar ik probeer het niet moralistisch te doen, dus in een bredere context. De stap naar de Heer toe is op zichzelf al de moeite waard.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Ja, bijvoorbeeld het atheïsme is een kwaad. Het feit dat heel veel mensen niet weten wie God is. Heel veel mensen hebben iets tegen het beeld dat zij van de kerk hebben. Alle verslavingen zijn ook niet goed, maar het moet niet apocalyptisch benaderd worden. Het aspect van de liefde van God is toch belangrijker. Dat zegt ook de huidige paus.

Denk u dat er een verband is tussen zondigheid en de manifestatie van “het kwaad”/ demonen?

Dat kan er zeker zijn. Zondigheid is iets wat bij mensen hoort of bij een groep mensen hoort en dat hoeft dan niet altijd een manifestatie van het kwaad te zijn. Maar als mensen bewust kiezen voor zware zondigheid en daarin volharden dan hebben demonen daar niet meer zo veel aan toe te voegen. Het gevaar van het te snel koppelen van deze twee, maakt dat we niet zozeer meer over zondigheid hoeven na te denken.

Denkt u dat er een verband is tussen “occulte activiteiten” en manifestatie van demonen?

Ja, dat kan heel goed zijn. We moeten het wel zien binnen Gods barmhartigheid. Heel veel jongeren laten zich er mee in en hebben geen benul van waar ze mee bezig zijn. Vooral als ze geen religieuze achtergrond hebben. Ik neem aan dat Gods barmhartigheid dan aan de orde is omdat de jongeren en zelf niks aan kunnen doen. Dat het niet ‘n een op een iets is. Omdat ze het niet weten. Dat komt door de oppervlakkigheid van deze tijd. Maar gaat de heer dan toelaten dat de duivel erop springt?

Het komt wel voor dat mensen aan bepaalde handelingen deelnemen en verschijnselen krijgen, en het klein exorcisme mag dan gebeden worden. Iets anders is dat het sacrament van de biecht heel belangrijk is. Wat is de follow up om goed in het geloof begeleid te worden.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee

Denkt u dat u bang bent/ bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

Ik heb geen idee. Ik heb wel eens gehoord van priesters die het bijgewoond hebben dat het absoluut anders is dan wat ze uit de speelfilms mee hadden gekregen. De exorcist zelf beheerst de situatie.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Ja, en toen ben ik met de exorcist samen naar de betreffende persoon gegaan, maar daar bleek al snel dat het om een psychische situatie ging. Daarna hebben we voor die persoon gebeden.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

De enige geldige reden is als het de wil van God is en van de kerk. Er redenen zijn waarvoor iemand exorcist wil worden maar dat moet dan altijd getoetst worden. Bijvoorbeeld iemand heeft een exorcisme meegemaakt en denkt dat het apostolaat van exorcisme is heel belangrijk, ik ben daarvoor beschikbaar. Of iemand heeft zelf iets meegemaakt. Of als er heel veel vraag naar exorcisme is en er zijn nog te weinig exorcisten. Pragmatische redenen

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Als iemand een heel scala aan andere taken heeft. Een reden mag niet zijn het spectaculaire of dat kan ik.

Iemand kan bang zijn

Iemand kan het niet aan om een persoon onder die omstandigheden aan te treffen.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Ik hoop een bereidheid te hebben als de kerk dat zou vragen. Ik zou wel adviseren dat anderen daar mogelijk beter voor geschikt zijn, maar ik zou het wel doen.

Heeft u wel eens boeken over exorcisme gelezen?

Nee, ik kom het wel tegen in andere boeken.

Heeft u wel eens fictieve films gezien over exorcisme?

Ja, de Rite.

Heeft u wel eens documentaires gezien over exorcisme?

Nee

Bid u het gebed tot de Heilige aartsengel Michael van Paus Leo XIII ?

Ja. Maar het is een belangrijk gebed, we hebben heel veel gebeden tegen het kwaad. Aandacht is er voor dit aspect binnen de orthodoxe kerk. We moeten niet denken dat sinds het nauwelijks meer gebeden wordt heeft de duivel vrij spel, dat zou magisch denken zijn namelijk.

Bid u regelmatig andere exorcisme gebeden?

Wel bid ik dat als ik bijvoorbeeld wijwater moet zegenen.

Bent u bekend met de Benedictus medaille?

Ja, ik ken niet alle lettertjes, maar hij zit aan mijn rozenkrans.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de katholieke kerk meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden?

Ja, dat kan ik me voorstellen binnen een veel grotere beweging. Wat ik hoop is dat de mensen die al heel lang zonder God leven, toch weer gaan zoeken naar God. En ik hoop dat onze parochies de deemoed hebben om deze mensen goed op te vangen en begeleiden. En dan binnen dit proces kan dan aan de orde komen waar en hoe men zich voor het kwaad heeft geopend. En is dan ook veel meer nodig zijn en aangezien we een hele generatie hebben die niet gedoopt zijn, zijn de sacramenten van belang en dat die toegediend worden.

Kunt u zich voorstellen dat er op redelijk korte termijn (de komende 10 jaar) vanuit de maatschappij meer aandacht zou zijn voor de waarde en kracht van exorcisme gebeden (zoals uitgevoerd door katholieke priesters) ?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Een groot deel van de priesters in Nederland zijn ook bereid te bidden tegen het kwaad, ze zullen niet meer zo snel zeggen wat een flauwekul. Wel is men alert op psychische klachten maar we zijn zeker bereid om die gebeden tegen het kwaad te bidden. Er is een grotere gevoeligheid gekomen voor de waarde van het gebed. Het samen bidden voor bepaalde intenties. De rol van de priester is niet veranderd maar wel hoe het priesterschap beleefd wordt en verwacht wordt. We zijn minder ritualistisch zoals een eeuw geleden, nu is het veel meer de interactie met personen. Vooral de nieuwe generatie priesters. En Medjugorje heeft ook een belangrijke rol gespeeld.

Denkt u dat er een speciale rol voor Maria is weggelegd in de heilsgeschiedenis van de Mensheid? En wat is de kracht van het rozenkransgebed?

Maria heeft een wezenlijke rol in de heilsgeschiedenis. Dat is duidelijk en er is ook kracht van de rozenkrans maar dat moet niet gezien worden als een automatisme. Maria verleent genade, het komt niet door het bidden op zich. In andere traditie vervullen andere gebeden die rol

Denkt u dat regelmatig vasten en biechten van belang is ?

Regelmatig biechten is van belang omdat het ons helpt te groeien in de liefde voor God en voor de naaste. Mensen die de weg willen gaan zullen dat zeker vaker dan een keer per jaar willen. Regelmatig vasten is een andere kwestie, dat hoort meer bij het gebed en ascese. Ik denk dat vasten ook heel goed is om ruimte te geven aan de werking van de genade maar ook dat moet in goed overleg met een geestelijk leider gebeuren. Dat men niet op eigen houtje gaat vasten maar dat men het ook aandurft om dat aan de kerk voor te leggen. Dan kan het ook meer vrucht dragen en heeft het meer kans van slagen. Er moet ook geen prestatiezucht aan te pas komen. Op eigen wilskracht wordt het moeilijk en kan het na een paar weken al weer klaar zijn. Dus wie het serieus wil doen, doe het onder begeleiding.

Vasten is mooi, maar zou moeten plaatsvinden in overleg met een geestelijk begeleider.

Hecht u waarde aan de Latijnse tekst van sommige gebeden (Latijn heeft in uw ogen de voorkeur boven de Nederlandse tekst)?

Soms zijn ze mooier, en sommige zijn lastig te vertalen maar het is niet krachtiger.

Biedt u/uw parochie met regelmaat “Aanbidding” aan (uitstelling van het Allerheiligst sacrament)?

Het is belangrijk als tweede pijler naast de evangelisatie. En ik vermoed dat de Heilige Geest zegt: “de kerk moet gaan evangeliseren”. En tegelijkertijd zien we de aanbidding een weg vinden los van de congregaties naar de parochies toe. Het is Jezus zelf die daar is en het is prachtig dat het er is.

Geloof u in “de vier laatste dingen”?

Het Oordeel bepaald of iemand gered is, dan is er zeker de vreugde dat men gered is, ook als iemand nog door het vagevuur moet gaan. Ja , mooi het is heel erg belangrijk. Opmerkelijk is dat dit aspect van de geloofsleer heel erg populair is. Niet alleen dat er grote theologen zinvolle dingen over gezegd hebben (zoals kardinaal Ratzinger en JP II die een hele preekserie erover gehouden heeft), maar ook omdat het mensen bezig houdt. Het is natuurlijk eigenlijk de vraag: “wat is er na de dood?” Het is belangrijk dat we daar aandacht aan geven.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ja, dat is ergens ooit begonnen.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee, moet je niet een attest hebben van een bisschop? Ik kan me niet voorstellen dat Jan en Alleman daar aan gaat deelnemen.

Als u in de gelegenheid zou worden gesteld, (financieel en praktisch) zou u dan bovengenoemde cursus in Rome willen bijwonen?

Pas als de bisschop mij benaderd zou hebben, niet uit mezelf.

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Ja, ik zou argumenten aandragen, dus we hebben de plicht om te zeggen als je daar geen goede kandidaat voor bent.

Denkt u dat dit onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Ik denk dat het zeker de aandacht zal trekken. Het fenomeen appelleert aan iets heel primairs in ons. Heeft er mee te maken wat de vraagstelling is. Wat je daarstraks zei is wel interessant, gaat de hausse uit Amerika ook naar Nederland komen. En de relevantie misschien voor de nieuwe evangelisatie. Misschien gaan we meemaken dat heel veel jongeren bevrijdingsgebeden nodig hebben en dan moeten wij als parochies klaar zijn om die mensen daarna verder te begeleiden in de evangelisatie, dus daar zou het een heel mooi aanknopingspunt voor kunnen zijn. Want de nieuwe evangelisatie gaat ook veel weerstand oproepen, niet alleen in de maatschappij bij bepaalde extreme groepen, maar ook bij het kwaad, want als ze zien dat zielen weer herwonnen worden. Dan gaat de strijd weer opspelen, nu is het nog van er is niet zoveel aan de hand in Nederland. Maar in Amerika is de nieuwe evangelisatie al waarschijnlijk verder, en misschien daarom ook meer de tegenstand. Dus dan is het wel een goed thema.

Welke vraag of vragen mist u nog?

Tot slot wil ik u een uitspraak van de bekende Amerikaanse Exorcist Jim Blount niet onthouden:

“Exorcisten zijn de gelukkigste mensen ter wereld”.

Ik heb zo ’n soortgelijke uitspraak gehoord van paters die onderscheidingsretraites geven.

Profiel: I (i)
Priester 50-59
Nederlandse afkomst

EG: Het onderwerp is: “Wat is de bereidheid onder priesters in Nederland om opgeleid te worden tot exorcist?” Ik had het idee dat belangstelling voor exorcisme in Amerika en in Italië best “booming” is want op YouTube is ook een Amerikaanse exorcist die zei bijvoorbeeld dat hij wel 10 mails per dag krijgt voor aanvragen van een exorcisme van mensen die denken dat ze bezeten zijn. Dat geeft ook wel aan dat de exorcisten het daar heel druk hebben, maar ook gewoon vindbaar zijn. In Nederland lijkt dat vooralsnog niet het geval te zijn; sommige exorcisten worden helemaal afgeschermd en er wordt ook geen ruchtbaarheid aan het fenomeen exorcisme gegeven en er werd 10 jaar geleden ook gewoon gezegd dat het bisdom Rotterdam überhaupt geen exorcist had. Dat jaar was er in Haarlem wel een exorcist maar die zei bij navraag: “Ik heb het veel te druk, ik kan dat kan er niet aan beginnen om mensen te woord staan die van buiten het eigen bisdom zijn, zodat we die boot een beetje afgehouden”. Behalve door onze voormalige Bosnische kapelaan wordt door andere priesters in onze parochie het kwaad ook nooit benoemd, en het onderwerp exorcisme wordt doodgezwegen en toen dacht ik: In het buitenland kan het onderwerp wel gewoon als zodanig genoemd worden en dat mensen soms een exorcisme nodig kunnen hebben. Waarom wordt er in Nederland zo weinig aandacht aan besteed: is men bang voor het onderwerp of vinden ze het een achterhaald oubollig onderwerp zo van: “Na het Tweede Vaticaanse Concilie hebben we de duivel afgeschaft dus exorcisme is ook niet meer van toepassing want wat zou je uitdrijven als er geen demonische entiteit bestaat.” Via de media heb ik dus de indruk dat het exorcisme in het buitenland, met name in de VS en Italië wel degelijk weer in de lift zit.

EXORCIST: in enkele andere landen zoals Duitsland is het evenmin aanwezig evenals België, Frankrijk, Zwitserland en Oostenrijk, zo’n beetje heel centraal Europa maar dat komt niet zozeer omdat er geen bekendheid gegeven mag worden: Als je exorcist intoetst op het internet dan vind je ons gewoon. Maar het probleem is hier in Nederland en in centraal Europa dat het christelijk geloof nagenoeg geheel verdampt is en dat het hele onderwerp gewoon echt onbekend is geworden mede veroorzaakt omdat in de jaren zestig een beweging op gang gekomen is die alles rationaliseert en dat inderdaad dus iedere afwijking geestelijk verklaard wordt als psychologisch probleem en dat idee is heel sterk gaan doorwerken In de kerk en wat er nu nog van over is. In de kerk is ook een groep oudere mensen die er ook vaak wel wat afkerig tegenover staat vanuit negatieve ervaring uit het verleden, toen er misschien wel iets te veel nadruk werd gelegd op het bestaan van de duivel en de hel. Maar toch zijn dat ook realiteiten waar je gewoon rekening mee te houden hebt in je geloven eigenlijk dat heel het geloofsleven zich centreert zich eindelijk rond een strijd tussen licht en duisternis, tussen goed en kwaad. Het is wel opmerkelijk dat het eigenlijk ook in de predicaties van heel veel mensen die in de kerk werken volledig verdwenen is, dat is een ernstige zaak denk ik. Het gaat om die strijd en mensen hebben gewoon nu ook heel veel te maken met problemen van zichzelf waarvan ze eigenlijk de oorzaak niet eens kennen omdat ze zonder dat ze het beseffen in hun denken bespeeld worden door demonen. Iedere mens wordt uiteindelijk bekoord Als je niet oppast kom je geestelijk vreselijk In de knoop en word je misleid en dat zie je gebeuren In de wereld, de focus is nu helemaal weg van het kwaad en dat is een vind ik een heel

ernstige zaak. Maar dat herstel je niet zomaar door alleen over de duivel te spreken, er dient een soort balans te zijn in je predicaties, de duivel dient wel onder de aandacht te zijn maar de focus dient wel te liggen op God op zijn liefde, dat je daar op kunt vertrouwen. Maar het is ook wel zo dat in de huidige kerk mensen gewoon helemaal afkerig zijn gaan staan tegenover het onderwerp. Men vindt ja dat je al heel snel er te diep op ingaat en dat aversie oproept bij de mensen, en ze zelfs boos worden. Dat is op zich opmerkelijk en voor velen is het ook binnen de kerk eigenlijk zo dat men het is gaan rationaliseren en het afgeschaft is. Als je over spreekt dan wordt er niet om gelachen Als ik over een vliegende olifant spreek zal ik maar zeggen, gaat men wel lachen, nee nou opeens voelt men aan het zou wel eens waar kunnen zijn. Ik kan je garanderen dat het kwaad bestaat. Dat is een zekerheid; ik bedoel Jezus spreekt erover en in de wereld waar ik zelf mijn werk heb word ik er ook mee geconfronteerd. Het is kwaad of je er wel of niet in gelooft maakt niet uit. Het is een onderdeel van de werkelijkheid van het bestaan waarin we leven. Het is natuurlijk voor veel mensen nu wel problematisch geworden, deels omdat veel van hen helemaal geen christelijk geloof meer hebben. Niet even weten dat het bestaat, hoe gevaarlijk het en hoe het werkt. Niet dat je daar hoeft bang voor te zijn, als je gewapend bent met het licht dan kan het kwaad niet in je binnendringen maar als je ongewapend leeft, onbeschermd leeft, nou dan heb je het maar te vrezen hoor, echt. Het kwaad is heel sluw en heel geraffineerd en dan dringt je denkwereld binnen. Dus ja, dat is een beetje de situatie waar we in Nederland in terecht zijn gekomen. Heel veel priesters zijn toch wel wat opleiding betreft ook toch wat onvoldoende vertrouwd gemaakt met deze realiteit hè, die toch ja eigenlijk het christelijk leven ten diepste wel betreft. Daar gaat het toch om, Paulus spreekt er duidelijk over; “onze strijd is niet tegen vlees en bloed maar onze strijd is tegen de machten der duisternis”. (in de Efeziërs brief).

Dus als B. het daar wel over heeft dan heeft hij het dus niet rechtstreeks uit zijn opleiding maar dan heeft hij het waarschijnlijk uit zijn Bosnische achtergrond ?

Tijdens de opleiding wordt het wel aangestipt, maar ik denk dat er vanuit onze opleiding zelf onvoldoende vertrouwd mee zijn gemaakt hoe je daar het beste mee om kunt gaan, hoe je je ertegen kunt weren zonder dat je angstig hoeft te worden Dat is het punt; wat je als je niet voldoende weet hoe je je het beste goed tegen kunt verweren hoe je erin dient te staan zonder angsten, ja dan wordt je juist bang Als je onzeker bent over die werkelijkheid en wat het kan doen en je kijkt teveel horrorfilms en teveel exorcisme films, maar die spelen vanuit die maken mensen erop attent dat het onderdeel uitmaakt van de realiteit, maar die film effecten, geluid en beelden spelen dusdanig in op de angsten van de mensen dat ze inderdaad onzekerder worden en banger worden dan ergens nodig is. Dat zijn fenomenen waar je mee te maken hebt, mensen voelen aan ja, hier klopt iets niet en het is niet goed en ze voelen negatieve krachten, maar ja wat doe je dan? Angst is een emotie die je toch ook opent voor het kwaad, want de angst verlamt mensen, ze kunnen niet meer bidden, ze weten niet wat te doen, ze worden onzeker en daar maakt onze geestelijke vijand heel listig gebruik van door verwarrende gedachten op te stoken en aan te aan te blazen en dan worden mensen alleen maar meer instabiel en dan komen ze vaak terecht in waanideeën ja weet je echt ze worden dan heel onzeker en ontwrichten daarmee hun eigen leven zonder dat ze weten wat te doen. Dit zijn onderwerpen waarvan ik vind dat het veel meer aandacht verdient, ik zal eens een keer met de bisschop hierover spreken want het is wel belangrijk om de jongens [toekomstige priesters] in die opleiding zijn goed te informeren.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Hoeveel twijfel had u om exorcist te worden?

Geen enkele twijfel! Ik ben wel meerdere keren met de realiteit geconfronteerd, dat het goed is om me daarin te verdiepen in om mensen te helpen, dus hè geen moment getwijfeld geen moment. Dat naar aanleiding van een geval van bezetenheid tijdens een Amerikaans jongeren kamp waarbij ik aanwezig was en me genoodzaakt zag tijdens een nachtelijke sessie te bidden met een groep over twee bezeten jongeren. De bisschop vroeg me naar aanleiding daarvan om exorcist te worden.

Had u daarvoor al nagedacht over de rol van een exorcist?

Nee, niet echt. Hoewel ik wel geïnteresseerd was in het onderwerp, maar ik heb er nooit over gedacht om het te worden, nee. Ik ben er eigenlijk ingerold toentertijd, want de bisschop vroeg me dus, want de hoofd exorcist van het bisdom Haarlem, had hulp nodig en ondersteuning of ik dat niet zou willen? prima goed ja en was dat toen bisschop Punt.

Kreeg u voordat u een exorcist was al eens het verzoek vanuit de parochie om een exorcisme te doen?

Ja wel in tijd van Volendam bijvoorbeeld. (daar was hij kapelaan van 2003 tot 2010), dan bijvoorbeeld sprak ik over mensen wel een zogenoemd klein exorcisme uit van paus Leo XIII wat ook priesters mogen uitspreken. Alhoewel er over dat gebed ook wel gezegd wordt dat je er toestemming van de bisschop voor zou moeten hebben.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Jazeker maar ik denk dat eigenlijk iedere priester die roeping ook heeft. Ieder mens is geroepen zich te weren tegen satan en zich tegen hem te keren en weet je dat je tegen hem keren Het is al een vorm van exorcisme, ieder mens heeft de roeping ergens om exorcist voor zichzelf te zijn om zich te keren tegen het kwaad maar ja alleen mensen die in echt bezeten zijn, dat verdient wel echt een roeping, dat verdient wel echt een zending van de kerk en Ik denk ja daarvoor die ik ook ja roeping van God is misschien heel veel gezegd, maar niet iedereen is daar geschikt voor, dat is een ding wat zeker is. Er zijn mensen en priesters die hebben een wat angstvallige scrupuleuze natuur die makkelijk bang zijn, nee dat mag niet dat kan niet dus ja de bisschop kijkt dan wel wie daar geschikt voor kan zijn zal ik maar zeggen. Inderdaad je wordt wel geroepen door God ja Ik denk het wel. Maar het is de roeping die ook weer ergens inherent is aan het priesterschap of ja je bij het priesterschap hoort maar niet iedereen is gewoon geschikt.

EG: maar toen u zeg maar zelf u ja gaf omdat u zegt Ik had helemaal geen twijfel, was toen het ja omdat u het zelf graag wilde of omdat u geen nee tegen bisschop wilde zeggen omdat u misschien ervoer God kon mij daar wel eens voor bedacht te hebben?

Nee ik heb gewoon gedacht het is heel belangrijk om te doen Het is goed dat er exorcisten komen want ik weet dat die realiteit er is, en niemand lijkt bereid dat te doen op een of andere manier, dus ik heb gewoon van harte ja gezegd om mensen te kunnen helpen.

Wat is volgens u de minimale of ideale leeftijd om exorcist te worden?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Volgens mij is leeftijd niet zozeer van belang. Ik denk wat belangrijk is dat je eerst een aantal jaren als priester pastorale ervaring op doet en dat je inderdaad goed verdiept in de psyche van de mens en de problematieken waar de mens mee worstelt voordat je exorcist wordt, dus daar niet onmiddellijk na je priesterwijding. Als het priester kun je tegenwoordig gewijd worden op je vierentwintigste, maar ja dan kun je misschien rond je dertigste exorcist worden maar ik denk dat je minimaal vijf of zes jaar ervaring opdoet in parochies en ook dan weet je met mensen in contact bent waardoor je hun natuur leert kennen ziet wat de problematiek in zijn bij zijn worstelen en dan pas denken ja dan volgt er een zending of een aanstelling tot exorcist die kan volgen als de bisschop je daarvoor kiest. Belangrijk is dat je mensenkennis hebt, ja hoe die verschillende menselijke natuur reageert op situaties

Hoe zag uw training eruit?

Nou dat is een beetje moeilijk om te zeggen Ik heb ook geen aparte training gehad, in zover, ik ben gaan meelopen met rector B, een aantal keren mee naar een exorcisme. De eerste mensen die op mijn pad kwamen daar vroegen we assistentie en van hulp van de rector, die had al wat meer ervaring. Hij heeft een destijds wel een cursus gevolgd daar in Rome die wordt aangeboden, maar goed die training is wat meer oppervlakkig, die gaan niet zo diep in op de eigenlijke problematieken van experts maar die geeft algemene informatie. Maar goed dat heeft rector B. toch wel veel aan gehad. Ik heb zelf boeken gelezen van onder andere Gabriel Amorth, ook boeken gelezen van andere exorcisten. Bij exorcisme gekeken op het internet hoewel die niet altijd denk ik echt de exorcismen waren waardoor je soms wat misleid werd, met internet moet je heel erg voorzichtig zijn. Al tastend en zoekend heb ik een weg gevonden daarin. Omdat je tegenwoordig gewoon dit betreft niet meer kunt putten uit rijke ervaring van exorcisten voor je. Het exorcisme is een zozeer vergeten ambt geraakt dat de kennis die ermee verbonden is en de ervaringen die we hadden ook verloren is gegaan dus ja je doet het wel uit boeken zal ik maar zeggen en Rector B. die heeft wel de nodige ervaring gelukkig, die had hij opgedaan door trial en error zal ik maar zeggen wanneer je ook je fouten maakt, ik heb ook wel fouten gemaakt, ik weet zeker dat ik situaties verkeerd heb weten in te schatten, maar je leert eigenlijk het beste exorcisme door mee te gaan met een ervaren exorcist en niet zozeer uit het boek kun je ook wel en leer je ook wel iets van maar het wordt duidelijk je als je het doet. Ik wil het In de praktijk zien en ervaren dan leer ik het, meestal dan. Ik ben een heel praktisch ingesteld mens niet zozeer een theoreticus of dat helpt me dan niet zoveel in Rome. Het kan geen kwaad je in bepaalde onderwerpen te verdiepen omdat je dan toch geestelijk wat beter gewapend bent denk ik dat je meer weet maar weet je, ik heb er zelf geen behoefte aan om die opleiding te volgen want Ik heb hem Ik heb van Gerard gehoord hoe het in elkaar steekt wat ze daar doen en dat vind ik dan jammer van mijn tijd Ik heb wel andere dingen doen hè.

Met hoeveel collega's (exorcisten) heeft u contact?

Voornamelijk met de hoofdexorcist in ditzelfde bisdom. Vervolgens contact met de diverse exorcisten uit de verschillende bisdommen. We hebben een exorcisten overleg waarin we gemiddeld drie keer per jaar toch wel bij elkaar komen, dat is door Corona een beetje In het slop geraakt maar we zijn goed bezig om het op te pakken, waarin je ervaring uitwisselt nou ja en de meeste bisdommen hebben nu een exorcist weer gelukkig. In totaal in Nederland zijn er acht of negen exorcisten en ik ken ze ook niet allemaal want niet iedereen neemt deel aan het exorcisten overleg. Dat is heel nuttig, want je leert van elkaar en je leert daardoor ook

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

mensen kennen die door heel Nederland een beroep doen op exorcisme. Als deze mensen bij de ene exorcist eigenlijk weinig verder komen, dan proberen ze een andere exorcist te bezoeken. Die weten ze dan toch te vinden via het internet of zij het via het bisdom. Dit zijn mensen met problematiek die een beetje "shoppen" zal ik maar zeggen en een problematiek hebben maar die vaak niet zozeer van demonische aard zijn meer van psychische aard. Wij gaan niet in principe niet met mensen aan de slag uit een ander bisdom, nee, momenteel heeft ieder bisdom een eigen exorcist en daar kun je naartoe en soms helpen we met onze kennis in de situaties of zo in principe verwijzen we door naar elkaar. Wij in het bisdom Haarlem hebben wat meer persoonlijke benadering hier. Dat verschilt per bisdom. Het is niet ongebruikelijk dat het eerst via het bisdom loopt. Bisschop Hendriks van Haarlem laat de beslissing bij ons en we hoeven niet per se terug te koppelen naar hem. Als we denken dat we de kerk eventueel schade kunnen aanbrengen in een zaak, dan overleggen we eerst met collega exorcisten en daarna eventueel nog met de bisschop.

Volgt u buitenlandse exorcisten bijvoorbeeld op YouTube?

Nee niet zozeer, omdat je het meest leert van de situaties zelf. In de periode dat ik me aan het verdiepen was heb ik wel naar filmpjes van andere exorcisten gekeken maar later niet meer. In de Nederlandse katholieke kerk hoort het exorcisme toch wel echt tot het privé domein. Wij treden er publiek niet zozeer mee naar buiten toe. In tegenstelling wat de protestante kerken doen, die brengen exorcismen openlijk in beeld, maar dan kom je terecht van een hele andere benadering die ons eigenlijk niet past, wat dat betreft vind ik het meest serene benadering de privé benadering. Je wil de persoon zelf ook beschermen en ik vond het wel een beetje shockerend om te zien dat ze in andere culturen de exorcismen openlijk in beeld worden gebracht en mensen hard worden aangepakt. Ik denk dat onze benadering wel een heel juiste is. Dat je ook de privacy van de mens daarbij in acht neemt. Er komen ook mensen hier terecht die eerst vanuit andere tradities exorcisme hebben ondergaan bijvoorbeeld bij kwakzalvers of een ritueel vanuit de islam waarbij er ook bloed werd afgetapt Ik heb daar zo mijn ernstige vraagtekens bij. Ik denk dat het goed is dat ik katholieke kerk heel waakzaam is over het ritueel en de manier waarop er omgegaan wordt met mensen die tekenen van bezetenheid vertonen. Nogmaals je hebt ook een vertrouwens rol te spelen richting de mensen die een exorcisme moeten ondergaan.

Hoe vaak vragen priesters/niet exorcisten naar uw ervaringen?

De priesters zij niet zozeer geïnteresseerd in mijn problematiek ze hebben immers werk genoeg, maar ze nemen me wel in vertrouwen. Als er situaties zijn die zich ertoe lenen om gezien te worden door een exorcist weten ze me wel te vinden. Ze kunnen niet zelf zomaar met sommige situaties aan de slag gaan als priester want je moet wel weten wat je doet. Je moet situaties goed te zien om zelf te weten wat er speelt want je loopt het risico speelbal te worden in problematieken waar je meegesleept wordt maar je heel veel tijd aan kwijt raakt, maar waarbij je mensen niet helpt. Dat doen de jongens [de gewone priesters] goed hoor. Wij zijn als exorcist wel bekend, ze kennen ons in die zin. Als de problematieken zijn, komen ze wel bij ons terecht, maar hoe het exorcisme er dan vervolgens uit ziet dat weten ze niet precies, ze denken gewoon nou ik kan er zelf niks mee dus laat ik de mensen maar doorverwijzen. Laats ben ik wel bij iemand thuis geweest, want daar spookte het dan wel echt en dan gaan de priesters ook wel mee. Dan blijven ze er ook wel bij en dan zijn ze echt geïnteresseerd. Dat is op die manier dat ik ze probeer er wel bij te betrekken. Omdat ik het

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

belangrijk vind dat mensen als ze hier geweest zijn, de eigen priesters ook weten van de problematieken dat ze met die mensen verder kunnen en een band met hen kunnen opbouwen. Want daar gaat het om. Ik stuur de Mensen die een exorcisme hebben ondergaan altijd terug naar hun eigen parochie dat ze daar verder begeleid gaan worden. In de eigen parochie moeten ze vervolgens geestelijk verder groeien.

Vaak omdat ze zelf een volledig verwaarloosd geestelijk leven hebben en dat kan ik niet oplossen daar is heel veel tijd voor nodig en energie. Wij hebben veel priesters in het bisdom werken die weten wel echt van het bestaan van de duivel af die geloven in de duivel, maar goed ze weten vaak niet zo goed hoe ze het echt moeilijke situaties om moeten gaan Maar dat is ze ook niet geleerd. Ik heb de eerste stappen gezet in het proces van genezing van heling. dit moet je verder af maken met je eigen pastoor. Vaak zeg ik dan ; het is geen bezetenheid het is psychische problematiek, ga er dus ook zo mee om en help mensen verder op weg en laat ze een doop voorbereiding doen. en ja goed met die adviezen en dan hoop ik dat men een weg vindt. Maar de keuze ligt in de eerste plaats bij degene met de problematiek. Alleen zichzelf kunnen de weg van genezing opgaan door de priesters ook in vertrouwen te nemen. en dan de stappen zetten die nodig zijn, anders gaat het niet lukken.

Veel mensen die hier komen met problematiek die denken de exorcist staat drie keer met zijn toverstaf op mijn hoofd en dan ben ik helemaal verlost maar zo werkt het helaas niet. Deze mensen dienen echt ook wel een behoorlijke inspanning te gaan leveren dat zich vrij te worstelen van de realiteit van het kwaad dat met hun leven verknoopt is geraak, verkleefd is geraakt. Het is vaak geen bezetenheid maar een verknoping, verkleving, hechting ja die infestatie in plaats van bezetenheid. Dat ik vraag ze echt de weg te gaan die Christus ons leidt die kerk ons altijd heeft geleerd vrijkomen van zonde. Zondige structuur losmaken, en je relatie met Christus opbouwen dat hij in je gaat leven. Als hij in je leeft, Licht der wereld, ja dan kan het duister ook geen vat meer op je krijgen Dat is waar het om gaat. Daarom ben ik zo gelukkig dat wij die kerk hebben hier, de katholieke kerk en die parochie structuur. Het is zo'n geweldige hulp ja machtig hè ik bedoel evangelische kerken hebben dat niet, die zijn allemaal verschillend en je weet niet waar mensen heen stuurt hè. Wij hebben een traditie we hebben een vaststaande leer. Ik weet precies dat de priesters waar ik de mensen naar toe terug stuur hetzelfde geloof hebben wat ik ook heb, hooguit een andere spiritualiteit maar uiteindelijk hebben wij de catechismus als onze basis van geloof en daar worden mensen in opgevoed. Als je daarin opgevoed wordt, nou dan ben je veilig dan hoef je niks te vrezen. Als je daaruit leeft en leert bidden, dat is ook zo noodzakelijk dat je een gebedsleven gaat leiden ja waardoor de kracht van de geest van God die zo machtig is en zo krachtig dus in je leeft. Maar dat is ja dus de het doel van het christelijk leven innig in de geest verbonden te zijn met God de Vader en God de Zoon. Ja dat vraagt tijd, maar die tijd heb ik niet. Kijk zo werk ik samen met collega's in het Bisdom.

Zou u de functie van exorcist aanraden aan mede priesters en zo ja waarom wel of zo nee waarom niet?

Ik denk dat het goed is dat ze kennisnemen het onderwerp, maar ik zou ze niet onmiddellijk aanmoedigen. Omdat op dit moment nog niet nodig is dat er heel veel exorcisten in ons bisdom moeten. Kijk als er meer vraag komt dan gaan we de bisschop toe met de vraag of er mensen zijn die ook kunnen helpen In de ondersteuning van het exorcisme werk. Maar ik ga niet collega's persoonlijk aanmoedigen om exorcist te worden nee. Dat is niet mijn taak. Bij

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

ons is de zending vanuit de kerk, vanuit de bisschop. We kunnen aanbevelingen doen naar de bisschop maar de bisschop kijkt, niet wij. Maar nu is het niet nodig, geven we aan dat het prima zo met zijn tweeën is en we de zaak aardig om controle hebben. Iedereen weet ons te vinden en we hebben een goed contact met elkaar nee niet nodig dus. ik moedig het ook niet aan, ik moedig ze wel aan om problematieken die moeilijk zijn hier te brengen, zo sta ik er in.

Wat zou u zeggen als iemand zelf de ambitie heeft om exorcist te willen worden?

Nou, dan gaan we eerst overleggen met de hoofdexorcist van het bisdom en gaan we kijken of het noodzakelijk is, ik beslis daar niet alleen zelf over, en als iemand goede intenties heeft, dan kun je misschien aan de bisschop voorstellen: “we hebben iemand die het apostolaat van exorcisme wil ondersteunen”. En dan wachten we af wat de bisschop doet. Je moet er denk ook weer niet teveel hebben denk ik, niet nodig. Want weet je priesters hebben een andere taak in hun parochies, we hebben ook maar één bisschop. Het is een specialisatie waarvan het belangrijk is dat die er is. Nu is het met twee exorcisten in het bisdom Haarlem genoeg. Dat komt ook omdat heel veel problematieken niet onderkent worden als een geestelijk probleem of van demonische aard. De meeste problematieken worden nu, helaas, afgedaan door psychiaters, terwijl ze veel beter af zouden zijn met een priester.

Als iedereen die jullie nodig had, jullie zou weten de vinden dan zouden er nog wel exorcisten bij moeten?

Ja ongetwijfeld, dan zouden er nog wel vijftien exorcisten bij moeten denk ik (audio =36 minuten en 50 sec). Heel veel mensen die met psychische problematieken worstelen weten niet dat hun leven onder een sterke invloed staat van demonen, die hun leven in de war schoppen. Maar wie helpt ze daar uit? Een psychiater wil niets weten van een exorcist, hoewel wij wel het belang zien van het samenwerken met de psychiatrie, want je hebt gewoon problemen waar psychiaters voor nodig zijn, maar andersom ligt dat heel gevoeliger en moeilijker. Dus is moedig het niet aan maar als we het nodig hebben dan gaan we naar de bisschop en vragen we om hulp en dan zeggen “monseigneur we hebben er meer nodig nu.” En dan moet de bisschop maar kijken wat hij doet, we mogen wel aanbevelingen doen, zo van “die en die lijkt ons heel geschikt, die staat er nuchter in en met twee benen op de grond”. Dan weet ik zeker dat de bisschop zo iemand gaat benaderen. Je moet ja beetje sceptisch ten opzichte van de problematiek, je gaat eerst kijken of het van psychische aard is en als ik in een huis kom waar het heel vreemd ruikt, dan kijk ik eerst even naar doucheputje hè snap je wat ik bedoel.

Heeft u het idee dat er in het buitenland meer aandacht is voor het onderwerp exorcisme?

Nou in sommige landen wel. Amerika heeft veel sterkere Christelijke tradities (helaas) dan Nederland, terwijl de traditie bij ons wel ouder is. O, ja in de Verenigde staten leeft het Christelijke geloof veel sterker dan bij ons, ik ben er zelf geweest, ik heb het gezien en aan den lijve ondervonden en ervaren, veel meer levend Katholiek geloof, Christelijk geloof ook, waardoor mensen sneller een beroep doen op een exorcist wanneer ze problemen ervaren. Dat geldt ook voor Italië wat oer-katholiek was maar waar het geloof nu ook wat aan het verdampen is onder de jonge generaties, maar waar wel nog wel zoveel bewustzijn van het Katholieke geloof is, dat mensen nu met problematieken makkelijker bij een exorcist terecht komen dan hier in Nederland waar alles in de psychiatrie wordt afgevangen nu. Dat komt

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

omdat er in Italië gelukkig nog veel restgeloof is in de oudere generaties, en dat is hier [Nederland], in een proces van veertig tot vijftig jaar allemaal verdwenen nu. Daar zijn meer generaties bij de kerk gebleven, daar is de kerk sterker nog duidelijk in Italië, Spanje en de Verenigde Staten, en dat maakt dat mensen makkelijker hun problematieken geestelijk duiden als van demonische oorsprong. Zuid-Amerika is duidelijk ook inderdaad veel spiritueler. En ook Afrika. In Nederland en veel landen van West-Europa is het geloof weg gerationaliseerd, hier is het denken centraal komen te staan, alles moet begrepen worden, zelfs in de kerk moet alles begrepen kunnen worden, maar je kunt het mysterie niet begrijpen, het idee van het mysterie is weg hier uit onze kerk ook, het is allemaal heel vlak geworden.

Zou dat gekomen kunnen zijn doordat de mensen het hier te goed zouden hebben?

Jazeker, maar onder invloed van een sterk rationele geest, die het gevolg is van de Franse revolutie, waarin het denken zozeer benadrukt werd en centraal gesteld werd. Als je de preambule van de Europese Wetten leest staat daar ook in dat wij onze beschaving te danken hebben aan het denken van mensen, De Verlichting, waarin het denken van mensen zo werd verheerlijkt dat het symbool van het denken werd geplaatst in de Notre Dame, wat Descartes ook al leerde, cogito ergo sum. Maar nee, ik besta niet omdat ik denk, maar ik besta omdat God mij geschapen heeft. Maar in West-Europa is het zo zeer rationeel geworden vanuit de Franse Revolutie die nog steeds door werkt, in het Europese continent en dat maakt dat het geloof als achterhaald wordt beschouwd. Als een achterlijk iets uit de Middeleeuwen en zeker ook de wereld van demonen wordt afgedaan als een fabeltje, als een achterhaalde mythe, waarbij de kerk ons bang maakte. Dat is ook de cultuur waarin de hele massa wordt meegesleept, die heeft velen meegetrokken, gelukkig zijn velen er ook weer uitgekomen en zijn ze de dingen anders gaan zien. Dat is het probleem van West-Europa waarin Franse revolutie nog heel sterk doorwerkt.

Denkt u dat priesters in Nederland een realiteit van dat kwaad voldoende erkennen?

De nieuwe generatie zeker wel die is zich er bewust van de duivel een realiteit is, en dat wordt ook wel aangestipt op het seminarie, maar het is ook een soort besef wat gewoon leeft en wat nu weer leeft in de jongere generaties, waarom dat nu wel sterker leeft dan in de jaren zestig, ja dan hebben priesters er gewoon echt radicaal mee gebroken met het idee, dat de duivel een realiteit is. Dat zien we heel duidelijk in de kerken, nu komt het gelukkig Godzijdank weer terug, want dan kun je mensen ook helpen met dat soort problematieken, en op de juiste manier helpen in plaats van iedereen door te sturen naar de psychiatrie en vol te stoppen met pillen. Hoe kan je een ziekte genezen als je de kwaal niet kent? Dan kan je als artsen wel symptoom bestrijding geven en pillen in plaats van de oorzaak weg te nemen. Psychiatrie kan ook heel goed zijn, maar ik denk dat veel mensen er belanden terwijl het niet nodig is.

Ziet u een verschil In het besef van de realiteit van een duivel tussen priesters In Nederland dan maar van priesters van Nederlandse afkomst of priesters van Buitenlandse afkomst?

Nee, in de jongere generaties niet. In de oudere generaties zie je wel duidelijk een verschil, met name in West-Europa, die hebben het afgeschafte. Maar met namen centraal West-Europa, maar bijvoorbeeld in Italië is het besef blijven bestaan ook in de oudere generaties. Maar Europa is echt slachtoffer geworden van het rationalisme. De jongere generatie is over het

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

algemeen, een uitzondering daargelaten, bewust van het kwaad, en zoekt als het nodig is de weg naar een exorcist. En dat is goed. Je ziet hetzelfde realiteit van de kerken, het zijn allemaal hele kleine stervende gemeenschapjes geworden en daar in leeft die vraag niet meer. Dat zijn er oudere mensen die nog braaf hun christelijke plichten proberen te vervullen. Die gelukkig Godzijdank onze denk ik omdat de meeste bidden niet onder invloed staan van het kwaad. Het besef is weer terug onder de jonge generatie en die versterken het onderling ook weer. Ook op de seminaries. Godzijdank, en daar komt het besef van de biecht weer terug, besef van een geestelijk leven komt weer terug; alles komt weer terug.

Denkt u dat Nederlandse priesters bang zijn voor de duivel en trawanten en daarom geen exorcist zouden willen worden uit angst?

Nou, ik denk bij het merendeel van de priesters leeft er niet zozeer een angst, bij de jongere generatie althans, maar er is wel een gezonde vrees. Vrees is meer dat je waakzaam bent, dat je niet getroffen wordt door het kwaad, je ziet daar waar jonge priesters het sacrament van de biecht aanbevelen, daar is het besef. (47 min, 48 sec).

Natuurlijk kan je regelmatig de biecht noemen en duiden, maar wil je dat aan mensen van de oudere generatie teveel noemen, dan kan daar ja veelal wat aversie tegenover staan. Daarom is het denk belangrijk dat we gewoon weer beginnen met een nieuwe jonge generatie christenen, die gewoon weer staat voor de waarheid, ook inzake het kwaad, inzake de redding die ons geboden wordt in de biecht en de bevrijding die dat geeft. Maar bij de priesters merk ik niet direct een angst, nee. Ze weten wel dat ze zelf onvoldoende thuis zijn in de problematiek en sturen door en dat is goed. Heel goed zelfs. Nee, ik ben wat dat betreft zeker niet wanhopig naar de toekomst. Dus er is een generatie jonge priesters die er gezond in staan. Oudere priesters daar plaats ik helaas heel veel kanttekeningen bij. Bij wat ze zeggen en wat ze doen. Nooit het onderwerp aanraken, dat zegt mij voldoende. Kwaad goed praten, zondige relaties goed praten, zegt mij heel veel. Dan ben je zonder dat je het beseft de waarheid kwijt, dan leef je in leugens en leugens komen niet van God, die komen van de geestelijke vijand. Dan ben je op sleeptouw genomen, sorry, het is zoals het is. Het is ook wel belangrijk dat er in de katholieke media over gesproken wordt.

Bent u zelf nog wel eens bang voor de duivel?

Nee, totaal niet meer. In het begin wel, maar zodra je gaat ontdekken dat zijn tactiek is, intimidatie om mij te destabiliseren tijdens een exorcisme, dacht ik ho, dat gaan we dus niet doen. Maar in het begin schrik je wel hoor, van wat je ziet en wat je hoort. Dan gaan je nekharen overeind staan. Maar je moet weten dat je in de kracht van Jezus onoverwinnelijk bent, niet van jezelf, maar in de kracht van Hem. Zo sta je erin : “Wat moet je nou, lelijkerd”. Gewoon je rozenkrans bidden, niet overdrijven, in de kracht van de Heilige Geest leven. Tenzij je denkt dat het duister sterker is dan het Licht, dan kun je je beter niet in zo’n onderwerp gaan verdiepen. Christus is het Licht en is sterker dan de duisternis.

U wordt gezonden door de bisschop, verwacht de bisschop ook terugkoppeling nadat een exorcisme heeft plaats gevonden?

Onze bisschop zeker niet, hij laat ons vrij. Voor problemen kunnen wij hem terecht, maar het is ook zo, kijk een bisschop is geen ervaren exorcist, hij weet van het onderwerp, hij vertrouwt het ote aan zijn priesters, maar hij kan ons weinig bijstaan, want het is zijn taak niet

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

en hij heeft er ook de tijd niet voor om zich er echt in te gaan verdiepen. Hij draagt het ambt van exorcist als volmacht en kan die toebedelen aan collega priesters.

Angst is een psychische modus die Satan gebruikt om je te bespelen, het is een emotie en die kun je niet toelaten tijdens een exorcisme, echt niet! Maar daar heb je tijd voor nodig om mee om te gaan, je bent niet in een keer van je angst af. Op een gegeven moment groei je erover heen. Het verdwijnt: “nee, niet blazen, niet grommen, niet sissen, daar heb ik geen zin in vandaag!”

Na hoeveel tijd had u dat idee dat het uitvoeren van een exorcisme redelijk goed ging?

Weet je, als je het een aantal keren hebt gedaan, dan ontdek je een mechanisme in jezelf, dus dan wordt je sterker, maar voordat de angst helemaal wel was heeft wel een jaar geduurd. Maar dat zal wel van persoon tot persoon verschillen. De een is misschien angstig aangelegd en die komt er niet doorheen en een ander heeft er misschien helemaal geen last van. Het is toch wel een beetje een vreemde wereld. Als het je aankijkt en het gromt naar je, en gaat hele lelijke dingen zeggen.....

Welke rituelen ter voorbereiding voert u uit?

Nou, in principe doe ik niks van tevoren. Ik wacht het meestal af en kijk hoe de mensen zijn, want het probleem is dikwijls van psychische aard, en als het een echt exorcisme wordt, ja dan onthoud ik me van voedsel, dan vast ik, dan bid ik meer, dan zorg ik dat ik van tevoren nog gebiecht heb, dat ik heel sterk in mijn relatie met Christus sta. Als het echt ernstig is dan ga je je meer voorbereiden. Dan is het exorcisme zelf ook gewelddadiger. Dan valt het [...] je ook aan en dan moet je zorgen dat je er goed in staat. Alert en scherp, niet van te voren een paar glazen wijn drinken, nee, geen denken aan.

De nazorg van de parochie daar had u al over verteld...

Terugkoppeling naar de eigen parochie, hoewel het vaak moeilijk is, omdat de parochies oud zijn en geen aansprekende vormen van geloof meer vinden in de gemeenschap, dat is jammer. Gebedsgroepen zijn er ook nagenoeg helemaal niet meer. Maar dat is juist wat we nodig hebben, gebedsgroepen waar mensen gezamenlijk de rozenkrans bidden, en samenkomen en zich verdiepen in onderwerpen, dat is heel belangrijk en dat is er vaak niet. Ja, de priester dient daar dan toch op een aanvullende wijze wat in te voorzien, zal ik maar zeggen. Ik kan de mensen zelf ook niet allemaal op mijn nek nemen. Er komen gemiddeld zo'n vijftig mensen in dit kader op bezoek, een per week, sommige komen weer terug.

Hanteert u de oude of de nieuwe Ritus en wat is daar uw motivatie voor?

Nou, weet je beide, ik ken ze allebei. Maar ik zal je wat zeggen wat misschien een beetje vreemd klinkt, de bevrijding komt vaak niet door het exorcisme gebed. Dat denken, de mensen: een soort magisch ritueel, maar nee. Bevrijding komt op een onverwacht moment soms en het is vaak gewoon doordat je verbaal, maar vooral in geestkracht heel ver boven de duivel gaat staan en dat kan zijn met een kruisbeeld dat je op het hart drukt van de aangedane persoon, maar het gaat nooit van de ene op de andere dag; een exorcisme. In de meeste gevallen helemaal niet, omdat het ook een proces is van genezing van de persoon. Demonen die nestelen zich in diepe wonden die geslagen zijn in de harten van de mensen, en de pijn, de verwonding daar zitten ze in. Diepe wonden geven heel gemakkelijk wraak, als mensen elkaar heel wat aan hebben gedaan, dan hebben ze vaak diepe wonden en dan gaan ze vanuit de

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

wraakgevoelens koesteren, maar wat ze niet beseffen is dat ze met het koesteren van wraak gevoelens een demon koesteren. Ik ga eerst kijken waar zit het vast, ik ga eerst op zoek naar de diepste wond in de persoon en dan gaan we daar aan werken. Dan komt het proces van genezing en vergeving en dan verliezen demonen daardoor al hun kracht. Ik krijg het niet weg als ik bij een exorcisme allen maar bid. Het is geen magisch truc, in heel veel gevallen is het in de menselijke psyche ingeworteld geraakt in pijn.

En als mensen bezeten zijn door een vervloeking is een demon dan gemakkelijker weg te krijgen?

Vanuit vervloeking kunnen ernstige wonden ontstaan maar het is meestal infestatie, dat is dat mensen aangevallen worden door demonen. Want je kunt engelen sturen maar je kunt ook een demon sturen door ze opdracht geven om dingen te doen. Dan kunnen ze het leven van mensen gaan verstoren, dan hebben ze een soort recht gekregen om te kwellen en zo'n zending vervullen ze graag. Ze kunnen dat altijd wel doen maar met een zending gaan ze op pad en dan worden mensen verstoord in hun denken en in hun geest, dat lijkt ernstige problematiek maar een vervloeking lijdt niet tot bezetenheid. We moeten dan wel bidden, dat doen we ook wel, dan maken we de vloeken los, daar zijn andere gebeden voor. Het is dan ook belangrijk dat de mensen zelf uitspreken dat ze de vervloeking doorbreken, dat ze breken met iedere gebondenheid aan demonen als gevolg van vervloeking of als gevolg van zonden. Als gevolg van magische rituelen die ze zelf voltrokken hebben. En dan zie je echt wel heel veel reactie, maar reactie hoeft niet altijd te zeggen: bezetenheid hoor. Maar misschien wel goed om te zeggen: je hebt een aantal vormen van hechting, van gebondenheid. Je hebt de hechting als gevolg van zonden, je hebt verkleefdheid als mensen door gaan met de zonde, je hebt ook verknooptheid en dat kan ook echt wel reactie geven. Maar weet je een vervloeking kan niet schaden. Mensen zijn altijd zo met vervloekingen bezig maar een vervloeking kan niet schaden als je sterk in je geloof staat, als je in het licht van Jezus staat, weet je wat die demon kan doen bij je: Als jij in relatie staat met Christus, dan kan hij helemaal niks. Niks, hoef je nooit bang voor te zijn. Er zijn een heleboel mensen die mij vervloeken hoor, denk erom. Ja, die vinden mij niet leuk, maar er gebeurt niks hoor. Als je in de kracht van Christus leeft, kan je rustig op het kerkhof je bed neerleggen en rustig gaan slapen daar, er gebeurt niks! Nee niet bang van zijn. Als je in de kracht van Christus leeft, ze ik wel eens een beetje grappig maar in zekere zin spottend, maar volgens mij is het ook waar, je kunt in het diepst van de hel afdalen en alle demonen eruit jagen. De kracht van Christus is zo enorm. Zo enorm, maar mensen beseffen het helemaal niet meer. Dan worden mensen doodsbang; ik ben vervloekt. Maar je hoeft helemaal niet bang te zijn hoor. Met een sterke relatie met Christus jaag je alle demonen op de vlucht zou ik zeggen.

Op basis van welke argumenten kiest u voor de oude danwel voor de nieuwe ritus?

Nou, de nieuwe ritus is korter, en de oude ritus is scherper in zijn bewoordingen, maar het gaat niet alleen om de ritus. Het gaat erom met hoeveel geloof je erin staat, met hoeveel overtuiging je erin staat en je eigen geestkracht waarmee je het ritueel voltrekt. En met geestkracht kan je het oude ritueel heel goed voltrekken. En kan het beslist bevrijdend werken, maar ook het nieuwe ritueel kun je met heel veel geestkracht bevrijdend uitspreken.

Maar maakt het dan eigenlijk wel verschil welke ritus men gebruikt?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

De oude ritus is in zekere zin scherper geformuleerd, en roept vaak meer op, maar wat ik al zei, de bevrijding komt vaak niet door het uitspreken van het exorcisme gebed alleen, er is meer nodig om mensen vrij te maken die echt bezeten zijn. Daar zit een hele achtergrond achter je die eerst gaat afscannen, je gaat eerst kijken, wat zit er allemaal achter deze persoon, waar zit het vast. En dan ga je gefocust op de plekken waar het vast zit ga je werken. Als iemand vast zit in haat ...

Maar er is toch wel enig moment van afweging om een bepaalde ritus te kiezen?

Het exorcisme gebed is voor mij meestal een eerste afscannen, ik bid om te kijken hoe de reactie is en ik zie zowel bij het nieuwe exorcisme reacties komen, en zeker bij het oude exorcismegebed zie ik misschien wat meer reacties komen omdat dat wat scherper verwoord wordt, en aan de hand van de reacties ga ik op pad. Maar ik ga niet oneindig door met het herhalen van die gebeden, ik ga aan de hand van de reacties bepalen waar ik op ga focussen. Als het vastzit in haat ga ik focussen op vergeving, dan ga ik de persoon dus brengen om te vergeven aan degene die ze zo verwond heeft. Anders lukt het niet. Anders kan ik beide exorcisme gebeden tot het oneindige door bidden, maar ik krijg het niet los. Dan zit het vast in haat die ze zelf koesteren. En zolang ze dat koesteren ben ik machteloos. Pas als ze zelf komen tot vergeving, en dat kunnen ze soms niet, dan gaan we bidden met de woorden van Christus op het kruis: Jij hoeft het niet te vergeven, Jezus doet het wel! Alleen jij hoeft te zeggen, "Vader vergeef het ze, ze weten niet wat ze doen" dat zijn de woorden die Jezus bad op het kruis en dan met het Kruis erbij dat doe ik op hun borst bijvoorbeeld, dan krijg je reacties oh ja! Maar je krijgt dat niet door het exorcisme gebed nee, die komen door het focussen op de probleemplek. Ja een geest die opgeroepen is, die mensen dus binnengelaten hebben, nou ja dan ga je je focussen op het ritueel, het breken door middel van het ritueel, daarna: "in de kracht van het kruis, ik gebied je vervloekte demon om te gaan". Dat is vaak wel duidelijk. Maar dat brengt de bevrijding: als ik focus op het probleem waar die demon vastzit. En dan is het niet door het ritueel of het gebed dat ik uitspreek, het lange exorcisme gebed, dat ze vrijkomen. Als ik echt persoonlijk de demon benader dan, en het exorcisme is meer het algemeen benaderen van demonen, waardoor de problemen wel aan de oppervlakte komen, ze hebben daar een afschuwelijke hekel aan, en mensen met een lichte bezetenheid die worden vaak wel bevrijd door een exorcismegebed, maar zware bezetenheid, daar is meer voor nodig. Je kunt mensen vrij krijgen met nieuwe exorcismegebed, maar zeker ook met het oude exorcisme gebed. Ik denk dat het oude exorcisme gebed ietsjes sterker en scherper is geformuleerd, waardoor het nog meer effectief is, dat denk ik wel.

Welke sacramentelen gebruikt u?

Nou, verschillende dingen, je kunt olie van sint Charbel gebruiken waar ze een hekel aan hebben, je kunt relieken gebruiken. Het verschilt een beetje van de aard van de demon waar ze het felst op reageren.

Van welke heilige heeft u relieken?

Ik heb er heel veel! Ja, van paus Johannes Paulus II, ik heb ze van de martelaren van Gorkum. Ik heb ze van Maria Goretti, van Moeder Theresa, ik heb er zoveel.

Heeft u die op buitenlandse reizen verworven?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Nee, die heb ik gewoon in de loop der tijd verzamelt, ik vond het altijd wel mooi om die dingen te hebben. En goed om te gebruiken. Het heeft zonder meer een beschermende kracht. Demonen voelen aan of een reliek echt is of niet, die kracht kennen ze en daar reageren ze fel op. De meeste exorcisten gebruiken voornamelijk dezelfde soort relieken, vooral van geestelijken die zelf een zware strijd geleverd hebben tegen demonen en die hen overwonnen hebben, die werken het beste meestal. Benedictus en Maria Goretti, en de martelaren.

Hoe groot acht u het belang van de Benedictusmedaille en reikt u deze ook uit?

Nou als ik mensen heb die problemen hebben geef ik ze vaak een Benedictusmedaille mee naar huis toe. Ik heb zo'n dingetje ook hier, en ik hecht heleboel waarde aan. Als ze goed gezegend zijn is er toch een speciale genade aan verbonden. En de teksten op de medaille die zijn ook veel zeggend, de duivel kent die teksten, als je dat gebruikt in exorcismen dat heb je ook reacties. Ik heb ook een Benedictuskruis dat ik ook gebruik. (noemt de Letters op die op het kruis staan). Ja Satan heeft daar een hekel aan dus het is goed die te gebruiken. Gezegende voorwerpen in het algemeen, denk erom dat die een bescherming bieden, jawel! Het belangrijkste is, ik kan het niet vaak genoeg zeggen, dat je niet uit angstvalligheid draagt, maar vanuit het geloof. En uiteindelijk is het je geloof, je relatie met Christus dat is je bescherming, ga het niet dragen als een soort magisch amulet dat men dan moet gaan beschermen. Want dan zit er een hele diepe angst onder die je kwetsbaar maakt. Leef in je relatie met Christus, vriendschap dat je kunt zeggen met Paulus in de Galatenbrief: "niet ik ben het maar Christus is het die in mij leeft". Daar gaat het om want dan sta je ongelooflijk sterk. En ga vaak biechten, dat is belangrijk biechten. Dat is mijn exorcisme bij uitstek. Vaak biechten en veel bidden, vooral de rozenkrans. De moeder van God vraagt dat niet voor niks. Dat zegt ze niet om het ons moeilijk te maken, maar om het ons gemakkelijk te maken. De heilige zeggen ons: "oh had je veel tegenslagen te verduren gedurende de dag en was je verdrietig en had je moeite het te verwerken, had je veel met bekeringen te strijden en ben je in zonde gevallen, oh dan vraag nu eerst even aan jezelf hoe je ochtendgebed is geweest. Ja echt, als je niet 's morgens een goed fundament legt, waarop je kunt gaan bouwen, hoe wil je dan ooit de dag doorkomen? Dat gaat niet hoor, dat is heel belangrijk, we zorgen goed voor ons lichaam als we 's morgens vergeten te ontbijten, nou dan halen we dat heel snel in hoor. Maar onze ziel laten we vaak verkommeren, maar die heeft ook voedsel nodig. En dat is vooral het rozenkransgebed. Ik doe dat zelf 's morgens als ik een rondje ga lopen. Je kent tijdens het lopen het ritueel en je laad jezelf op in kracht. Dat is bij mij de hartoplader; de rozenkrans. Dat is een dagelijks ritueel, je laad je telefoon toch ook op. Niet zonder de rozenkrans hoor! Geen exorcisme zonder de rozenkrans doen, nee! Dat is mijn wapen ook in de strijd: de rozenkrans hoor, denk erom! Ik durf niet een exorcisme in te gaan, nou, durf, dat is wel erg populair gezegd, zonder mijn rozenkrans. Maar wel eerst mijn rozenkrans bidden. Dan voel ik altijd anders en sterker, opgeladen in de kracht van de geest, echt. De rozenkrans is een machtig wapen in de strijd tegen de machten van de duisternis. Reken maar dat ze daar een hekel aan hebben [demonen]. Ik heb zelf van die simpele houten rozenkransen uit Medjugorje die zijn oersterk en gaan niet stuk.

Bid u na afloop van de mis het gebed tot de heilige aartsengel Michael?

Nou, dat is een goede aanbeveling, ik doe meestal Tridentijnse missen, in de parochies doe ik het nu nog niet, maar ik stip wel vaak het onderwerp van de duivel aan, maar het is een beetje lastig vaak, we moeten het dan met priesters onderling afspreken. Maar ik ben er een groot

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

voorstander van, in de Tridentijnse Mis doe ik het standaard, het is nooit afgeschaft maar, heel goed om te bidden. Men mag er meer aandacht aangeven vind ik. Maar het ligt nogal gevoelig. Traditie in de kerk na afloop van de mis is: drie weesgegroeten, gebed tot de heilige aartsengel Michael en het Salve Regina. Dat was altijd op zondag, maar op een gegeven moment is dat er uit geraakt. Dat heeft bij de generatie die nu nog kerkt te veel aversie opgeroepen. Maar het is heel erg goed het gebed tot de heilige aartsengel Michael elke dag te bidden.

Zijn er nog andere dingen hoe u zichzelf beschermt?

Nee, hoor. Dat zijn de belangrijkste dingen. Belangrijkste is de biecht en je relatie met Christus leven, en evangelie meditatie. Kijk, de rozenkrans is voor mij evangelie meditatie altijd. Waardoor het levend wordt, geen droog afgeraffeld gebed, nee echt opgaan in de wereld van het evangelie, samen met Jezus en Maria zijn. Ik doe iedere ochtend een rozenhoedje bidden. Ik bid afwisselend alle twintig mysteries. Tijdens het overwegen van de mysteries denk ik heel breed na over het evangelie. Ik denk wat is er gebeurd, bijvoorbeeld de Verrijzenis, oh wow! Dan zie ik het lege graf voor me, ik zie Johannes en Petrus naar het graf toe snellen.... Er gebeurd nogal wat in het evangelie! In het rozenkransgebed, leef je het evangelie. Paus Johannes Paulus II heeft gezegd, "de meditatie is de ziel van het rozenkransgebed". Maar dan dien je dus ook het evangelie te lezen en te kennen, en dat gaat niet van de ene op de andere dag. En iedere dag vul ik het weer aan met nieuwe gedachten over de evangelie passages. Dat is een kwestie van trainen en oefenen, en als je dat oefent dan vind je zoveel vreugde in het rozenkransgebed, dan kom je er helemaal anders uit. Machtig! Als je dan vraagt hoe ik me voorbereid, ja dan met de rozenkrans, ja! Ook de rozenkrans van de Goddelijke Barmhartigheid, (die is wat minder meditatief).

Kunt u de verhouding inschatten bij energumenen?

Ik denk dat het ergens gelijk zal zijn, maar ik krijg meer vrouwen dan mannen. Omdat vrouwen gemiddeld wat meer geestelijk gevoelig zijn en leven dan mannen.

Maar dat is dus om dat de mannen onterecht wegblijven?.

Ja, die hebben misschien meer te maken met hun mannelijke trots misschien, of ze hebben meer moeite om het te onderkennen, dat zou ook kunnen zijn. Maar het zijn gewoon mensen en die worden evenzeer aangevallen, dus het percentage zal wel ongeveer hetzelfde zijn. Maar mannen moeten dan bij een andere kerel om hulp gaan zoeken, dat is wellicht een drempel, vrouwen zijn toch doorgaans ietsjes geestelijker gevoeliger.

Vindt u dat exorcisten als zodanig naar buiten moeten treden?

Ik denk dat het beter is om anoniem te zijn. Belangrijk is dat mensen weten dat het bestaat. Maar naarmate je meer op de voorgrond treedt, trek je veel meer problemen naar je toe die niet noodzakelijkerwijs voor een exorcist zijn bedoeld. Het is goed dat mensen je weten te vinden, maar ik zou zelf als exorcist niet teveel op de voorgrond willen staan. Belangrijk is dat mensen weer een beetje geestelijker gaan leven, dat kan gewoon in de parochies, maar dan willen mensen een exorcisme op gaan bouwen en dat is vaak helemaal niet nodig. De zware gevallen komen via de parochies heus wel bij ons terecht. Belangrijk is dat exorcisme, maar met name de duivel en demonen weer bespreekbaar is, dat de mensen zelf weer gaan werken aan een gezonde relatie, dat is belangrijk dat het onderwerp besproken wordt, en dat de

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

mensen van daaruit weer gaan zien,; het is belangrijk dat ik geestelijk weer ga leven, daar hebben mensen een parochie voor nodig. En weer naar de kerk gaan, dat is veel belangrijker dan naar een exorcist gaan.

Hoe vaak per jaar wordt u benaderd om lezingen te geven?

Niet zo vaak hoor, een enkele keer wordt ik gevraagd om een lezing te geven over exorcisme, soms door kerken, soms door mensen in een gebedsgroep of zoiets. Ik heb er niet zo veel gedaan, bij de Pius X en bij de Vrouwe van alle Volkeren. Met Rector B. heb ik destijds initiatieven opgezet om spreekbeurten bij kerken op te zetten. Een pastoor die een keer vroeg of het mogelijk was om een bevrijdingsavond te organiseren. Dan geven we eerst uitleg en dan laten we mensen naar voren komen om de zegen te ontvangen. Om het gewoon wat bekendheid te geven, dat we er zijn. Het heeft ook in het bisdomblad gestaan. Ik heb ook een interview gegeven aan een journalist van Elsevier. Die heeft een boek geschreven waar ik in terecht ben gekomen. Die heeft een boek geschreven over priesters in deze tijd. (*priesters in Nederland*).

Waarom denkt u dat er de afgelopen decennia minder aandacht was voor de kracht van exorcisme?

Nou, nu is er weer meer aandacht, dan bedoel ik de afgelopen twee decennia, maar daarvoor van 1960 tot 2000, veertig jaar is het nagenoeg weggeraakt vanuit de kerk, waren er ook geen exorcisten meer, in Nederland waren er bijna geen exorcisten meer, vanaf 2000 is het weer nieuw leven ingeblazen. Met vanaf 2005 bij ons dan met rector B. De oorzaak is het doorgeslagen rationalisme.

Hoe komt het dat het vanaf 2000 weer in de belangstelling staat?

Dat komt omdat we met een nieuwe opleiding zijn gestart in Rolduc. Die priesters zijn vanaf Rolduc weer in de bisdommen gaan werken. Vanaf 1975 zie je ook al wel weer een herstel komen hoor. Maar dan werkt die hele grote generatie nog in de bisdommen, die een andere opleiding hebben gehad en die zich dan bevrijd hebben van de oude kerk zal ik maar zeggen, letterlijk, met al haar rituelen en al haar geloofsleer en een eigen vrijzinnige koers zijn gaan varen. (na het concilie) en met bijna alles gebroken hebben wat tot ons katholieke geloof behoort. Dat is de generatie die in de jaren zestig de grote omslag meemaakte bij het concilie, maar die denk ik ook niet goed begeleid zijn, want weet je, er was opeens niks meer, er waren geen boeken meer, alles werd afgeschaft en iedereen ging trouwen. Toen werd alles als achterhaald beschouwd en die generatie heeft nog dertig jaar in de kerk gewerkt, die waren toen rond de veertig zo, die generatie heeft het los gelaten, heeft ermee gebroken. En dan komt er een nieuwe opleiding en dan zie je langzaam het herstel komen, het gaat langzaam, dus de priesters van Rolduc, dat werden onze docenten en die brachten het weer onder de aandacht. Niet zo nadrukkelijk, had wel ietsjes meer worden aangegeven, maar het was wel zo dat de duivel bestond. En daarna komt er ook weer exorcisme werk opgang, wordt het weer levend. Priesters gaan er weer over spreken, problemen worden weer geduid, en dan komen mensen weer een beroep doen op exorcisten. Het is een proces. Twee processen; een proces van afbraak en een ander proces van herstel. Rolduc werd geloof ik opgericht in 1970 ofzo, maar daar begint het herstel, een goede priesteropleiding. En dat heeft heel veel vruchten afgeworpen. Wat monseigneur Gijzen heeft gedaan. Want alle bisschoppen die we nu hebben

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

werden opgeleid in Rolduc. Die hebben weer het besef dat het kwaad een realiteit is. Een nieuwe generatie geestelijken, en die hebben het weer doorgegeven aan ons.

Werkt u samen met psychiaters of psychologen?

Ja, ik heb wel contact met psychiaters. Die hebben ook veel geholpen in bepaalde situaties.

Denk u dat er onder de jeugd weer meer aandacht is? Dat heeft u al beetje beantwoord.

Ja, onder de gelovige jeugd, die het zien. Heel de grote massa is onwetend nu. Er wordt wel gesproken over entiteiten, maar tegelijkertijd doen ze allerlei praktijken die spiritueel zijn of magische oefeningen, waardoor ze eigenlijk al in die sferen komen, maar ze hebben geen idee meer. De groep is echt klein van actieve katholieken, dat is van de eigenlijke kerk denk ik maar 5 procent ofzo die zich bewust is van het kwaad.

En is er een verschil van beleving van het kwaad tussen kerken die in de Novus Ordo staan en de kerken van de orthodoxe traditie zoals de Pius X?

Ja, dat denk ik zeker wel. Ja mensen kiezen bewust voor een Pius X kerk, omdat daar wat orthodoxer wordt gepreekt en het ook orthodoxer wordt beleefd, en orthodox betekend gewoon rechtzinnig, rechtzinnig wordt beleefd, daar vind je meer aandacht voor het kwaad, en terecht. Je ziet overal nieuwe initiatieven ontstaan, ook in Amerika en het is jammer dat dat door de kerk nu de kop in wordt gedrukt. Ook in Amerika zijn er weer talloze priesters die weer de oude ritus celebreren. Ik ga zelf twee keer in de maand voor in een traditionele mis in Overveen, maar ja zondagmiddag om 16.30 uur en weinig mensen die me helpen. Dan sta ik er vaak alleen voor en dat valt ook niet mee om dat alleen om te starten.

Heeft u wel eens visioenen gehad?

Nee, alleen een keer een wolk waarvan ik dacht dat die wel op Jezus leek. Ik heb wel in de ogen van mensen de duivel zelf gezien en ook horen spreken. Dat is toch ook wel bijzonder. Een negatief wonder. Hoog mystieke ervaring dat je staat tegenover de machten van het kwaad. Nee, ik heb geen levitatie gezien. Maar wel dat ze me aanvallen en zich tegen me keren en zich vol haat uitspreken naar me. Dat is ook wel bijzonder, dan wordt je geconfronteerd met het geestelijke. Dat zijn geen mooie ervaringen. Ik heb wel een keer een rozengeur geroken in Medjugorje. Dat was ook niet te verklaren. Ik begeleid wel iemand die visioenen van Jezus heeft al gedurende haar hele leven, dat is ook wel bijzonder, daar komt is nu ook een boek van uitgekomen omdat de bisschop het inmiddels heeft goedgekeurd.

[Mariska Adrichem]

Hoe vaak komt het voor dat u huizen of locaties gaat zegenen?

O, laatst nog een keer gedaan. Niet zo heel vaak, en is niet zo heel veel vraag naar, bovendien ik verwijs eerst door naar de parochie priesters. Als ze bellen voor een huiszegen: bel eerst met je eigen pastoor, blijven er dan problemen met zo'n huis dan wil ik wel langs komen, maar ik moet selectief zijn anders kan ik wel de hele regio afgaan rijden en dat is ook niet de bedoeling. Maar als er een situatie is dat er echt een huisexorcisme nodig is, dan ga ik er heen. Huisexorcisme is misschien een paar keer per jaar.

Houdt u een dagboek bij met casussen?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja, ik houdt korte notities bij van de problematieken waar de mensen mee kampen. Als ze dan weer bellen dan weet ik welke adviezen ik heb gegeven. En dan vraag ik: “maar heb je dat gedaan?” In de meeste gevallen was het advies om de rozenkrans te bidden en een keer in de week naar de mis te gaan. En dan vraag ik: “hoe heet je biechtvader?”, antwoord: “maar die heb ik nog niet”. Nou dan is het belangrijk om daar eerst aan te gaan werken. En als de problemen dan blijven, nou dan mogen ze nog een keer bellen. Dus ik geef ze opdrachten, om te horen of ze wel in beweging zijn gekomen. Want anders besteed ik mijn tijd eraan en dan loop ik erin vast. Eerst de opdrachten doen, als de opdrachten niet gedaan zijn dan niet terug komen. Anders wordt het teveel, je hebt zoveel mensen die een beroep op je doen.

Welke literatuur leest u?

Ik lees vooral heilige levens. Ik lees vooral op dagelijkse basis de boeken van Ignatius. De Ignatiaanse oefeningen, geschreven door pater Alphonsus Rodrigues, die met een volheid van geestelijk leven zijn gelardeerd, waardoor je veel meer inzicht krijgt in die oefeningen en het hele geestelijk leven. Het hele christelijke leven wordt op een orthodoxe manier vanuit een Ignatiaanse invalshoek het leven wordt belicht. Het is zo'n leidraad voor het leven geworden. Het geeft je steeds nieuwe inzichten, het zijn in totaal 2300 bladzijden, ik lees dat al vijftien jaar. Je verdiept je steeds door te lezen, ook door de herhalingen. Sommige boekjes lees ik wel tien keer. Ik lees ook ieder jaar het evangelie helemaal door en de brieven van de apostelen. (op een E-reader). Ik hecht heel veel waarde aan het woord van God, zo bouw je een relatie op. Daarom bid ik ook zo graag de rozenkrans want dan mediteer je op het woord. Dan wordt het levend. Het gaat om de relatie met Jezus, iedere keer weer een stukje lezen en dan kom je thuis in het leven van Jezus. Ik lees het altijd al 's morgens, want 's avonds ben je vaak te moe.

Moet er volgens u meer vanaf de preekstoel gesproken worden over de realiteit van het kwaad?

Dat hangt af van de situatie, als de priester het af en toe aanstipt dan is het voldoende, als er niet over gesproken wordt, dan verdient het zeker aandacht. Maar het onaangeroerd laten dat kan helemaal niet, het moet met regelmaat ter sprake komen. Maar ook niet overdrijven want dan breng je mensen in een kramp, dat is niet goed. Als mensen gewoon de biecht spreken dan is dat voldoende. Maar het komt in het evangelie gelukkig aan de orde, ook aan het begin van de vastentijd en dan kan je er wel over preken.

Heeft u wel eens overwogen om uw activiteiten als exorcist op te geven?

Nee, dat ga ik niet doen, veel te belangrijk. Dat bevestigt je juist in je eigen priesterschap. Ik zou eerder taken in de kerk opgeven waarvan ik het nut niet zo zie.

Heeft u ook een team om u heen?

Ik werk nagenoeg alleen altijd. Als ik hulp nodig heb dan ga ik eerst een beroep doen op een hulp exorcist en aantal mensen die wel sterk zijn, zouden erbij kunnen komen om te bidden, maar de situatie met vrouwen, daar ben ik voorzichtig mee, kijk de eerste ontmoeting niet, maar als het raar wordt dan vraag ik er meestal een dame uit de parochie bij die wel sterk in haar schoenen staat. Dan doven rare gevoelens wel snel uit.

Denkt u dat er in de nabije toekomst weer meer aandacht komt voor het exorcisme.

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Ja hoor, dat gaat groeien, dat komt om dat de kerk langzaam maar zeker weer uit het slop komt waarin het getrokken werd in de jaren zeventig, tachtig en negentig. Het proces komt nu opgang, het komt nu weer meer in de aandacht, mensen gaan meer een beroep doen op de exorcisten en zijn er ook in de toekomst zeker meer exorcisten nodig. Ja, want de jongere generatie gaat ontdekken de kracht van de kerk. Belang van het geestelijk leven en de stoornissen weer zien als de realiteit van het kwaad, erkennen en de stoornissen gaan ervaren, ja dan komt het weer. Het vraagt de verlichting van de geest.

Denkt u dat het onderwerp zich goed leent voor een masterscriptie van religiewetenschappen?

Zeker! Interessant voor een masterscriptie, juist omdat ook in de wetenschappelijke wereld, juist in de wetenschappelijke wereld, het onderwerp onder belicht is geraakt. Heel goed om dat te doen, om de mensen weer wakker te schudden, ook op dat niveau.

Heeft u van de bisschop een vrijbrief om over uw activiteiten te spreken?

Zo lang ik het niet te bont maak, zal ik maar zeggen. Ik heb er geen vrijbrief voor nodig. Dit interview hoeft niet in anonimiteit, dit mag gewoon naar buiten uitgedragen worden. Ik weet dat het bij jou in goede handen is. Het hangt ervan af wie mij gaat interviewen. Als men uit de linkse hoek mij wil spreken dan heb ik zo mijn reserves. Bijvoorbeeld, Jinek dan ga ik dat niet doen want die gaan er dan misbruik van maken. Geen denken aan! Je kijkt goed uit wie je spreekt, ik ga niet de kerk bewust schade berokkenen, zeker niet. Ik ben voorzichtig in wat ik zeg.

Welke vraag mist u nog?

Nou je hebt wel heel veel vragen gesteld. Ik hoop dat je mensen weet te interesseren voor de kerk en voor het geestelijke leven. En dat mensen een relatie met Jezus opbouwen, dat is wat ik hoop.

Profiel J

Priester 60-69 jaar

Nederlandse afkomst.

Verderop in dit interview figureert kort nog een priesterstudent, deze heeft de opleiding bijna afgerond en is rond de 30 jaar. (profiel K)

Heeft u weleens nagedacht over de rol van een exorcist?

Ja, want ik heb het een of twee keer meegemaakt dat ik ergens was om een huis in te zegenen en dat er geesten waren. In het begin vond ik het wel een beetje eng, hoewel ik ben niet bang uitgevallen, maar ik dacht wel, geesten nou wat zijn dat. Een vrouw worden stemmen in haar huis en nou ja, goed. In een opleiding [destijds aan de universiteit in Amsterdam] heb ik altijd geleerd dat het ook iets psychologisch kan zijn, En dat is dan natuurlijk. Daar heb ik ook sterk over nagedacht, en ik heb die vrouw geholpen. Een zegening gedaan en een kruisbeeld opgehangen en ook gezegd wat de vrouw zelf moet doen. En dat was afdoende, dus ik heb niet nagedacht wat nou precies daar gebeurde en wat daar precies aan de hand was, want het is best iets ongrijpbaars. Ik kom zelf uit de verpleging, dus ik heb heel sterk een medische achtergrond en soms zijn dat soort verschijnselen ook heel erg medisch. En daardoor is het geestelijke wat meer op de achtergrond. Dus ik vind het best wel moeilijk om na te denken van wat het nou precies is, die geesten zeg maar.

In de loop van mijn van mijn priesterschap, ben ik wel overtuigd dat de duivel bestaat natuurlijk. Een duivel heeft ook een realiteit, het kwaad bestaat en kwaad heeft ook een naam, dat noemen we in de kerk; de duivel en dat vinden we allemaal wel een heel erg vervelend en naar woord. Maar het kwaad is er wel in de mens, en God is er ook. En ik geloof zeker dat God het kwade kan bestrijden. Dat zie je ook in de lezingen van de Schrift. In het Bijbelboek Exodus, met slangen en schorpioenen en dergelijke en Jezus gaat ook het kwaad te lijf. En dat is in de bijbel heel erg verzinnebeeld als ziektes, bijvoorbeeld vallende ziekte. Daar wordt wel erg aangegeven wat het kwaad is, dus ik denk er natuurlijk wel over na. Het is ook zo dat naarmate je ouder wordt er meer over nadenkt, dan als je jong bent. Alhoewel; ik heb dat natuurlijk ook wel meegemaakt toen ik nog een jonge priester was. Maar als je wat ouder bent, dan denk je er wat vaker over na, het is net of je dan wat serieuzer wordt.

Normaal gesproken denk je er niet over na, pas als je wat meemaakt ga je erover nadenken. Dat doen wij als priesters nog te weinig, dat we echt in de materie duiken, terwijl het wel echt belangrijk is dat je weet met welk fenomeen je te maken hebt. Ik doe dat dus te weinig.

Denkt u dat de functie van exorcist een speciale roeping vanuit God is?

Ja, dat denk ik wel. Dat zeg ik ook wel eens tegen de studenten, als je echt door God geroepen bent, dat God je roept door al je zondigheid heen, dan zal God je niet verlaten. Er zijn nu drie priesters in opleiding waarvan er een binnenkort gewijd zal worden. Als het goed is komen er weer twee nieuwe aspirant priesters bij. Er is nu een iemand in opleiding tot diaken en als het goed is komt er nog een bij binnenkort. Dat zijn kleine aantallen, maar goed, we zijn ook een kleine kerk aan het worden. Het vraagt ook voor de aspirant priesters om een heel verband aan te gaan, ook met de kerk en dat is in deze tijd niet gemakkelijk. Vooral de belofte van celibaat en gehoorzaamheid, wat dacht je daarvan? Ze zijn opgegroeid in een maatschappij waar dat niet aan de orde is. De maatschappij is heel anders dan toen jouw en mijn vader jong waren,

die hadden hun leven heel anders ingericht, het was toen niet ongebruikelijk om veertig jaar bij dezelfde baas te blijven werken. Dan maakte je wel promotie, maar de veranderingen waren spaarzaam. Nu is dat heel anders; ze doen zeg maar de opleiding bij bedrijf A en dan gaan ze daarna gelijk door naar bedrijf B en zo voort. Dus die tendens zie je nu bij de jongeren en in de kerk zelf is dat absoluut niet het geval. Dus het is nu in deze tijd wel heel erg moeilijk.

Zijn exorcisten volgens u nodig?

Ja, het is goed dat ze er zijn en dat ze van wanten weten, en dat ze ook hiervoor een opleiding genieten in de kerk. En dat ze goed leren over het onderscheid met de psychologie en de psychiatrie. Het is in deze tijd ook wel een beetje moeilijk het heeft een hoog gehalte aan hocus pocus. Het vraagt wel van de priester en van de exorcist een groot geloof. Het klinkt tegenstrijdig maar het is dan dat door jouw geloof en jouw handeling en gebed er iets gebeurt, alhoewel jij niet degene bent die het doet, maar het is uiteindelijk God zelf die het doet. Het moet ook wel echt zijn, niet dat je het doet als een soort placebo effect.

Hoe is in de opleiding het onderwerp exorcisme aan de orde ?

Het zou aan de orde kunnen zijn in wat je meemaakt (in de supervisie). Dan kan je een casus inbrengen en dan krijg je daar ook antwoord op. Dat is ook wel belangrijk dat dingen die je als jonge priester ziet en hoort en meemaakt dat je dat kunt laten duiden. Je hebt geen spreekuur van exorcisme. Als je ergens tegen aanloopt is er vaak ook sprake van dat een huisarts geconsulteerd moet worden.

Maar eerlijk gezegd ligt het onderwerp nog een beetje in de la. Het heeft toch een waas van geheimhouding. Dus dat wat het bisdom doet met het niet bekend maken van of er een exorcist is. Dat wordt dan weerspiegeld in de opleiding. Terwijl ik nu eigenlijk best denk dat mensen die in opleiding komen er wel voor in aanmerking komen om er wat meer over te weten.

Een aantal jaren geleden [waarschijnlijk in 2017] is er een exorcist uit een ander bisdom komen spreken op een avond. Dit was bedoeld voor de priesters en diakens in opleiding, en er waren ook een paar gasten van buitenaf om naar de lezing van de exorcist te luisteren. Het was een interessante avond, en er was alle gelegenheid tot het stellen van vragen aan de exorcist. De avond was georganiseerd eigenlijk op initiatief van de studenten. Deze exorcist kan heel goed verwoorden wat het inhoudt, hij benaderde het heel praktisch en legde ook goed uit dat hij eerst naar de psychologische kant kijkt, dat je kijkt van; heeft iemand een stoornis, of niet. Dat vond ik wel interessant toen; dat het ook bepaalde vaardigheden vereist om te kunnen onderscheiden wat is hier aan de hand.

Daarna is er tijdens de opleiding hier ter plekke geen aandacht meer besteed aan het onderwerp. Ik had me niet gerealiseerd dat het alweer zo lang geleden was.

Het is wel weer een aanmoediging voor mij om daar wat meer over na te denken en het ook meer in de opleiding te bespreken, want het komt voor in het pastoraat van priesters.

Ik weet niet precies of het aan de orde komt tijdens de opleiding aan de theologische faculteit in Utrecht. Maar het komt ter sprake tijdens de supervisie en ook bij het vak

psychologie. Ik heb het zelf vroeger gehad tijdens mijn opleiding aan de Katholieke Universiteit van Amsterdam.

En wat ik zo bijzonder vind, is dat we eigenlijk niet weten wie de exorcisten zijn. Hier in dit bisdom wordt dat geheim gehouden, ik weet ook niet waarom dat is. Volgens mij hebben we niet eens een exorcist. [Er is wel een exorcist, maar er wordt niet naar buiten gebracht wie het is.] Waarschijnlijk is de reden dat eerst het kaf van het koren gescheiden moet worden.

Heeft u het idee dat er in het buitenland meer aandacht is voor het fenomeen exorcisme dan in Nederland?

Zie hieronder.

Denkt u dat er een verschil is tussen jonge priesters en oudere priesters?

Staan, dat zou kunnen, dat zou kunnen. Ja, goed, het punt is van wat zijn oude priesters, hè? Die oudere priesters, die zijn nu al bijna dood. Het is wel herkenbaar dat de jonge priesters het er nu wel weer over willen hebben. Ik denk dat als je wat ouder bent, dat er dan meer op je af komt, althans in onze Westerse cultuur. In andere culturen is er misschien meer aan de hand hè, zoals bijvoorbeeld de Indonesische cultuur en de Surinaamse cultuur. Zoals verfilmd in de film *De Stille Kracht*, daar speelt het geloof in geesten heel erg, Guna Guna. Dat zijn krachten die je niet kan beheersen.

Denkt u dat het geloof in de duivel en de gevallen engelen minder is geworden ná het Tweede Vaticaans concilie (het geloof van anderen in zijn algemeenheid).

Ik denk zeker dat de duivel een realiteit is in de wereld van vandaag; kijk maar om je heen en je ziet het. Je ziet het ook in je eigen leven kan je best momenten traceren waarin de duivel, ja, aan het verleiden is en waar de duivel spreekt, ik ben helemaal niet te beroerd om dat te zeggen. En als je gelooft in God en je gelooft in de Heilige Geest, dan is dat hetgeen wat de duivel wegstuurt. Maar vaak wordt zo'n zienswijze natuurlijk een beetje weggewuifd, maar het is natuurlijk wel realiteit. Tegelijkertijd zie je ook veel mensen met psychische stoornissen, dat zie je trouwens ook bij de mensen die hier de opleiding willen doen en priester willen worden. En die mensen hebben een psycholoog nodig om alles weer een beetje op een rijtje te zetten. Het is ook goed dat het onderscheid tussen psychologische aandoeningen en fenomenen die met de duivel te maken kunnen hebben goed gemaakt wordt. Het zijn natuurlijk wel twee verschillende fenomenen. De grote wereld mag best zeggen dat het allemaal psychologische dingen zijn, maar er is natuurlijk ook wel sprake van bijzondere genezingen. Ik kom natuurlijk best wel veel in Lourdes en dan zijn er toch ook genezingen waarvan een arts zegt, hier sta ik machteloos, hier heb ik geen verklaring voor. Dat wordt dan door de kerk onderzocht maar ik vind dat het ook beide kanten wel goed onderzocht mag worden. Zoals de paus ook gezegd heeft dat alle Maria verschijningen goed onderzocht moeten worden. Je moet mensen wel beschermen tegen dingen die niet waar zijn. En God is sterker dan welke kracht dan ook, dus als iets van God komt, dan zal hij dat ook wel bewijzen denk ik. Dus om sec te zeggen er is sprake van de duivel dat is dan moeilijk maar het is er wel. Ik denk dat we het heel serieus moeten nemen en dat we de gezondheidszorg aan de andere kant ook heel serieus moeten nemen. Het is ook zo dat God ook door artsen heen kan werken, dat vind ik ook heel duidelijk. Dat bid ik al altijd als iemand geopereerd moet

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

worden: “Heer, zegen de handen van de operateurs”. Ik vind het wel goed dat de route eerst via de huisarts loopt.

Inmiddels is lijkt het wel of de katholieke kerk wat meer aan het opschuiven is naar het “Evangelicale”. Met de Geest, dat dat nu meer aan de orde is de laatste tijd.

Denkt u dat er een verschil is tussen priesters in Nederland van buitenlandse afkomst en priesters met een Nederlandse afkomst?

(Zie hierboven). En de paus is ook van buitenlandse afkomst en ik betrap de paus er wel eens op dat hij in zijn handelingen laat zien dat hij wat afweet van exorcisme. En ook al heeft de paus ontkent dat hij dan een exorcisme gebed bidt, kijk je kan ook de Heilige Geest over iemand afroepen als je hem of haar de handen oplegt en dan heel krachtig aan de Heilige Geest vraagt om het hart van degene waarover je bid in bezit te nemen. De huidige paus legt toch wel veel aandacht op de Geest. Ik ervaar dat zelf ook bij de bediening van het sacrament van de ziekenzalving, dat mensen dan zeggen: “ik voel het”. Maar wat ze dan voelen? Ik weet het niet. Ik geloof wel dat dat dan de Heilige Geest is. Het kan ook suggestie zijn natuurlijk.

Zou je willen dat ik even een priesterstudent er bij vraag, die momenteel aan de faculteit in Utrecht theologie studeert, dan kan je hem vragen hoe het onderwerp exorcisme tijdens de colleges aan de orde komt?

Student arriveert:

[Profiel K](#)

[Priester in opleiding 30-35 jaar](#)

[Nederlandse afkomst](#)

Priester:

Els maakte een scriptie over exorcisme. Ja, en nou was de vraag van, in hoeverre het onderwerp in de opleiding ter sprake geweest?

Student:

Het is niet ter sprake geweest.

Priester:

Nou, dat vind ik ook een antwoord.

Els:

Ja, dat is zeker een antwoord.

Priester:

Echt helemaal niets? Ook niet bij supervisie?

Student:

Nee, ook niet, want als je het niet inbrengt omdat je er geen casus over hebt, dan hoor je er dus ook helemaal niets over.

Els vraagt aan student: En zou u er behoefte aan hebben dat u daar wat informatie over krijgt?

Student:

Nou ja, Ik weet dat het niet veel voorkomt. Ik heb ook niet van mijn medestudenten gehoord dat iemand ermee heeft te maken gehad. Het is toch wel de universitaire opleiding theologie die nu door veel priester studenten gevolgd wordt.

Ook in het interne programma is het niet aan de orde gekomen. Ik denk dat overal net een beetje buiten valt, want vaak gaat het natuurlijk over sacramenten en dan hoort het er niet bij. En ja, dan is het de vraag of het onderwerp toevallig aan bod komt bij een thema avond of een supervisie gesprek. Maar als het ook niet toevallig aan bod komt tijdens de stage dan hoor je er gewoon nooit iets over. En ook niet in het Ariënsprogramma.

Priester bedankt de student en de student vertrek weer.

Priester: ik vind het wel belangrijk dat jij nu hoort dat het dus echt een “Nee” is, er wordt dus niet over gesproken op de universiteit. [Faculteit Theologie van Universiteit Utrecht].

Priester:

Hier op Vronesteyn heb ik het in het verleden dus wel eens aan de orde gesteld, is er een exorcist komen spreken tijdens een thema avond, dit kan altijd, ook op verzoek van de studenten. Maar blijkbaar is dat dus al wel een tijd geleden [en dus tijdens een vorige lichting studenten].

En dat het op de universiteit niet behandeld wordt, geldt dan niet alleen voor de priesterstudenten maar ook voor de studenten die theologie studeren en die iets gaan doen met theologie, bijvoorbeeld in inrichtingen. Het is wel een lacune, en blijkbaar is het ook een oproep om daar meer aandacht aan te besteden. Misschien is jouw scriptie wel een oproep om daar toch meer aandacht aan te besteden.

Het is natuurlijk zo dat de exorcist van ons bisdom geheim wordt gehouden, maar het gevolg ervan lijkt wel te zijn dat niemand er daarom over spreekt. Ik snap wel de redenen waarom die naam niet openbaar wordt gemaakt, maar je zou toch moeten weten dat het bisdom wel een exorcist heeft waar beroep op kan worden gedaan.

Ik vind het ook wel shocking dat nu blijkt dat het hele onderwerp exorcisme niet aan de orde komt tijdens de colleges. Niet dat ik verwacht had dat er een hele reeks colleges aan gewijd zou worden, maar helemaal niet, geen enkele aandacht voor het onderwerp, dat was mij niet bekend.

Brengt u het onderwerp exorcisme weleens te berde tijdens een homilie?

Nee dat breng ik nooit ter sprake, dat moet ik eerlijk bekennen.

Heeft u wel eens een exorcisme bijgewoond?

Nee.

Denkt u dat u bang bent/ bang zou zijn als u een exorcisme zou bij wonen?

What if the bishop asks you to become his new exorcist?
by Elizabeth M. Goddijn

Dat weet ik niet, angst is niet het goede woord, maar het is wel iets dat buiten je macht ligt. En de definitie van angst is dat je iets niet in de macht hebt, dus ik weet het niet precies. Ik vind het wel een bijzondere vraag. Maar hoe langer ik over dit onderwerp nadenk: het gaat over een groot geloof. Ook van de exorcist. En dat je je goed bewapend, zodat je God aan je kant weet.

Heeft u wel eens een persoon doorverwezen naar een exorcist?

Nee.

Wat zou de reden kunnen zijn voor iemand om exorcist te worden?

Dat je gevraagd wordt door de bisschop

Wat zouden redenen kunnen zijn om géén exorcist te willen worden?

Onbekend zijn met de materie.

Zou u bereid zijn om opgeleid te worden tot exorcist/exorcist te worden?

Ik denk het niet, ik vind het te moeilijke materie. Als de bisschop het mij zou vragen ga ik er natuurlijk wel eerst over nadenken, en ik zou ook aan de bisschop vragen waarom hij bij mij die vraag komt stellen. Ik denk overigens dat de bisschop mij ook niet zou vragen omdat ik toch wel nuchter ben en praktisch en ik denk dat een priester die er voor gevraagd gaat worden er toch wel affiniteit mee moet hebben. Hij moet de goede leeftijd hebben en ook de goede achtergrond.

Maar als blijkt dat de bisschop goede redenen zou hebben om mij er toch voor te vragen, dan zou ik er wel over nadenken, dat doe ik namelijk altijd als de bisschop mij iets vraagt. En als blijkt dat er goede redenen zijn waarom ik het zou kunnen doen dan wil ik ook wel op cursus en dat zou ik me er heel erg in gaan verdiepen. Dat laatste doen wij denk als priesters nog te weinig.

Bent u bekend met het feit dat er ieder jaar een Rome een cursus gehouden worden met als onderwerp exorcisme? (deelname staat open voor priesters én leken)? (8-13 mei 2023).

Ja ik heb dat gezien op de website.

Heeft u wel eens deelgenomen aan bovengenoemde cursus in Rome?

Nee

Als de bisschop u zou benaderen voor het ambt van exorcist, zou u zich dan vrij voelen om voor de eer te bedanken. (het verzoek van de bisschop niet inwilligen)?

Ja, zie boven.